

**IZVJEŠTAJ O POSLOVANJU
DOO FONDA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE ZA 2023. GODINU SA
FINANSIJSKIM IZVJEŠTAJEM I ZAVRŠNIM RAČUNOM**

I UVOD	3
Djelatnost Eko-fonda	4
Sjedište Društva	4
Organi Društva	4
Organizacija i kadrovska struktura Društva	5
Slobodan pristup informacijama.....	5
Misija i Vizija Eko-fonda	5
Interna akta Društva.....	6
Konferencije, Studijske posjete, radni sastanci	6
Memorandumi o saradnji.....	8
Rad na zakonskoj regulativi	8
AKTIVNOSTI EKO-FONDA U 2023. GODINI.....	10
SLUŽBA ZA ENERGETSKU EFIKASNOST I OBNOVLJIVE IZVORE ENERGIJE.....	10
Projekat “Fotonaponski paneli za privredu i poljoprivredu”	10
Projekat “On grid i off grid” fotonaponski sistemi.....	11
Javni konkursi za dodjelu subvencija za kupovinu električnih i hibridnih vozila.....	12
Javni konkursi za dodjelu subvencija za poboljšanje energetske efikasnosti u javnoj rasvjeti “Zamjena konvencionalnih sijalica novim led svjetiljkama saobraćajne (ulične) rasvjete”	13
Javni konkurs za dodjelu subvencija za nabavku stanica za punjenje električnih i hibridnih vozila za 2023.god. za privredu, preduzetnike i javni sektor	14
Javni konkurs za dodjelu subvencija za realizaciju projekata za nabavku i ugradnju fotonaponskih sistema i sistema centralnog grijanja u objektima lokalnih samouprava.....	15
Pilot projekat Zamjena električnih uređaja u domaćinstvima kupovinom novih energetski efikasnih uređaja	15
Javni konkurs za dodjelu subvencija za primjenu mjera energetska efikasnost za poslovne objekte namijenjene privredi.....	17
SLUŽBA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE I KLIMATSKE PROMJENE.....	18
Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) za projekte zaštite, očuvanja i unapređenja životne sredine nevladinim organizacijama (organizacije civilnog društva)	18
Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) za realizaciju projekta uklanjanja otpada odbačenog u životnu sredinu tzv (divlje deponije).....	18
Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) za nabavku komunalne opreme i uređaja za upravljanje otpadom	20
Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) jedinicama lokalne samouprave za projektovanje, uređenje i održavanje zelenih površina	20
Javni konkurs da dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) za projekte proizvodnje medijskih sadžaja iz oblasti životne sredine i klimatskih promjena.....	21
Zaštita i očuvanje prirodnih vrijednosti nacionalnih parkova kroz unapređenje službe zaštite	22
Unapređenje komunalne infrastrukture u NP „Skadarsko jezero“	22
Unapređenje informacijskog sistema zaštite životne sredine kroz uspostavljanje integrisanog katastra zagađivača životne sredine.....	23
Unapređenje efikasnosti vodosnabdijevanja zamjenom azbestno-cementnih cijevi.....	24

Projekat pretvaranje biogasa u električnu energiju na regionalnoj sanitarnoj deponiji „Možura“ d.o.o. – Bar	24
Prihvatište za životinje	25
Podrška Kliničkom centru Crne Gore za upravljanje medicinskim otpadom	25
Projekat finansijske podrške Opštini Zeta za izradu Lokalnog plana zaštite životne sredine i Lokalnog energetskog plana.....	26
Projekat finansijske podrške Opštini Plav za projekat revitalizacije i zaštite Plavskog jezera	26
Opština Ulcinj-Port Milena, čišćenje i sanacija.....	27
SLUŽBA ZA RAZVOJ I IMPLEMENTACIJU MEĐUNARODNIH I PARTNERSKIH PROJEKATA	27
Saradnja sa Zelenim klimatskim fondom	27
Saradnja sa Svjetskom bankom	27
IPA.....	28
Interreg program Euro MED	28
Interreg Dunavski transnacionalni program (DTP)	29
Adrion.....	29
Interreg Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora	29
Prekogranični program Bosna i Hercegovina-Crna Gora.....	30
Prekogranični program Albanija-Crna Gora	30
Horizon	30
Bulgarian Embassy Call for proposals (BDA Financing)	30
Saradnja sa Centrom za međunarodnu i razvojnu saradnju Slovenije (CMSR).....	30
Saradnja sa Javnim fondom za životnu sredinu Slovenije	31
Saradnja sa EPCG - Projekat "Solari 3000+ za domaćinstva i Solari 500+ za fizička i pravna lica"	31
Zeleni klimatski fond.....	31
II FINANSIJSKO POSLOVANJE EKO-FONDA	33
III IZAZOVI U POSLOVANJU	37
IV ZAKLJUČAK.....	38

I UVOD

Odluka Vlade Crne Gore o osnivanju DOO Fonda za zaštitu životne sredine (u daljnjem tekstu: Eko-fonda) donijeta je 22. novembra 2018. godine. Osnivanje Eko-fonda je predviđeno članom 76 Zakona o životnoj sredini ("Službeni list Crne Gore", br. 052/16 od 09.08.2016, 073/19 od 27.12.2019, 073/19 od 27.12.2019), sa ciljem osiguravanja sredstava za finansiranje projekata iz oblasti zaštite životne sredine.

Na osnovu člana 68 i 77 Zakona o privrednim društvima ("Sl. list RCG", br. 6/02 i "Sl. list CG", br. 17/07, 80/08 i 36/11) i člana 8 Odluke o osnivanju DOO Fonda za zaštitu životne sredine ("Sl. list CG", broj 81/18), Vlada Crne Gore, na sjednici od 10.10.2019. godine, donijela je Statut DOO Fonda za zaštitu životne sredine kao jednočlanog društva sa ograničenom odgovornošću.

Djelatnost Eko-fonda

Društvo sa ograničenom odgovornošću „Fond za zaštitu životne sredine”, (u daljem tekstu „Društvo“) sa skraćenim nazivom društva DOO „Eko-fond“, sa sjedištem u Podgorici, je pravno lice registrovano u Centralnom registru privrednih subjekata Crne Gore.

Djelatnost Društva propisana je članom 13 Statuta i članom 4 Odluke o osnivanju Eko-fonda i predstavlja finansiranje pripreme, sprovođenja i razvoja programa, projekata i sličnih aktivnosti u oblasti očuvanja, održivog korišćenja, zaštite i unapređivanja životne sredine, energetske efikasnosti i korišćenja obnovljivih izvora energije na državnom i lokalnom nivou, i to kroz:

- sprovođenje nacionalnih strateško – planskih dokumenata iz područja zaštite životne sredine, održivog razvoja i energetske efikasnosti;
- posredovanje u vezi sa finansiranjem zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije iz sredstava obezbijedenih iz kredita, donacija i pomoći, instrumenata, programa i fondova Evropske unije, Ujedinjenih nacija i međunarodnih organizacija, stranih ulaganja namijenjenih zaštiti životne sredine, od stranih država, finansijskih institucija i domaćih i stranih pravnih i fizičkih lica;
- vođenje baze podataka o programima, projektima i sličnim aktivnostima u području zaštite životne sredine i energetske efikasnosti, potrebnim i raspoloživim finansijskim sredstvima za njihovo ostvarivanje;
- uspostavljanje i ostvarivanje saradnje sa međunarodnim i domaćim finansijskim institucijama i drugim pravnim i fizičkim licima, radi finansiranja zaštite životne sredine i energetske efikasnosti, u skladu sa nacionalnim strateško-planskim dokumentima iz oblasti zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije;
- druge poslove koji se odnose na finansiranje zaštite životne sredine i energetske efikasnosti.

Sjedište Društva

Sjedište Društva je u Podgorici, Ulica II crnogorskog bataljona 2c. Mejl adresa Društva je info@eko-fond.co.me

Organi Društva

Organi Društva su: Odbor direktora i Izvršni direktor.

Odbor direktora je organ upravljanja Društva. Odbor direktora ima pet članova, koje na prijedlog organa državne uprave nadležnog za poslove zaštite životne sredine (u daljem tekstu: Ministarstvo), imenuje i razrješava Osnivač tj. Vlada Crne Gore. Odbor direktora, shodno ovlaštenjima utvrđenim Statutom i drugim aktima društva, kontinuirano nadzire vođenje poslovanja Društva.

Odlukom Vlade Crne Gore o imenovanju novih članova Odbora direktora br. 04-3935/4 od 26. avgusta 2021. godine, za nove članove Odbora direktora Društva imenovani su: Ana Pivljanin - dipl. ekonomista, Nela Vešović Dubak - magistar bioloških nauka, Marija Đurović - dipl. menadžer turizma, Gordana Kasom - doktor bioloških nauka i Mihailo Asanović - diplomirani menadžer. Na XI sjednici Odbora direktora održanoj dana 02.09.2021. godine za predsjednicu Odbora direktora izabrana je Ana Pivljanin, diplomirani ekonomista.

Kako Vlada Crne Gore imenuje članove Odbora direktora, tražene biografije su u posjedu Vlade Crne Gore.

U periodu od 01.01- 31.12.2023. godine Odbor direktora je održao 14 sjednica na kojima su usvojena sledeća dokumenta: Plan javnih nabavki za 2023. godinu, Odluka o izmjenama Pravilnika o zaradama zaposlenih i drugim primanjima zaposlenih u Fondu za zaštitu životne sredine, Odluka o utvrđivanju izvještaja o poslovanju, Odluka o utvrđivanju finansijskih iskaza Društva, Odluka o utvrđivanju Predloga godišnjeg rada i finansijskog plana Društva, Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Društva, donošenje Odluke o zaključenju Aneksa sporazuma o zajedničkom finansiranju i realizaciji projekta „ Solari 3000+ i Solari 500+“; Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uslovima koje moraju ispunjavati korisnici, načinu dodjeljivanja i korišćenju sredstava; Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o postupku objavljivanja javnog konkursa, vrednovanju prijava i odlučivanju o odabiru korisnika sredstava, Odluka o izmjenama i dopunama Plana javnih nabavki 2, Odluka o usvajanju Godišnjeg programa raspisivanja javnih konkursa, Odluka o usvajanju Programa rada i finansijskog plana Društva, Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o uslovima koje moraju ispunjavati korisnici, načinu dodjeljivanja i korišćenju sredstava; Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o postupku objavljivanja javnog konkursa, vrednovanju prijava i odlučivanju o odabiru korisnika sredstava, Odluka o izmjenama i dopunama Plana javnih nabavki 3, Donošenje Pravilnika o uslovima koje moraju ispunjavati korisnici,

načinu dodjeljivanja i korišćenju sredstava; Donošenje Pravilnika o postupku objavljivanja javnog konkursa, vrednovanju prijave i odlučivanju o odabiru korisnika sredstava, Donošenje Pravilnika o načinu praćenja namjenskog korišćenja sredstava Fonda za zaštitu životne sredine, Odluka o izmjenama i dopunama Plana javnih nabavki 4, Odluka Odbora direktora o realizaciji projekta Solari 5000+(70MW) za fizička i pravna lica.

Izvršni direktor Društva kao organ rukovođenja, organizuje i vodi poslovanje Društva, zastupa i predstavlja Društvo, odgovara za zakonitost rada Društva, sprovodi odluke Odbora direktora i odlučuje o drugim pitanjima vezanim za tekući rad i poslovanje Društva utvrđene zakonom i statutom Društva. Izvršnog direktora imenuje Vlada na osnovu sprovedenog javnog konkursa i razrješava, a mandat mu traje četiri godine uz mogućnost ponovnog imenovanja.

Organizacija i kadrovska struktura Društva

Organizacionu struktura Društva shodno Pravilniku o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta koji je stupio na snagu 10. januara 2022. godine čine 5 Službi i to:

- **Služba za projekte energetske efikasnosti i obnovljive izvore energije**
- **Služba za projekte životne sredine i klimatske promjene**
- **Služba za implementaciju i razvoj međunarodnih i partnerskih projekata**
- **Služba za finansije i računovodstvo**
- **Služba za pravne i opšte poslove**

U Eko-fondu je ukupno zaposleno 15 lica (Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta predviđeno je zaposlenje 33 izvršioca), od kojih je 12 lica zaposleno na osnovu ugovora o radu na neodređeno, dvoje lica na osnovu ugovora o radu na određeno, dok je sa izvršnim direktorom radni odnos zasnovan do isteka mandata. Takođe, napominjemo da su četvoro zaposlenih na dužem bolovanju, tri zaposlena na porodiljskom a jedna zaposlena na trudničkom bolovanju.

Iz prehodno navedenog proizilazi da Eko-fond operativno posluje sa ukupno **11** zaposlenih.

Što se tiče angažmana lica po osnovu ugovora o djelu napominjemo da je Eko-fond sklopio ugovore o djelu sa **7** lica za obavljanje stručnih i konsultanskih usluga na period od tri do šest mjeseci, odnosno za vremenski period trajanja projekta, uz mogućnost produženja istog.

Slobodan pristup informacijama

U Društvu se redovno obavljaju poslovi shodno odredbama Zakona o slobodnom pristupu informacijama („Sl. list CG“, br. 044/12, 030/17) i vodi se računa o transparentnosti organa upravljanja i proaktivnom objavljivanju informacija. Sa tim u vezi, imenovano je ovlašćeno lice za postupanje po zahtjevima za slobodan pristup informacijama, kao i javno istaknuta dokumenta na sajtu društva i to: Vodič za slobodan pristup informacijama, Javni registri i javne evidencije, Programi i planovi rada, Spisak zaposlenih sa njihovim zvanjima, Spisak javnih funkcionera sa listom obračuna njihovih zarada, kao i informacije kojima je po zahtjevu pristup odobren.

U toku 2023. godine podnijeto je ukupno 5 zahtjeva za slobodnim pristupom informacijama kojem je u zakonom predviđenom roku dozvoljen pristup istom.

Misija i Vizija Eko-fonda

Crna Gora aktivno radi na nacionalnom i međunarodnom nivou kako bi dala svoj doprinos u globalnoj borbi protiv klimatskih promjena i zaustavljanju degradacije životne sredine o čemu govori činjenica da je u svoj zakonodavni okvir prenijela pravnu tekovinu Evropske unije (u daljem tekstu EU) i obaveze koje proističu iz ratifikovanih međunarodnih konvencija i sporazuma. Visok stepen zaštite životne sredine predstavlja jedan od osnovnih ciljeva

koji su utkani u EU zakonodavstvo, zajedno sa načelima održivog razvoja i integracije zaštite životne sredine u sve politike.

Pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji zahtijeva aktivnu ulogu svih segmenata društva, te će Eko-fond imati značajno učešće u procesu integracija i ostvarivanja daljeg napretka u implementaciji pravne tekovine EU posebno u okviru Poglavlja 27 - životna sredina i klimatske promjene kao ključni mehanizam za prikupljanje i ulaganje finansijskih sredstava u izgradnju održivog društva u Crnoj Gori, koji će se temeljiti na efikasnom korišćenju svih prirodnih resursa i niskokarbonskom razvoju.

U tom kontekstu, osnovna misija i vizija Eko-fonda biće usmjerene na finansiranje aktivnosti očuvanje svih komponenti životne sredine i racionalno korišćenje prirodnih resursa kao osnovnih uslova za održivi razvoj, što je jasno definisano osnivačkim aktima Društva:

Misija Eko-fonda je prikupljanje i ulaganje finansijskih sredstava u izgradnju održivog društva u Crnoj Gori, koji će se temeljiti na efikasnom korišćenju svih prirodnih resursa i niskokarbonskom razvoju.

Sufinansiranjem projekata u oblasti zaštite životne sredine i klimatsko-energetske oblasti, Eko-fond djeluje i kao jedan od pokretača privrednog i infrastrukturnog razvoja Crne Gore, sve uz uvažavanje najviših standarda zaštite životne sredine.

Uspostavljanjem i djelovanjem Eko-fonda osigurava se dugoročna finansijska perspektiva za ostvarenje nacionalnih prioriteta, uz transparentnost i efikasnost u procedurama nabavke, upravljanja i namjenskog korišćenja sredstava.

Vizija Eko-fonda je da se pozicionira kao vodeća stručno-finansijska institucija u oblasti zaštite životne sredine, klimatskih promjena, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije u Crnoj Gori.

Interna akta Društva

U toku 2023 godine donijeta su sledeća dokumenta:

- Interno pravilo o korišćenju prava na odsustvo zaposlenih br. 02-070/23-96/1 od 15.03.2023. godine
- Interno pravilo o načinu protoka informacija među zaposlenima br.02-070/23-382/1 od 04.09.2023. godine
- Pravilnik o uslovima koje moraju ispunjavati korisnici, načinu dodjeljivanja i korišćenju sredstava br. 01-077/23-413/5 od 25.09.2023. godine
- Pravilnik o postupku objavljivanja javnog konkursa, vrednovanju prijava i odlučivanju o odabiru korisnika sredstava br.01-077/23-413/3 od 25.09.2023. godine
- Pravilnik o načinu praćenja namjenskog korišćenja sredstava Fonda za zaštitu životne sredine br.01-077/23-413/4 od 25.09.2023. godine

Konferencije, Studijske posjete, radni sastanci

Odobren projekat za akreditaciju Eko-fonda za saradnju sa Zelenim Klimatskim Fondom

Sekretarijat Zelenog klimatskog fonda (Green Climate Fund-GCF) odobrio je predlog projekta za Crnu Goru, koji će implementirati Fond za zaštitu životne sredine Crne Gore u saradnji sa Kancelarijom za održivi razvoj Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore, kao ključnom institucijom za saradnju sa Zelenim klimatskim fondom. Predlog projekta „Unapređenje kapaciteta Nacionalne kontakt tačke u Crnoj Gori za angažovanje sa GCF-om i jačanjem strateških projekata u zemlji za podršku implementaciji ažuriranog Nacionalno utvrđenog doprinosa (NDC 2) odobren je zvanično u iznosu od 299.514 USD. Potpisan je ugovor i počelo se sa implementacijom planiranih aktivnosti čiji rok za realizaciju je od 12 do 18 mjeseci od dana potpisivanja ugovora.

Paralelno sa aplikacijom za ovaj projekat Eko-fond je u saradnji sa Kancelarijom za održivi razvoj pokrenuo inicijativu prema Zelenom klimatskom fondu za dobijanje akreditacije koja će omogućiti pristup ka ovom

međunarodnom fondu za povlačenje sredstava za finansiranje i sprovođenje projekata u oblastima ublažavanja i prilagođavanja na klimatske promjene.

Konferencija 4ADA Dobro upravljanje i pametno gospodarenje otpadom

Zaposleni u Službi za projekte životne sredine i klimatske promjene su učestvovali na konferenciji 4ADA „Dobro upravljanje i pametno gospodarenje otpadom“ koja je održana u Čapljini, Bosna i Hercegovina. Na regionalnoj konferenciji donešeni su zaključci o dobrom i pametnom upravljanju otpadom i konferencija je okupila veliki broj imena iz svijeta nauke, ekonomije i politike kao i brojne stručnjake iz oblasti upravljanja otpadom iz Bosne i Hercegovine, Republike Hrvatske, Crne Gore i Mađarske.

Studijska posjeta Fonda za životnu sredinu Rumunije Eko-fondu

Predstavnici Fonda za životnu sredinu Rumunije, posredstvom Rumunske agencije za međunarodnu saradnju i razvoj (RoAid), boravili su u uzvratnoj studijskoj posjeti Fondu za zaštitu životne sredine (Eko-fondu) i drugim relevantnim institucijama u Crnoj Gori koje predano rade na zelenoj tranziciji Crne Gore. Studijska posjeta je bila značajna u pogledu prenosa znanja, razmjene iskustava, sa posebnim osvrtom na to da je Rumunija članica EU i da je sistem poslovanja u oblasti zaštite životne sredine na visokom nivou.

Naučna konferencija „Zaštita prirode i životne sredine, stanje, značaj i perspektive“

Pomoćnik direktora je učestvovao kao panelista na naučnoj konferenciji pod nazivom: „Zaštita prirode i životne sredine, stanje, značaj i perspective“ koja se održala u Nacionalnom parku „Prokletije“ u Plavu i Gusinju. Pomoćnik direktora je predstavio misiju i viziju Eko-fonda koja se svakodnevno ostvaruje u praksi, prevashodno kroz partnerske odnose koji se ostvaruju sa građanima, privredom i lokalnim zajednicama koje prepoznaju potrebu i značaj pomenute saradnje.

Studijska posjeta Sloveniji

Delegacija Fonda za zaštitu životne sredine predvođena izvršnim direktorom, boravila je u trodnevnoj posjeti Sloveniji. Prva radna posjeta upriličena je Centru za međunarodnu saradnju i razvoj Slovenije sa ciljem razmjena iskustva iz oblasti i uspostavljanju saradnje za realizaciju budućih aktivnosti iz oblasti energestke efikasnosti i obnovljivih izvora energije kao i zaštite životne sredine i klimatskih promjena. Drugu radnu posjetu obilježio je susret sa predstavnicima Eko sklada Slovenije koji je bio usmjeren ka jačanju buduće saradnje dvije institucije imajuću u obzir višegodišnje iskustvo Eko sklada i potrebe Eko-fonda za razmjenom znanja koja bi unaprijedila njegovo poslovanje.

Predstavnici Fonda za zaštitu životne sredine na konferenciji o vodama-Crna Gora

Predstavnica Eko-fonda je prisustvovala Konferenciji o vodama, koja se održala u Budvi. Ona je govorila na panelu „Redukcija gubitaka ispod 25%, realnost ili iluzija“ gdje je predstavljeno učešće Eko-fonda kao finansijskog partnera na projektu „Zamjena azbestcementnih cijevi u vodovodima na području Crne Gore“

Potpisan Memorandum o saradnji na projektima prekogranične saradnje

Direktori fondova za zaštitu životne sredine Crne Gore i Republike Srpske potpisali su u Banja Luci Memorandum o saradnji, koji se odnosi na razmjenu znanja i iskustava iz oblasti životne sredine i energetske efikasnosti. Potpisivanjem ovog memoranduma uspostavljaju se temelji buduće saradnje dva fonda, i omogućiće se uspostavljanje saradnje na pripremi projekata u okviru prekogranične saradnje BiH i Crne Gore, te projekata koji zajednički budu planirani prema drugim međunarodnim donatorima.

Održan Forum civilnog društva Zapadnog Balkana

Delegacija Eko-fonda zajedno sa direktorkom Centra za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju Univerziteta Donja Gorica, učestvovali su na Forumu civilnog društva Zapadnog Balkana koji je održan u Tirani. Forum civilnog društva Zapadnog Balkana je platforma koja okuplja think-tank i političke organizacije civilnog društva iz regiona. Panelisti su bili u prilici da se upoznaju sa aktivnostima koje Eko-fond sprovodi u oblastima zaštite životne sredine i klimatskih promjena, energetske efikasnosti i razvoja obnovljivih izvora energije a koje treba da doprinesu ispunjavanju završnih mjerila u procesu pristupanja Evropskoj uniji i zatvaranju Poglavlja 27 kao i ispunjavanju ciljeva Pariškog sporazuma, te UN agende održivog razvoja 2030.

Radni doručak sa novinarima

Predstavnici Fonda za zaštitu životne sredine organizovali su radni doručak sa novinarima u cilju predstavljanja razvojnog puta institucije, pružajući jasan uvid u završene projektne aktivnosti takođe predstavljajući i buduću strategiju razvoja institucije. Istakli su mogućnost pomoći opštinama za realizaciju planiranih aktivnosti. Takođe, najavili su dva nova projekta, i to zamjena starih elektro uređaja novim gdje će građani dobiti vaučer od 100 eura za kupovinu novog uređaja kao i paket mjera privredi čiji će nivo biti dogovoren sa resornim ministarstvima.

VI međunarodna konferencija o energetskej efikasnosti

Predstavnici Eko-fonda su učestvovali na VI međunarodnoj konferenciji o energetskej efikasnosti koja se održala u Banja Luci. Panelisti su bili u prilici da razmijene iskustva i poglede kroz dva panelna okvira, koji su tretirali pitanje mehanizama finansiranja u cilju unaprjeđenja energetske efikasnosti i energetske tranzicije, kao i dekarbonizacije kao razvojne šanse regiona i Evrope.

Memorandumi o saradnji

Eko-fond je u periodu od 01.01.2023. godine do 31.12.2023 godine zaključio memorandume o saradnji u cilju zajedničke realizacije projektnih aktivnosti iz oblasti energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije kao i iz oblasti zaštite životne sredine i klimatskih promjena sa sledećim institucijama:

- Opština Nikšić
- Fondacija Petrović Njegoš
- Deponija Možura
- Fond za inovacije
- Luka Bar
- Opština Tuzi
- Agencija za zaštitu životne sredine
- Opština Bar
- DOO Tehnopolis
- Kliničkim centrom Crne Gore
- Opština Zeta
- Opština Ulcinj
- Pošta CG

Rad na zakonskoj regulativi

U cilju daljeg unaprjeđenja cjelokupnog sistema zaštite životne sredine i prepoznavanja uloge Eko-fonda kao centralne finansijske institucije koja doprinosi ostvarivanju ciljeva zaštite i očuvanja svih segmenata životne sredine, kao i postizanja mjera energetske/klimatske politike, tokom 2023. godine aktivno se radilo na unaprjeđenju postojećeg normativnog okvira kao i prepoznavanja mogućih novih izvora prihoda Eko-fonda zasnovanih na principu „zagađivač plaća“. Uvođenje novih modela naknada je složen proces koji zahtijeva multidisciplinarni pristup i prevashodno mora uvažiti i uticaje na privredu i standard građana zbog čega je dugotrajan i zahtijeva

detaljne analize, a samim tim njihov potencijal u ovom trenutku nije moguće utvrditi za dugoročno stabilno poslovanje Eko-fonda.

Visina, način obračuna i plaćanja navedenih eko-naknada definisana je Uredbom o visini naknada, načinu obračuna i plaćanja naknada zbog zagađivanja životne sredine ("Sl. list RCG", br. 26/97, 9/00, 52/00, "Sl. list CG", br. 33/08, 5/09, 64/09, 40/11, 49/11, 119/22). S obzirom na to da se radi o Uredbi iz 2011. godine i da ista nije suštinski izmijenjena 2022. godine, u saradnji sa tadašnjim resornim Ministarstvom ekologije, prostornog planiranja i uređenja prostora pokrenut je postupak za donošenje nove Uredbe prvenstveno sa ciljem uspostavljanja unaprijeđenog i funkcionalnijeg sistema obračuna i naplate eko-naknada, kao i preusmjeravanja sredstva po osnovu naknada na račun Društva, a prevashodno kroz unaprijeđenje katastra zagađivača koji vodi Agencija za zaštitu životne sredine. Nacrt uredbe je pripremljen, međutim još uvijek nije pribavljeno mišljenja Ministarstva finansija u odnosu na Analizu efekata propisa (RIA).

Shodno Zakonu o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena ("Sl. list CG", br. 73/2019), Uredba o aktivnostima, odnosno djelatnostima koje emituju gasovi sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte ("Sl. list Crne Gore", br. 008/20) predstavlja još jedan zakonski utemeljen osnov za obezbjeđivanje prihoda Eko-fonda kroz princip da sredstva prikupljena od prodaje emisisionih kredita na javnoj aukciji, za svaku jedinicu ekvivalentne emisije ugljendioksida, se uplaćuju na žiro račun Društva, kao jedan od ključnih mehanizama za smanjenje emisija, ali i povećanje efikasnosti i unapređenje industrijske i energetske proizvodnje. Vlada Crne Gore je u decembru 2022. godine formirala Komisiju za sprovođenje javne aukcije za dodjelu emisisionih kredita stacionarnim postrojenjima za 2022. godinu. Javna aukcija je sprovedena u februaru 2023. godine a prikupljena sredstva od prodaje emisisionih kredita Elektroprivredi Crne Gore su uplaćena Eko-fondu.

Zakonom o putevima (član 22 stav 4) je predviđena naknada eksternih troškova za sprečavanje zagađenja vazduha i negativnog uticaja buke drumskog saobraćaja na stanovništvo, koja bi se uplaćivala Eko-fondu. Međutim, s obzirom da resorno ministarstvo nije donijelo odgovarajući podzakonski propis za primjenu odredbe ovog zakona, naknada se još uvijek ne naplaćuje.

Predlogom novog Zakona o upravljanju otpadom su predviđene: naknada za korišćenje lakih plastičnih vrećica za nošenje (član 62 st. 11 i 12), naknada za privremeno skladištenje komunalnog otpada (član 92 st. 5 i 6), kao i naknada za privremeno skladištenje neopasnog građevinskog otpada (član 93 st. 6 i 7). Sredstva od ovih naknada bi se takođe uplaćivala na račun Eko-fonda i namjenski koristila za finansiranje i sufinansiranje aktivnosti podizanja svijesti i informisanja javnosti i za potrebe kampanja u vezi štetnosti upotrebe plastičnih kesa po životnu sredinu, finansiranje i kofinansiranje izgradnje postrojenja za obradu otpada, nabavku opreme i vozila za sakupljanje i transport otpada i sanaciju i rekultivaciju neuređenih odlagališta, finansiranje i kofinansiranje izgradnje postrojenja za obradu građevinskog otpada, nabavku opreme i vozila za sakupljanje i transport građevinskog otpada i sanaciju i rekultivaciju neuređenih odlagališta građevinskog otpada. Vlada Crne Gore je utvrdila Predlog zakona i predstoji njegovo usvajanje od strane Skupštine Crne Gore. Podzakonskim propisima treba da se uredi način obračuna, visina i obveznici plaćanja pomenutih naknada.

Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma (sada: Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera) je 2022. godine pokrenulo postupak izrade novog Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena, kojim bi se između ostalog uredilo i pitanje namjene i načina korišćenja sredstava prikupljenih prodajom emisisionih kredita i u tom smislu nadležnosti Eko-fonda. Donošenje novog zakona bi zahtijevalo i donošenje nove Uredbe o aktivnostima, odnosno djelatnostima koje emituju gasovi sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte.

Ministarstvo kapitalnih investicija (sada: Ministarstvo energetike i rudarstva) je tokom tekuće godine započelo aktivnosti na izradi Zakona o obnovljivim izvorima energije. Predlog Eko-fonda je da se ovom zakonom definiše naknada za korišćenje prirodnih resursa po principu "korisnik plaća" koju bi plaćali proizvođači OIE, a sredstva od ove naknade bi se uplaćivala na račun Eko-fonda i namjenski koristila za finansiranje i kofinansiranje projekata u oblasti obnovljivih izvora energije, energetske efikasnosti i zaštite životne sredine u skladu sa prioritetima koje definiše Vlada.

Svi navedeni izvori finansiranja i ekonomski instrumenti imaju ključnu ulogu u postizanju ciljeva zaštite životne sredine i postizanja održivog razvoja, a posebno u kontekstu obezbjeđivanja neophodnih finansijskih sredstava za

ispunjavanje obaveza u okviru Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila u Poglavlju 27 - životna sredina i klimatske promjena.

Analizom trenutnog zakonodavnog okvira i prenošenjem uporednih iskustava zemalja članica Evropske unije kao ključni budući izvori prihoda Eko-fonda prepoznati su: naknada koja bi se naplaćivala za zagađivanje životne sredine za vozila na motorni pogon, naknada za zagađivanje životne sredine za plovne objekte, naknada za opterećivanje životne sredine posebnim kategorijama otpada (baterije i akumulatore, gume za motorna vozila (nove i polovne), električne i elektronske proizvode i opremu, mineralna i sintetička ulja i maziva, motorna vozila izuzev istorijskih i kolekcionarskih, kao i diplomatskih.

AKTIVNOSTI EKO-FONDA U 2023. GODINI

Služba za energetske efikasnost i obnovljive izvore energije

Projekat "Fotonaponski paneli za privredu i poljoprivredu"

Dana 15. aprila 2021. godine, potpisano je Pismo Sporazuma između Programa Ujedinjenih nacija za razvoj (u daljem tekstu: UNDP) i Fonda za zaštitu životne sredine Crne Gore (u daljem tekstu: Eko - fond) o implementaciji projekta „Razvoj zelenih poslova u Crnoj Gori“ u kojem je UNDP implementacioni partner i na taj način obezbijedena su sredstva u vidu granta/donacije Eko-fondu za realizaciju programa podrške - Javnog konkursa za dodjelu subvencija za sufinansiranje realizacije projekta korišćenja obnovljivih izvora energije (u daljem tekstu: OIE) - za proizvodnju električne energije uz primjenu razmjene na mjestu konekcije, namijenjenih privrednim subjektima i poljoprivrednim gazdinstvima u iznosu od 100.000,00 €. Eko-fond je po osnovu potpisanog Sporazuma tokom 2021. godine realizovao aktivnosti koje su podrazumijevale sljedeće:

- Priprema teksta, definisanje kriterijuma i uslova Javnog konkursa i odgovarajućih dokumenata (prijavni formular, drugi obrasci izjava i izvještaja, tabela za administrativnu provjeru, tabela za ocjenjivanje, metodologija bodovanja, uputstvo i smjernice za članove komisije pri procesu evaluacije, sačinjavanje rang liste, odluka o odabiru korisnika sredstava, nacrti ugovora, uputstva za korisnike subvencije);
- Komunikaciona kampanja;
- Pružanje ključnih informacija zainteresovanim stranama, promocija i prezentacija Javnog konkursa u medijima;
- Organizacija informativnih vebinara;
- Ocjenjivanje prijava od strane Komisije za ocjenjivanje; Sačinjavanje Izvještaja komisije za ocjenjivanje prijava (Rang lista); Donošenje Odluke o odabiru korisnika sredstava;
- Ugovaranje / potpisivanje ugovora sa odabranim korisnicima bespovratnih sredstava;
- Praćenje realizacije odobrenih projekata;
- Isplata korisnicima subvencija nakon realizacije;
- Izvještavanje UNDP-u u toku sprovođenja projekta i nakon završetka.

Rok za podnošenje prijava trajao je 45 kalendarskih dana od dana objavljivanja Javnog konkursa, odnosno do 17.09.2021 godine.

Izvršni direktor Eko-fonda donio je Odluku o imenovanju Komisije za sprovođenje Javnog konkursa „Fotonaponski paneli za privredu i poljoprivredu“, br. 04-302/21-209/2 od 05.08.2021. godine.

Na osnovu Rang liste, Komisija je sačinila Izvještaj i predložila izvršnom direktoru kandidate od rednog broja 1 do rednog broja 5 za uzimanje u dalju proceduru. Na osnovu člana 13, Pravilnika o postupku objavljivanja javnog konkursa, vrednovanju prijava i odlučivanju o odabiru korisnika sredstava Fonda za zaštitu životne sredine Crne Gore, izvršni direktor je utvrdio prijedlog o Odabiru korisnika i dodjeli sredstava Eko-fonda.

Eko-fond je 07.10.2021. godine sve podnosiocice prijave (prihvaćene i odbijene) obavijestio o donošenju Odluke o odabiru korisnika sredstava Fonda po objavljenom Javnom konkursu i objavio Rang listu o odabiru korisnika sredstava na zvaničnoj internet stranici Eko-fonda 08.10.2021. godine.

Shodno Odluci o odabiru korisnika sredstava, pravo na korišćenje sredstava Eko-fonda ostvarilo je pet korisnika u ukupnom iznosu od 88,401.36€.

Ovlašćeno lice Eko-fonda i programski inženjer UNDP-a izvršili su provjeru na terenu i sačinili Izvještaje o nultom stanju za korisnike. Inženjeri su u pojedinačnim izvještajima konstatovali da su objekti spremni za instalaciju fotonaponskog sistema i samim tim su izvještaji bili prihvatljivi.

Očekivano smanjenje emisije CO₂ na godišnjem nivou kroz realizaciju ovog projekta iznosi 208.641 kgCO₂/god. Dok je ukupna instalisana snaga sistema 211 kW.

Nakon izvedenih radova i instalacije fotonaponskih sistema svi ugovoreni Korisnici sredstava dostavili su Narativne i finansijske izvještaje, a Programski inženjer i ovlašćeno lice Eko-fonda su izlaskom i provjerom na terenu utvrdili izvedeno stanjem, i sačinili Izvještaje o realizaciji instalacije solanih panela. Nakon pozitivno ocijenjenih Narativnih i finansijskih izvještaja i ispunjenih svih preduslova definisanih Ugovorom izvršene su isplate prema korisnicima zaključno sa 22.12.2021. godine.

Aktivnosti Eko-fonda tokom izvještajnog perioda (01.01-31.12.2023):

Dostavljanje zahtjeva korisnicima za popunjavanje i dostavljanje Izvještaja o smanjenju emisija CO₂ fotonaponskog sistema sa podacima o proizvedenoj električnoj energiji u 2022.godini;

Analiza i proračun ukupno ostvarenih ušteda emisija CO₂ na osnovu dostavljenih podataka korisnika o proizvodnji električne energije iz fotonaponskih sistema;

Ukupno proizvedena energija iz pet fotonaponskih sistema za 2022.god. shodno izveštajnim podacima iznosi 292.183 kW, dok ukupna ušteda CO₂ (kg) za 2022.god. iznosi 200.145 CO₂/kg.

Projekat “On grid i off grid” fotonaponski sistemi

Dana 20.12.2021. godine Eko-fond objavio je Javni konkurs za dodjelu subvencija za realizaciju projekata korišćenja obnovljivih izvora energije - za proizvodnju električne energije za sopstvene potrebe u mrežnom ili samostalnom radu „On-grid i off-grid fotonaponski sistemi“ za privredu i preduzetnike u ukupnom novčanom iznosu od 190,000.00€, od čega je 150,000.00€ bilo namijenjeno za on-grid fotonaponske sisteme (max.visina subvencije do 25.000,00€), a 40,000.00€ za off-grid fotonaponske sisteme (max.visina subvencije do 5.000,00€). Uz produženje roka za podnošenje prijave na Javni konkurs koji je trajao do 01.04.2022. godine.

Služba za projekte energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije je tokom 2021.god. i 2022.godine realizovala aktivnosti koje su podrazumijevale sljedeće:

- Priprema teksta, kriterijuma Javnog konkursa i odgovarajućih dokumenata (prijavni formular, drugi obrasci izjava i izvještaja, tabela za administrativnu provjeru, tabela za ocjenjivanje, metodologija bodovanja, upustvo i smjernice za članove komisije pri procesu evaluacije, sačinjavanje rang liste, odluka o odabiru korisnika sredstava, nacrti ugovora, uputstva za korisnike subvencije;
- Komunikaciona kampanja;
- Pružanje ključnih informacija zainteresovanim stranama, promocija i prezentacija Javnog konkursa u medijima;
- Organizacija informativnih vebinara;
- Ocjenjivanje prijave od strane Komisije za ocjenjivanje; Sačinjavanje Izvještaja komisije za ocjenjivanje prijave (Rang lista); Donošenje Odluke o odabiru korisnika sredstava;

- Ugovaranje / potpisivanje ugovora sa odabranim korisnicima bespovratnih sredstava;
- Praćenje realizacije odobrenih projekata;
- Isplata korisnicima subvencija nakon realizacije.

Eko-fond je izvršio provjeru na terenu i sačinio Izvještaje o nultom stanju. U pojedinačnim izvještajima konstatovano je da su objekti spremni za instalaciju fotonaponskih sistema i samim tim su izvještaji bili prihvatljivi.

Očekivano smanjenje emisije CO₂ na godišnjem nivou kroz realizaciju ovog projekta iznosi 208.641 kgCO₂/god. Dok ukupna snaga sistema iznosi 482.5 kW.

Nakon izvedenih radova i instalacije fotonaponskih sistema svi ugovoreni Korisnici sredstava dostavili su Narativne i finansijske izvještaje, Eko-fond je izlaskom i provjerom na terenu utvrdio izvedeno stanje, i sačinjen je Izvještaj o realizaciji instalacije fotonaponskih sistema. Nakon pozitivno ocijenjenih Narativnih i finansijskih izvještaja i ispunjenih svih preduslova definisanih Ugovorom izvršene su isplate prema korisnicima.

Projekat je realizovan u iznosu od 142.790,91€ i sredstva su u cjelosti isplaćena korisnicima u toku 2022. godine. Broj dodijeljenih subvencija je 9.

Aktivnosti Eko-fonda tokom izvještajnog perioda (01.01-31.12.2023)

Dostavljanje zahtjeva korisnicima za popunjavanje i dostavljanje Izvještaja o smanjenju emisija CO₂ fotonaponskog sistema sa podacima o proizvedenoj električnoj energiji u drugoj polovini 2022.godine i prve polovine 2023.god.

Analiza i obračun ukupno ostvarenih ušteda emisija CO₂ na osnovu dostavljenih podataka korisnika o proizvodnji električne energije iz fotonaponskih sistema;

Ukupno proizvedena energija shodno izveštajnim podacima od strane korisnika za drugu polovinu 2022 i prvu polovinu 2023.god. iznosi 556.559 kW, dok ukupno smanjenje emisije CO₂ (kg) za drugu polovinu 2022 i prvu polovinu 2023.god. iznosi 715.164 CO₂/kg.

Javni konkursi za dodjelu subvencija za kupovinu električnih i hibridnih vozila

Eko-fond je tokom 2021.godine sproveo Javni konkurs za dodjelu subvencija za kupovinu električnih i hibridnih vozila za 2021. godinu za fizička lica, privrednike, preduzetnike. Ukupna vrijednost projekta iznosila je 100.000,00€, visina subvencije za električna vozila 5.000,00 € a za hibridna vozila 2.500,00€. Sredstva opredijeljena ovim konkursom su u potpunosti isplaćena korisnicima. Broj ukupno subvencionisanih vozila je 30.

Eko-fond je tokom 2022.godine sproveo Javni konkurs za dodjelu subvencija za kupovinu električnih hibridnih vozila za 2022. godinu za javni sektor. Ukupna vrijednost projekta je bila 100.000,00€ od čega su tri korisnika ostvarila pravo na subvenciju i to: RTCG iznos od 10.000,00€, Centralna banka CG iznos od 5.000,00€ kao i Pošta CG iznos od 10.000,00€. Broj ukupno subvencionisanih vozila je 6.

Tokom 2022.godine Eko-fond je sproveo dva javna konkursa za dodjelu subvencija za kupovinu električnih i hibridnih vozila za fizička lica, privrednike, preduzetnike. Prvi javni konkurs objavljen je u aprilu 2022, drugi u decembru 2022. Ukupna vrijednost bila je 150.000,00€, a visina subvencije za električna vozila 5.000,00€ a za hibridna vozila 2.500,00€. Sredstva opredijeljena ovim javnim konkursima su u potpunosti isplaćena korisnicima. Broj ukupno subvencionisanih vozila je 50.

Aktivnosti Eko-fonda tokom izvještajnog perioda (01.01-31.12.2023):

Praćenje ugovorenih obaveza korisnika iz 2021. i 2022. godine. (slanje zahtjeva svim korisnicima za dostavljanje podatka o korišćenju vozila a koji obuhvataju pređenu kilometražu, registraciju vozila i ostale podatke u cilju obračuna smanjenja emisije CO₂).

Priprema (izrada teksta javnog konkursa i obrazaca, promocija projekta putem društvenih mreža i medija) i sprovođenje (rad komisije na provjeri i ocjeni prijava, odabir korisnika sredstava) Javnog konkursa za dodjelu subvencija za kupovinu električnih i hibridnih vozila (kategorije L i M1) za 2023. godinu za fizička lica u iznosu od 100.000€. Javni konkurs objavljen je 03.07.2023.god. i trajao je do utroška sredstava zaključno sa 30.08.2023.god. U septembru potpisani su ugovori sa korisnicima sredstva, kao i u potpunosti isplaćena opredijeljena sredstva. Broj ukupno subvencionisanih vozila je 30.

Priprema (izrada teksta javnog konkursa i obrazaca, promocija projekta putem društvenih mreža i medija) i sprovođenje (rad komisije na provjeri i ocjeni prijava, odabir korisnika sredstava) Javnog konkursa za dodjelu subvencija za kupovinu električnih i hibridnih vozila (kategorije L, M1 i N1) za 2023. godinu za privredu i preduzetnike u iznosu od 100.000€. Javni konkurs objavljen je 03.07.2023.god. i trajao je do utroška sredstava zaključno sa 24.07.2023.god. Tokom avgusta potpisani su ugovori sa korisnicima i u potpunosti su isplaćena opredijeljena sredstva korisnicima. Broj ukupno subvencionisanih vozila je 27.

Priprema (izrada teksta javnog konkursa i obrazaca, promocija projekta putem društvenih mreža i medija) i sprovođenje (rad komisije na provjeri i ocjeni prijava, odabir korisnika sredstava) Javnog konkursa za dodjelu subvencija za kupovinu električnih i hibridnih vozila (kategorije L, M1 i N1) za 2023. godinu za javni sektor. Javni konkurs objavljen je 03.07.2023.god i trajao je do 30.11.2023.god. Ukupno podnesenih prijava na javnom konkursu bilo je 5. Pravo na subvenciju ostvarilo je ukupno 3 korisnika (RTCG 20.000,00€, Pošta Crne Gore 36.000,00€ i CEDIS 10.000,00€). Tokom oktobra i novembra potpisani su ugovori sa korisnicima u ukupnom iznosu od 66.000,00€. Za korisnike RTCG i Pošta Crne Gore sredstva su isplaćena u novembru. Broj ukupno subvencionisanih vozila je 52.

Usljed neiskorišćenih predviđenih sredstava i nedovoljan broj dostavljenih prijava na javnom konkursu od strane javnog sektora izvršena je ponovna priprema (izrada teksta javnog konkursa i obrazaca, promocija projekta putem društvenih mreža i medija) i objava Javnog konkursa za dodjelu subvencija za kupovinu električnih i hibridnih vozila (kategorije L, M1 i N1) za javni sektor. U odnosu na predhodne javne konkurse, shodno usvojenoj inicijativi Eko fonda o uvođenju električnih i hibridnih vozila za potrebe javnog sektora, zaključkom Vlade (br. 08-302/23-5592/2 od 11.12.2023.god.), iznos subvencija je povećana za električna vozila sa 5.000,00€ na 7.500,00€, a za hibridna vozila sa 2.500,00€ na 4.000,00€. Javni konkurs objavljen je 11.12.2023.god i trajaće do utroška raspoloživih sredstava.

[Javni konkursi za dodjelu subvencija za poboljšanje energetske efikasnosti u javnoj rasvjeti "Zamjena konvencionalnih sijalica novim led svjetiljkama saobraćajne \(ulične\) rasvjete"](#)

Cilj projekta je podsticanje lokalnih samouprava za primjenu mjera energetske efikasnosti i modernizaciju sistema javne rasvjete korišćenjem savremenih tehničkih rješenja odnosno zamjenom konvencionalnih sijalica novim LED svjetiljkama koje su energetske efikasne, a koje pored ekonomskih i finansijskih benefita doprinose i smanjenju negativnog uticaja javne rasvjete na životnu sredinu.

Za sprovođenje projekta raspoloživi iznos sredstava za sprovođenje javnog konkursa iznosi 150.000,00€.

Predmet Javnog konkursa je dodjela subvencija za nabavku LED svjetiljki u okviru realizacije projekata Rekonstrukcije ili adaptacije sistema javne ulične (saobraćajne) rasvjete u lokalnim samoupravama, a koja podrazumjeva zamjenu postojećih konvencionalnih svjetiljki sa energetske efikasnijim LED svjetiljkama.

Maksimalni iznos subvencije po korisniku iznosio je 25.000,00€.

Javni konkurs odnosi se na projekte Rekonstrukcije ili adaptacije sistema javne ulične (saobraćajne) rasvjete lokalnih samouprava čija realizacija je planirana u toku 2023. i 2024.godine, odnosno troškova koji će se realizovati od datuma objave Javnog konkursa.

Implementacija ovog projekta doprinijeće podsticanju primjene mjera energetske efikasnosti u javnoj rasvjeti, smanjenu potrošnje električne energije, kao i smanjenju emisija CO₂.

Aktivnosti Eko-fonda tokom izvještajnog perioda (01.01-31.12.2023):

Priprema i izrada teksta javnog konkursa i obrazaca, definisanje uslova i kriterijuma javnog konkursa, promocija projekta putem društvenih mreža i medija.

Javni konkurs objavljen je dana 31.07.2023.god. i trajao je do 29.09.2023.god. nakon čega je otpočeo rad komisije na provjeri i ocjeni prijave. Na javnom konkursu ponesene su dvije prijave i iste su ostvarile pravo na subvenciju (Komunalne uluge doo Podgorica- 439 svjetiljki iznos subvencije 21 950,00€ i Opština Bijelo Polje- 102 svjetiljke iznos subvencije 5.100,00€). Sačinjeni su izvještaji o nultom stanju a ugovori sa korisnicima potpisani su u novembru u ukupnom iznosu od 27.050,00€.

Usljed neiskorišćenih predviđenih sredstava i nedovoljan broj dostavljenih prijava na javnom konkursu izvršena je ponovna priprema javnog konkursa u iznosu od 122.950,00€ (izrada teksta javnog konkursa i obrazaca, promocija projekta putem društvenih mreža i medija) i objava Javnog konkursa za dodjelu subvencija dana 04.12.2023.god sa definisanim rokom za podnošenje prijava do 02.02.2024.god.

Javni konkurs za dodjelu subvencija za nabavku stanica za punjenje električnih i hibridnih vozila za 2023.god. za privredu, preduzetnike i javni sektor

Predmet javnog konkursa je dodjela subvencija za nabavku stanica za električna i hibridna vozila za sopstvenu upotrebu ili javno dostupnih stanica sa neometanim pristupom bez uzimanja nade u periodu od 2 godine od početka rada punionice. Implementacija ovog projekta doprinijeće razvoju tržišta e-mobilnosti, podsticanju primjena mjera energetske efikasnosti, i smanjenju emisija CO₂ uticanjem na povećanje broja električnih i hibridnih vozila.

Radi očuvanja, održivog korišćenja, zaštite i unapređivanja životne sredine i energetske efikasnosti u sektoru saobraćaja, važno je podstaknuti nabavku zelenih vozila. Povećanje broja punionica direktno bi uticalo na porast broja električnih i hibridnih vozila, što utiče na poboljšanje kvaliteta vazduha, kao i smanjenje izvora zagađenja vazduha odnosno smanjenje emisija gasova sa efektom staklene bašte u drumskom saobraćaju na teritoriji Crne Gore.

Javni konkurs obuhvata dodjelu subvencija za nabavku stanica za punjenje električnih i hibridnih vozila (punionice) maksimalne snage u opsegu od 3.7 kW do 22 kW (AC).

Ukupna vrijednost Javnog konkursa za dodjelu bespovratnih sredstava za nabavku punionica za električna i hibridna vozila iznosi 100,000.00€.

Za punionice za sopstvenu upotrebu 40.000,00 eura, i za javno dostupne punionice 60.000,00€. Eko-fond je ovim Javnim konkursom predvidio dodjeljivanje sredstva subvencije u maksimalnom iznosu do 40% prihvatljivih troškova za nabavku i ugradnju punionica u sljedećem iznosu (u iznos mora biti uključen PDV):

- punionice za sopstvenu upotrebu maksimalne snage u opsegu od 3.7 kW do 22 kW (AC) – maksimalno do 4.000,00€,
- javno dostupne punionice maksimalne snage u opsegu od 3.7 kW do 22 kW (AC) – maksimalno do 5.000,00€.

Za punionice za sopstvenu upotrebu na osnovu ovog Javnog konkursa Eko-fond može dodijeliti sredstva za kupovinu najviše dvije punionice. Za javno dostupne punionice na osnovu ovog Javnog konkursa Eko-fond može dodijeliti sredstva za kupovinu najviše četiri punionice.

Aktivnosti Eko-fonda tokom izvještajnog perioda (01.01-31.12.2023):

Priprema (izrada teksta javnog konkursa i obrazaca, promocija projekta putem društvenih mreža i medija) i sprovođenje (rad komisije na provjeri i ocjeni prijave) Javnog konkursa za dodjelu subvencija za nabavku stanica

za punjenje električnih i hibridnih vozila za 2023.god. Javni konkurs objavljen je 30.10.2023.god sa rokom za dostavljanje prijava 29.12. 2023. godine.

Nakon isteka roka za dostavljanje prijava komisija je pristupila provjeri i ocjeni pristiglih prijava.

Javni konkurs za dodjelu subvencija za realizaciju projekata za nabavku i ugradnju fotonaponskih sistema i sistema centralnog grijanja u objektima lokalnih samouprava

Cilj projekta je podrška lokalnim samoupravama za sprovođenje mjera energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije u zgradama javnog sektora (lokalnih samouprava) koja će rezultirati uštedom godišnje potrebne energije za grijanje i uštedom godišnje primarne energije u odnosu na stanje prije primjene mjera na nivou svakog projektnog prijedloga, te smanjenjem emisija CO₂.

Lokalne samouprave imaju značajne nadležnosti u sprovođenju energetske politike, uzimajući u obzir i činjenicu da lokalna administracija ima ključnu ulogu u potrošnji električne energije u javnim objektima i sistemima na svojoj teritoriji, postavljanje fotonaponskih sistema na zgradama lokalnih samouprava i zamjenom/ugradnjom energetske efikasnih kotlova direktno će uticati na racionalnije upravljanje potrošnjom energije, koje će značajno i višestruko doprinijeti njihovoj promociji i pozicioniranju koncepta energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije i prosperitetu u ekonomskom smislu. Sa druge strane, podrška u realizaciji i postavljanju pomenutih sistema imaće i pozitivne efekte na lokalne budžete, kao i na životnu sredinu.

Javni konkurs se odnosi na dodjelu podsticajnih sredstava lokalnim samoupravama za nabavku i ugradnju fotonaponskih sistema, kao i zamjenu dotrajalih i neodgovarajućih kotlova, odnosno nabavku i ugradnju energetske efikasnijim sistemima na briket ili pelet, i toplotne pumpe. Opravdani troškovi za dodjelu subvencija podrazumijevaju nabavku i ugradnju fotonaponskih sistema, kao i energetske efikasne sisteme za grijanje na pelet ili briket ili toplotne pumpe.

Ukupan iznos za raspodjelu sredstava za ovaj Javni konkurs je 150.000,00€, od čega je 75.000,00€ namijenjeno za fotonaponske sisteme i 75.000,00€ za sisteme centralnog grijanja.

Maksimalni iznos sredstava podrške koje korisnik može ostvariti za nabavku i instalaciju fotonaponskih sistema iznosi 60% prihvatljivih troškova, odnosno maksimalno do 37.500,00€, u koji iznos može biti uključen PDV.

Maksimalni iznos sredstava podrške koju korisnik može ostvariti za nabavku i instalaciju sistema centralnog grijanja na pelet/briket ili toplotnu pumpu iznosi 60% prihvatljivih troškova, odnosno maksimalno do 25.000,00€, u koji iznos može biti uključen PDV.

Aktivnosti Eko-fonda tokom izvještajnog perioda (01.01-31.12.2023):

Priprema (izrada teksta javnog konkursa i obrazaca, promocija projekta putem društvenih mreža i medija) i sprovođenje (rad komisije na provjeri i ocjeni prijava, odabir korisnika sredstava) Javnog konkursa za dodjelu subvencija za nabavku i ugradnju fotonaponskih sistema i sistema centralnog grijanja u objektima lokalnih samouprava. Javni konkurs objavljen je 09.10.2023.god. sa rokom za dostavljanje prijava 08.12.2023.god. Na javnom konkursu su pristigle dvije prijave koje nisu ispunile uslove za dodjelu subvencija shodno javnom konkursu.

Pilot projekat Zamjena električnih uređaja u domaćinstvima kupovinom novih energetski efikasnih uređaja

Cilj ovog projekta je sprovođenje mjera podsticaja za racionalnije korišćenje energije u domaćinstvima kroz podsticanje građana za kupovinu energetski efikasnih kućnih uređaja, kao i podsticanje i promovisanje principa „proširene odgovornosti“ proizvođača (dobavljača/distributera) u zbrinjavanju otpada shodno zakonu.

Projekat obuhvata kvalifikovanje privrednih subjekata koji se bave trgovinom električnim aparatima za domaćinstvo za učešće u sprovođenju pilot projekta i formiranje liste prodajnih mjesta sa uređajima koji imaju više energetske razrede, čime će se omogućiti fizičkim licima (građanima) da zamjene stari uređaj kupovinom novog uređaja koji

je energetski efikasniji uz posjedovanje validnog identifikacionog vaučer KOD-a pribavljenog od strane Fonda za zaštitu životne sredine.

Prva faza realizacije projekta je objava javnog poziva za kvalifikovanje privrednih subjekata koji se bave trgovinom električnim aparatima za domaćinstvo.

Trgovci u sklopu prijave na Javni konkurs prijavljuju uređaje proizvođača kojeg zastupaju te prodajna mjesta na kojima su uređaji dostupni za kupovinu građanima, a koji ispunjavaju kriterijume iz javnog poziva i to:

- Frižidere, frižideri/zamrzivači, zamrzivači koje imaju najmanje novu energetsku klasu E (A++)
- Mašine za pranje veša, (uključujući kombinovane mašine pranje/ sušenje) koje imaju najmanje novu energetsku klasu C
- Mašine za sušenje veša sa energetskom efikasnošću od najmanje A++
- Mašine za pranje sudova sa najmanje novom energetskom klasom D

Direktni korisnici sredstava ovog projekta su fizička lica odnosno građani koji budu imali validni identifikacioni KOD Fonda za zaštitu životne sredine pribavljen elektronskim putem što predstavlja drugu fazu realizacije projekta, gdje će se objaviti javni konkurs za građane čija će se prijava vršiti preko informatičke aplikacije koja je izrađena i dostupna za potrebe realizacije ovog projekta, a koja će biti na sajtu Eko fonda. Građani će unosom istinitih i tačnih podataka shodno javnom konkursu imati mogućnost da pribave identifikacioni KOD na osnovu kojeg će u roku od 15 dana ukoliko izvrše kupovinu uređaja sa liste kvalifikovanih trgovaca i ispune uslove javnog konkursa, uz obavezu predaje starog uređaja trgovcu moći ostvariti pravo na subveciju od strane Eko Fonda u iznosu od 100,00€.

Ukupna vrijednost Javnog konkursa za dodjelu subvencija fizičkim licima za zamjenu starih uređaja kupovinom novih energetski efikasnijih iznosi 99,964,42€, od čega će korisnicima biti isplaćen iznos od strane Eko-fonda u ukupnom iznosu od 83.100,00€ a ostatak će se iskoristiti za plaćanje poreza na dohodak fizičkih lica i pripadajućeg prireza. Ukupan broj korisnika shodno ovom projektu iznosi 831.

Aktivnosti Eko-fonda tokom izvještajnog perioda (01.01-31.12.2023):

Tokom 2023.god. održano je niz sastanaka u Privrednoj komori Crne Gore nakon čega je Eko-fond pripremio tekst javnog poziva sa definisanim uslovima i kriterijuma za distributere za kvalifikovanje i učešće u sprovođenju projekta.

Izrađena je informatička aplikacija za potrebe realizacije projekta, kao i tekst javnog konkursa za građane, sa pratećom dokumentacijom.

Priprema (izrada teksta javnog poziva i obrazaca, promocija projekta putem društvenih mreža i medija) i sprovođenje (rad komisije na provjeri i ocjeni prijave, odabir kvalifikovanih distributera) Javnog poziva zainteresovanim privrednim društvima koji obavljaju djelatnost trgovine električnim aparatima za domaćinstvo za kvalifikovanje i učešće u sprovođenju pilot projekta „Zamjena električnih uređaja u domaćinstvima kupovinom novih energetski efikasnih uređaja”. Javni konkurs objavljen je 02.10.2023.god. sa rokom za dostavljanje prijave 01.11.2023.god. Na osnovu sprovedenog javnog konkursa i ispunjenosti uslova javnog konkursa tri privredna društva su se kvalifikovala za učešće u pilot projektu i to Tehno Max doo, Tehno Plus doo i EUROTEHNIKA doo. Sa istima su potpisani ugovori o poslovnoj saradnji na sprovođenju pilot projekta “Zamjena električnih uređaja u domaćinstvima kupovinom novih energetski efikasnih uređaja “u novembru 2023.god.

Javni konkurs za građane (fizička lica) objavljen je **27.11.2023.god.** sa rokom trajanja za podnošenje prijave i pribavljanja identifikacionih kodova do utroška predviđenih sredstava.

Kontinuirano praćenje sprovođenja aktivnosti na projektu, praćenje i uvid u bazu podataka putem informatičke aplikacije u vezi pribavljanja identifikacionih kodova, pružanja informacija građanima, provjere iskorišćenosti identifikacionih kodova, praćenje isteka validnosti identifikacionih kodova, izvršene kupovine uređaja, statusa

iskorišćenih raspoloživih sredstava, potpisivanja ugovora sa korisnicima, provjere unesenih podataka od strane korisnika, provjera dostavljene dokumentacije uz ugovore sa korisnicima (računa i zapisnika o primopredaji uređaja), kao i potvrda o zbrinjavanju starih uređaja dostavljenih od strane kvalifikovanih distributera, a izdatih od strane privrednih subjekta koji se bave sakupljanjem i/ili preradom i/ili zbrinjavanja otpadom.

Do **31.12.2023.**god, broj realizovanih isplata prema građanima je 234, preuzet isti broj starih uređaja od strane privrednih subjekta koji se bave sakupljanjem i/ili preradom i/ili zbrinjavanja otpadom i isplaćena sredstva korisnicima u ukupnom iznosu 23.400,00€.

Javni konkurs za dodjelu subvencija za primjenu mjera energetska efikasnost za poslovne objekte namijenjene privredi

Projekat dodjele bespovratnih finansijskih sredstava podrazumijeva dodjelu subvencija privredi u cilju primjene mjera energetske efikasnosti u objektima poslovanja koji su u njihovom vlasništvu, koje će se, ali ne i isključivo odnositi na:

- nabavku i ugradnju sistema za grijanje na moderne oblike biomase (pelet, briket);
- nabavku i ugradnju visokoefikasnih toplotnih pumpi za grijanje/hlađenje objekta;
- nabavku i ugradnju multisplit sistema za grijanje/hlađenje objekta;
- nabavku i ugradnju fontonaponskih sistema;
- ugradnju termoizolacije na fasadi stambenog objekta;
- ugradnju energetske efikasne fasadne stolarije.

Ukupna vrijednost Javnog konkursa za dodjelu subvencija shodno ovom projektu iznosi 300.000,00 eura.

Energetska efikasnost je prepoznata kao ekonomičan i brz način za povećanje sigurnosti snabdijevanja energijom i za smanjenje emisija gasova staklene bašte odgovornih za klimatske promjene. U tom smislu Programom rada za 2023.god. Eko-Fonda planirano je raspisivanje javnog konkursa za dodjelu subvencija privrednim licima odnosno vlasnicima i suvlasnicima postojećih poslovnih objekata u cilju energetske obnove, a koji ima za cilj smanjenje troškova grijanja, ostvarivanje značajnog smanjenja emisija CO₂, kao i razvoj tržišta efikasnih sistema za grijanje u Crnoj Gori.

Održani sastanci sa Ministarstvom ekonomije tokom 2023.god u cilju uključivanja Eko fonda u Programu za podršku unapređenju energetske efikasnosti koji planira da se finansira iz paketa podrške EK za ublažavanje energetske krize u Crnoj Gori. Realizacija programa podržana je iz Instrumenta za pretprijetnu pomoć – IPA III, Paket direktne budžetske podrške Evropske komisije (EK) Crnoj Gori za prevazilaženje energetske krize.

Nezavisno od ishoda uključivanja Eko-fonda u sprovođenje Programa za podršku unapređenju energetske efikasnosti koji planira da se finansira iz paketa podrške EK, Eko-fond je u 2023.godini pripremio tekst javnog konkursa za dodjelu subvencija za realizaciju projekta mjera energetske efikasnosti namijenjene privrednicima i preduzetnicima a koje se odnose na poboljšanje i primjenu mjera energetske efikasnosti u postojećim objektima poslovanja privrednika i preduzetnika, koji su u njihovom vlasništvu, a koje se odnose na:

- nabavku i ugradnju visokoefikasnih toplotnih pumpi za grijanje/hlađenje objekta;
- ugradnju kontaktne fasade na objektu;
- ugradnju energetske efikasne fasadne stolarije/bravarije.

Aktivnosti Eko-fonda tokom izvještajnog perioda (01.01-31.12.2023):

Priprema (definisane uslova, izrada teksta javnog konkursa i obrazaca, promocija projekta putem društvenih mreža i medija) i objava Javnog konkursa za dodjelu subvencija za realizaciju projekta mjera energetske efikasnosti

namijenjene privrednicima i preduzetnicima a koje se odnose na poboljšanje i primjenu mjera energetske efikasnosti u postojećim objektima poslovanja privrednika i preduzetnika, koji su u njihovom vlasništvu, a koje se odnose na:
- nabavku i ugradnju visokoefikasnih toplotnih pumpi za grijanje/hlađenje objekta;
- ugradnju kontaktne fasade na objektu;
- ugradnju energetske efikasne fasadne stolarije/bravarije;
Javni konkurs objavljen je 18.12.2023.god. sa definisanim rokom za dostavljanje prijava 18.03. 2024.godine.

Služba za zaštitu životne sredine i klimatske promjene

Eko-fond je u toku 2023. godine raspisao 4 Javna konkursa za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) za realizaciju projekata iz oblasti zaštite životne sredine.

Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) za projekte zaštite, očuvanja i unapređenja životne sredine nevladinim organizacijama (organizacije civilnog društva)

Javni konkurs je raspisan 07.08. 2023. godine i trajao je 45 kalendarskih dana od dana objavljivanja, tačnije zatvoren je 20.09.2023. godine. Cilj Javnog konkursa je pružanje finansijske podrške nevladinim organizacijama u realizaciji projekata iz oblasti zaštite, očuvanja i unapređenja stanja životne sredine, kao i borbe protiv klimatskih promjena.

Ukupna vrijednost projekta je 60.000,00€, a visina subvencije do 80% prihvatljivih troškova odnosno do 12.000,00€.

Pripremne aktivnosti su se odnosile na: definisanje uslova i pripreme nacrtu teksta Javnog konkursa sa prpratnim dokumentima (prijavni formular, izjave, obrasci, forme za rad Komisije za provjeru i ocjenu prijava, nacrt odluka o odabiru korisnika sredstava, nacрте ugovora)

Nakon objavljivanja javnog konkursa u štampanim medijima i na internet stranici Eko-fonda, Izvršni direktor imenovao je Komisiju za ocjenu pristiglih prijava na Javni konkurs.

Po završetku roka za predaju prijava, na adresu Eko-fonda je stiglo 16 prijava.

Komisija je nakon izvršene formalno pravne i stručne provjere pristiglih prijava sačinila „Izveštaj komisije za ocjenjivanje prijava dostavljenih po Javnom konkursu i Rang listu “kojom predlaže izvršnom direktoru kandidate za uzimanje u dalju proceduru.

Komisija je konstatovala da je 10 korisnika ispunilo uslov za dobijanje bespovratnih sredstava (subvencija) ali s obzirom na ograničenost sredstava predviđenih ovim Javnim konkursom šest korisnika je ostvarilo pravo na subvenciju i sa njima su se zaključili ugovori o namjenskom korišćenju sredstava.

Po ovom javnom konkursu odobrena su sredstva korisnicima:

- NVO Zeleni pravac u iznosu od 9.470,00€,
- NVO Centar za klimatske promjene, prirodne resurse i energiju UDG u iznosu od 11.992,1€
- NVO Građanski aktivizam u iznosu od 12.000,00€,
- NVO Da zaživi selo u iznosu od 8.968,00€,
- NVO Klasterska inicijativa u iznosu od 9.152,00€ i
- NVO Društvo mladih ekologa u iznosu od 8.398,00€

Izvršni direktor potpisao je ugovore sa korisnicima sredstava 20.11.2023. godine, nakon čega je otpočela realizacija projekata i izvještavanje o realizovanim aktivnostima na mjesečnom nivou, kao i isplata utrošenih sredstava.

Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) za realizaciju projekta uklanjanja otpada odbačenog u životnu sredinu tzv (divlje deponije)

Javni konkurs je raspisan 07.08.2023. godine i trajao je 60 kalendarskih dana od dana objavljivanja, tačnije do 05.10.2023. godine.

Predmet Javnog konkursa je podsticaj mjeri eliminacije nelegalnog načina odlaganja otpada, sanacija i remedijacija neuređenih odlagališta („divljih deponija”) koja je propisana Državnim planom upravljanja otpadom u Crnoj Gori, kao specifični cilj u domenu selekcije otpada, ponovne upotrebe i reciklaže.

Dodjela bespovratnih sredstava (subvencija) po ovom javnom konkursu je u cilju pružanja podrške jedinicama lokalne samouprave u projektima nelegalnog deponovanja otpada i prevencije nastajanja novih deponija, odnosno ispunjavanja obaveza predviđenih lokalnim akcionim planovima.

Ukupna vrijednost projekta je 300.000,00€, a visina subvencije 80% prihvatljivih i opravdanih troškova ukupne vrijednosti ulaganja, odnosno maksimalno do 34.000,00€.

Pravo na korišćenje bespovratnih sredstava Eko-fonda shodno ovom Javnom konkursu mogu ostvariti isključivo jedinice lokalne samouprave (JLS) i/ili privredna društva registrovana za pružanje komunalnih usluga.

Eko-fond je u izvještajnom periodu realizovao aktivnosti koje su podrazumijevale sljedeće:

Priprema teksta i kriterijuma Javnog konkursa sa propratnim dokumentima (prijavni formular, obrasci izjava i izvještaja, forme za rad Komisije za provjeru i ocjenu prijava, nacrt odluka o odabiru korisnika sredstava, nacрте ugovora)

Raspisivanje javnog konkursa - avgust 2023. godine;

U saradnji sa Zajednicom opština održana je info sesija u cilju promovisanja i prezentiranja uslova javnog konkursa zainteresovanim stranama - jun 2023. godine;

Pružanje ključnih informacija zainteresovanim stranama, promocija i prezentacija Javnog konkursa u medijima.

Nakon objavljivanja javnog konkursa u štampanim medijima i na internet stranici Eko-fonda, Izvršni direktor imenovao je Komisiju za ocjenu pristiglih prijava na Javni konkurs, koja po završetku roka za dostavljanje prijava pristupa formalno-pravnoj i stručnoj ocjeni na osnovu pripremljene bodovne liste za ocjenjivanje kriterijuma propisanih Javnim konkursom.

Komisija je nakon izvršene formalno pravne i stručne provjere pristiglih prijava sačinila „Izvještaj komisije za ocjenjivanje prijava dostavljenih po Javnom konkursu i Rang listu “kojom predlaže izvršnom direktoru kandidate za uzimanje u dalju proceduru.

Komisija je konstatovala da je 4 korisnika ispunilo uslov za dobijanje bespovratnih sredstava (subvencija) i sa njima će se zaključiti ugovori o namjenskom korišćenju sredstava.

Po ovom javnom konkursu odobrena su sredstva korisnicima: **DOO Komunalne djelatnosti Bar, Opština Mojkovac, Opština Zeta i Opština Plav.**

Ukupno utrošena sredstva- 107.636,54€

Predstavnici Eko-fonda posjetili su opštine (lokacije) kako bi utvrdili nulto stanje, nakon čega je izvršni direktor potpisao ugovor sa korisnicima sredstava- Decembar 2023. godine.

Uzimajući u obzir činjenicu da sredstva nisu utrošena, Eko-fond je raspisao novi javni konkurs Decembar 2023. godine

Realizovane aktivnosti su podrazumijevale sljedeće:

Priprema teksta i kriterijuma Javnog konkursa sa propratnim dokumentima (prijavni formular, obrasci izjava i izvještaja, forme za rad Komisije za provjeru i ocjenu prijava)

Takodje, u izvještajnom periodu Služba je sprovodila aktivnosti na praćenju izvještavanja ugovoreni obaveza korisnika iz 2022. godine za Javni konkurs uklanjanje otpada odbačenog u životnu sredinu (tzv. divlje deponije).

Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) za nabavku komunalne opreme i uređaja za upravljanje otpadom

Javni konkurs je raspisan 14.08.2023 i trajao je 60 kalendarskih dana od dana objavljivanja, tačnije do 12.10.2023. godine.

Cilj javnog konkursa je dodjela bespovratnih sredstava za nabavku komunalne opreme za unapređenje sistema sprovođenje mjere sprječavanja nastanka otpada i mjere odvojenog prikupljanja komunalnog otpada unutar lokalnih samouprava, a sve u cilju smanjenja količine otpada koji se odlaže na odlagalištima otpada, te povećanje stope odvojenog prikupljanja komunalnog otpada.

Ukupna vrijednost projekta je 300.000,00€, a visina subvencije 80% prihvatljivih troškova odnosno do 34.000,00€. Pravo na korišćenje bespovratnih sredstava Eko-fonda shodno ovom Javnom konkursu mogu ostvariti isključivo jedinice lokalne samouprave (JLS) i/ili privredna društva registrovana za pružanje komunalnih usluga.

Eko-fond je u izvještajnom periodu realizovao aktivnosti koje su podrazumijevale sljedeće:

Priprema teksta i kriterijuma Javnog konkursa sa propratnim dokumentima (prijavni formular, obrasci izjava i izvještaja, forme za rad Komisije za provjeru i ocjenu prijava, nacrt odluka o odabiru korisnika sredstava, nacrt ugovora);

Raspisivanje javnog konkursa - avgust 2023. godine;

U saradnji sa Zajednicom opština održana je info sesija u cilju promovisanja i prezentiranja uslova javnog konkursa zainteresovanim stranama - jun 2023. godine;

Pružanje ključnih informacija zainteresovanim stranama, promocija i prezentacija Javnog konkursa u medijima;

Nakon objavljivanja javnog konkursa u štampanim medijima i na internet stranici Eko-fonda, Izvršni direktor imenovao je Komisiju za ocjenu pristiglih prijava na Javni konkurs, koja po završetku roka za dostavljanje prijava pristupa formalno pravnoj i stručnoj ocjeni prijava.

Komisija je nakon izvršene formalno pravne i stručne provjere pristiglih prijava sačinila „Izvještaj komisije za ocjenjivanje prijava dostavljenih po Javnom konkursu i Rang listu “kojom predlaže izvršnom direktoru kandidate za uzimanje u dalju proceduru.

Komisija je konstatovala da je 10 korisnika ispunilo uslov za dobijanje bespovratnih sredstava (subvencija) i sa njima će se po sprovedenom postupku Javne nabavke zaključiti ugovori o namjenskom korišćenju sredstava.

Po ovom javnom konkursu odobrena su sredstva korisnicima: **DOO Čistoća Pljevlja, Opština Bar, DOO Čistoća Podgorica, DOO Komunalno Tuzi, DOO Komunalno Kotor, Opština Zeta, Opština Herceg Novi, Opština Plav, Opština Mojkovac i Opština Petnjica.**

Ukupno utrošena sredstva- 300.000,00€

Ovim Javnim konkursom Eko-fond je omogućio nabavku: **318 kontejnera, 2.500 kanti, 7 polupodzemnih kontejnera, 2 hidraulična pres kontejnera, 1 domino kontejner i 3 transportna vozila.**

Eko-fond Odlukom o odabiru korisnika ujedno dodjeljuje korisniku i rok u kojem je obavezan pokrenuti postupak nabavke komunalne opreme, koja uključuje i obaveznu dokumentaciju koju je potrebno dostaviti za potrebe izrade Ugovora.

Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) jedinicama lokalne samouprave za projektovanje, uređenje i održavanje zelenih površina

Javni konkurs je raspisan 14.08.2023 i trajao je 60 kalendarskih dana od dana objavljivanja, tačnije do 12.10.2023. godine.

Dodjela bespovratnih sredstava (subvencija) po ovom javnom konkursu vrši se u cilju pružanja podrške jedinicama lokalne samouprave u postizanju osnovnog cilja održavanja postojećih i povećanje zelenih površina urbanih sredina koje predstavljaju značajan faktor koji obezbijeduje i poboljšava vizuelni izgled i kvalitet života u urbanim sredinama.

Ukupna vrijednost projekta je 300.000,00€, a visina subvencije najviše 80% prihvatljivih i opravdanih troškova ukupne vrijednosti ulaganja, odnosno maksimalno do 60.000,00€.

Pravo na korišćenje bespovratnih sredstava Eko-fonda shodno ovom Javnom konkursu imaju isključivo jedinice lokalne samouprave (JLS)/privredna društva i javne ustanove čiji je osnivač lokalna samouprava.

Eko-fond je u izvještajnom periodu realizovao aktivnosti koje su podrazumijevale sljedeće:

Priprema teksta i kriterijuma Javnog konkursa sa propratnim dokumentima (prijavni formular, obrasci izjava i izvještaja, forme za rad Komisije za provjeru i ocjenu prijava, nacrt odluka o odabiru korisnika sredstava, nacрте ugovora);

Raspisivanje javnog konkursa avgust 2023. godine;

U saradnji sa Zajednicom opština održana je info sesija u cilju promovisanja i prezentiranja uslova javnog konkursa zainteresovanim stranama jun 2023. godine;

Pružanje ključnih informacija zainteresovanim stranama, promocija i prezentacija Javnog konkursa u medijima;

Nakon objavljivanja javnog konkursa u štampanim medijima i na internet stranici Eko-fonda, Izvršni direktor imenovao je Komisiju za ocjenu pristiglih prijava na Javni konkurs, koja po završetku roka za dostavljanje prijava pristupa formalno pravnoj i stručnoj ocjeni prijava.

Komisija je nakon izvršene formalno pravne i stručne provjere pristiglih prijava sačinila „Izvještaj komisije za ocjenjivanje prijava dostavljenih po Javnom konkursu i Rang listu “kojom predlaže izvršnom direktoru kandidate za uzimanje u dalju proceduru.

Komisija je konstatovala da je 7 korisnika ispunilo uslov za dobijanje bespovratnih sredstava (subvencija) i sa njima će se zaključiti ugovori o namjenskom korišćenju sredstava.

Po ovom javnom konkursu odobrena su sredstva korisnicima: **Opština Tivat, Opština Šavnik, DOO Zelenilo Podgorica, Turistička organizacija Plav, Opština Plužine, DOO Komunalne djelatnosti Bar i DOO Komunalno Tuzi.**

Ukupno utrošena sredstva- 300.000,00€

Površine na kojima se realizuje projekat- 163.841m²

Predstavnici Eko-fonda posjetili su opštine (lokacije) kako bi utvrdili nulto stanje, nakon čega je izvršni direktor potpisao Ugovor sa korisnicima sredstava. - Decembar 2023.godine

Aktivnosti Službe su se odnosile i na pripremnim aktivnostima vezanim za projekat iz Godišnjeg plana rada za 2023. godinu:

[Javni konkurs da dodjelu bespovratnih sredstava \(subvencija\) za projekte proizvodnje medijskih sadržaja iz oblasti životne sredine i klimatskih promjena](#)

Značaj informativno-edukativne uloge u oblasti životne sredine i klimatskih promjena je izuzetan, a sama tema utiče na kvalitet svakodnevnog života svih građana i građanki, ali i na buduće generacije, kao i podsticanje promotivnih aktivnosti u cilju podizanja svijesti o datom ekološkom problemu i sagledavanju najboljih praksi za rješavanje tog problema, kao i poziv na akciju.

Projekat se odnosi na naučne, obrazovne, dokumentarne sadržaje kojima se ostvaruje javni interes u oblasti javnog informisanja u skladu sa članom 7. Zakona o javnim medijskim servisima i članom 15. Zakona o javnom informisanju i medijima („Službeni list CG“, br. 83/2014,58/2015 i 12/2016- autentično tumačenje).

Cilj projekta je podsticanje proizvodnje medijskih sadržaja iz sfere zaštite životne sredine i klimatskih promjena, a sve u svrhu jačanja svijesti o značaju zaštite životne sredine i realizacija projekata kojima se doprinosi zaštiti i unapređenju životne sredine i borbi protiv klimatskih promjena, kao i aktivnosti usmjerenih na sprovođenje Arhuske konvencije koja se odnosi na dostupnost informacija, učešće javnosti u donošenju odluka i pravo na pravnu zaštitu u pitanjima životne sredine.

Sredstva opredijeljena za projekat iznose 60.000,00€.

Projekat proizvodnje medijskih sadržaja sprovodiće se kroz javnu nabavku.

Pripreme aktivnosti odnosile su se na definisanje uslova i kriterijuma za postupak sprovođenja.

Osim gore navedenih konkursa, aktivnosti Službe su se odnosili i na sprovođenju aktivnosti vezanih za projekte iz godišnjeg Programa rada za 2023. godinu, koji se odnose na direktna finansiranja:

Zaštita i očuvanje prirodnih vrijednosti nacionalnih parkova kroz unapređenje službe zaštite

Eko-fond će projekat „Zaštita i očuvanje prirodnih vrijednosti nacionalnih parkova kroz unapređenje fizičke zaštite” realizovati u saradnji sa JP „Nacionalni parkovi”, a osmišljen je upravo u cilju jačanja kapaciteta finansijskog upravljanja i održivosti zaštićenih područja, kao i jačanje institucionalnih i individualnih kapaciteta upravljača u cilju unapređenja ekonomičnosti upravljanja zaštićenim područjima, i kako bi se ostvario doprinos održivom društveno-ekonomskom razvoju na lokalnom/nacionalnom nivou.. Unutar JP „Nacionalni parkovi “kontinuirano se radi na jačanju kapaciteta stručne službe, radi kvalitetnijeg obavljanja poslova zaštite, očuvanja i unapređivanja prirodnih i kulturnih vrijednosti nacionalnih parkova, tako da će se realizacijom ovog projekta znatno uticati na podizanje kapaciteta i kvaliteta fizičke i stručne zaštite.

Nosioci aktivnosti: Fond za zaštitu životne sredine i JP „Nacionalni parkovi “

Budžet: 153.000,00€

Iznos subvencije projekta: 130.000,00€

Iznos subvencije koju će dodijeliti Eko-fond za realizaciju ovog projekta je 85% investicije.

U izvještajnom periodu realizovane su aktivnosti koje su podrazumijevale sljedeće:

Nacionalni parkovi Crne Gore dostavili zahtjev za finansiranje projekta sa Projektnim zadatkom.

Odluka o imenovanju Komisije za procjenu ispunjenosti uslova u pogledu dostavljene dokumentacije za dodjelu sredstava za realizaciju projekta

Komisija sačinila izvještaj o sprovedenoj procjeni i ispunjenosti uslova u pogledu dostavljene dokumentacije za realizaciju projekta.

Potpisan Ugovor između Eko-fonda, i Nacionalnih parkova Crne Gore.

Odluka o dodjeli sredstava za realizaciju projekta

Poslat dopis JP nacionalni parkovi Crne Gore u cilju informisanja o statusu projekta;

Nacionalni parkovi CG dostavili informacije o statusu projekta u skladu sa dinamičkim planom realizacije.

JPNPCG dostavili informaciju Povodom aktivnosti koja se odnosi na opremanje Službi zaštite JPNPCG- objavljen postupak javne nabavke- u toku evaluacija pristiglih ponuda

Realizovana Obuka zaposlenih- za vršenje obuke angažovano stručno lice, izvršena uplata od 2.000,00€ i dostavljena faktura Eko-fondu.

JPNPCG dostavili namjenski račun otvoren za potrebe projekta i zahtjev za isplatu odobrenih novčanih sredstava.

Izvršena uplata 85% od traženog iznosa.

Unapređenje komunalne infrastrukture u NP „Skadarsko jezero“

Osnovna djelatnost uprave JP „Nacionalnih parkova “jeste zaštita i očuvanje izvornih prirodnih vrijednosti (geoloških, hidroloških, bioloških), ambijentalne raznolikosti, obezbjeđivanje nesmetanog odvijanja prirodnih procesa, te nadzor nad sprovođenjem uslova i mjera zaštite na zaštićenim područjima. U kontekstu zaštite voda od zagađivanja i sprečavanja negativnog uticaja na kvalitet voda, NP „Skadarskog jezera “je pokrenula i realizovala projekte ugradnje uređaja za biološki tretman otpadnih voda iz objekata i pratećih sadržaja na zaštićenom prirodnom području. Površinske i podzemne vode Skadarskog jezera pogođene su organskim zagađenjem iz neprečišćenih otpadnih voda iz sela i gradova oko jezera, ali i hemijskim zagađenjem iz industrijskih postrojenja u Crnoj Gori. Cilj ugradnje bioloških uređaja na zaštićenim prirodnim područjima uz kontinuirani monitoring otpadnih voda jeste sprečavanje negativnog uticaja na kvalitet voda i biodiverzitet.

Neriješen sistem kanalizacije i otpadnih voda u zaštićenom području je prijetnja, stoga je potrebno uspostaviti biološki tretman otpadnih voda na zaštićenim prirodnim područjima u cilju zaštite i očuvanja izvornih prirodnih

vrijednosti. Kroz projekat je obezbijedena finansijska podrška upravi Nacionalnog parka „Skadarsko jezero “za sanaciju i rekonstrukciju bioprečišćivača (biojame) kako bi se smanjio pritisak na vodenu sredinu.

Nosioci aktivnosti: Fond za zaštitu životne sredine i JP „Nacionalni parkovi “

Budžet: 23.530,00€

Iznos subvencije projekta: 20.000,00€

U izvještajnom periodu realizovane su aktivnosti koje su podrazumijevale sljedeće:

Nacionalni parkovi Crne Gore Dostavili zahtjev za finansiranje projekta sa Projektним zadatkom.

Odluka o imenovanju Komisije za procjenu ispunjenosti uslova u pogledu dostavljene dokumentacije za dodjelu sredstava za realizaciju projekta

Komisija sačinila izvještaj o sprovedenoj procjeni i ispunjenosti uslova u pogledu dostavljene dokumentacije za realizaciju projekta.

Potpisan Ugovor između Eko-fonda, i Nacionalnih parkova Crne Gore.

Odluka o dodjeli sredstava za realizaciju projekta

Poslat dopis JP nacionalni parkovi Crne Gore u cilju informisanja o statusu projekta;

Nacionalni parkovi CG dostavili informacije o statusu projekta u skladu sa dinamičkim planom realizacije.

JPNPCG dostavili informaciju da je raspisana jednostavna nabavka za izvođenje građevinskih radova i ugradnju separatora.

Unapređenje informacijskog sistema zaštite životne sredine kroz uspostavljanje integrisanog katastra zagađivača životne sredine

Predmet i cilj projekta:

Osnova za uspostavljanje PRTR registra u Crnoj Gori je Zakon o životnoj sredini u kome je data definicija registra zagađivača. U datom zakonu registar zagađivača – je registar svih vrsta zagađivača životne sredine sa podacima o njihovoj lokaciji, proizvodnim procesima, zagađujućim materijama koje se koriste kao sirovina ili nastaju kao poluproizvod, proizvod ili nusproizvod, dinamici ispuštanja zagađujućih materija, mjestima ispusta, načinu i postupku njihovog uklanjanja.

Podaci o emisijama su od vitalnog značaja za razumijevanje zagađenja životne sredine i imaju centralnu ulogu u donošenju odluka o životnoj sredini.

Omogućavanje pristupa javnosti informacijama o zagađujućim emisijama tj. PRTR registri zagađivača podižu svijest o glavnim izvorima prijetnji po zdravlje i životnu sredinu i omogućavaju javnosti da igra efikasniju ulogu u uticaju na procese donošenja odluka u vezi sa takvim prijetnjama. Nastalo povećanje transparentnosti stvara dodatnu odgovornost i pritisak na kompanije da smanje „teret “zagađenja koji proizilazi iz njihovih aktivnosti.

Registar ispuštanja i prenosa zagađujućih materija će biti javno dostupan registar koji sadrži informacije o ispuštanjima (emisijama) iz objekata u životnu sredinu, i transferima u druge objekte, definisanog skupa zagađujućih materija iz određenih specificiranih aktivnosti. Informacije sadržane u PRTR-u se generišu kroz obavezno periodično izvještavanje, od strane objekata odgovornih za aktivnosti koje dovode do ispuštanja i prenosa zagađujućih materija. Podaci iz PRTR registara treba da budu dostupni putem interneta i pretraživi prema pojedinačnom objektu, vlasniku/operatoru, vrsti zagađivača, vrsti aktivnosti i medijumu životne sredine (vazduh, voda, zemljište).

Nosioci aktivnosti: Fond za zaštitu životne sredine i Agencija za zaštitu životne sredine

Budžet: 100.000,00€

Finansijsko učešće Eko-fonda u projektu: Projekat se u cjelosti finansira sredstvima Eko-fonda

U izvještajnom periodu realizovane su aktivnosti koje su podrazumijevale sljedeće:

Dostavljen zahtjev za finansiranje projekta sa Projektним predlogom.

Odluka o imenovanju Komisije za procjenu ispunjenosti uslova u pogledu dostavljene dokumentacije za dodjelu sredstava za realizaciju projekta.

Komisija sačinila izvještaj o sprovedenoj procjeni i ispunjenosti uslova u pogledu dostavljene dokumentacije za realizaciju projekta.

Odluka o dodjeli sredstava za realizaciju projekta.

Potpisan ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za realizaciju projekta između Eko-fonda i Agencije za zaštitu životne sredine.

Učešće na bilatelarnom sastanku povodom implementacije PRTR protokola u Agenciji za zaštitu životne sredine Srbije- Beograd

Poslat dopis Agenciji za zaštitu životne sredine u cilju informisanja o statusu projekta u odnosu na dinamički plan realizacije;

Agencija za zaštitu životne sredine dostavila Zahtjev za korišćenje opredijeljenih sredstava i u narednoj godini, jer usled kašnjenja realizacije regionalnog projekta podržanog od strane Njemačke Vlade kroz koji će se dobit informacioni sistem za PRTR, a koji je u toku paralelno sa projektom Podrška u kompletiranju funkcionalnog uspostavljanja Registra zagađivača nisu u mogućnosti da planirane aktivnosti sprovedu u propisanom roku, tačnije do kraja 2023. godine.

Komisija za procjenu ispunjenosti uslova u pogledu dostavljene dokumentacije zatražila od Agencije novi dinamički plan kako bi dala saglasnost da se opredijeljena sredstva iskoriste u narednoj godini.

Agencija za zaštitu životne sredine dostavila zahtjev za odobrenje novog dinamičkog plana, nakon čega je poslat dopis Agenciji za zaštitu životne sredine za davanje saglasnosti da se opredijeljena sredstva za implementaciju projekta iskoriste u narednoj godini.

Unapređenje efikasnosti vodosnabdijevanja zamjenom azbestno-cementnih cijevi

Predmet i cilj projekta: Najveći nedostatak postojećeg vodovodnog sistema u Crnoj Gori je dotrajalost mreže. Cjevovodi su u dosta lošem stanju, naročito djelovi vodovodne mreže od azbestno-cementnih cijevi.

Ukupna procijenjena dužina azbestno-cementnih cijevi u kompletnoj vodovodnoj mreži Crne Gore iznosi aproksimativno 614 km. Ove cijevi su starosti od preko 50 godina i često pucaju usled visine prosječnog pritiska vode, što dovodi do ogromnih gubitaka na mreži i ugrožava zdravstvenu bezbjednost građana.

U okviru implementacije projekta „Unapređenje efikasnosti vodosnabdijevanja zamjenom azbestno-cementnih cjevovoda na području Crne Gore“ potpisan je ugovor između Eko-fonda i DOO Project Consulting, a u cilju obezbjeđenja podrške u postupku izrade Studije izvodljivosti. Naime, kroz IPA II finansijski sporazum angažovan je PPF Konsultant i to na projektu „Podrška u pripremi projekata u sektoru zaštite životne sredine i klimatskim promjenama“ a koji će pripremiti Studiju izvodljivosti za projekat zamjene azbestno-cementnih cijevi u Crnoj Gori. S tim u vezi, Eko-fond i PROCON zajednički će definisati obim rada konsultanta, Projektni zadatak i ostale relevantne aktivnosti kako bi se stvorili preduslovi za obezbjeđivanje finansijskih sredstava za zamjenu azbestno-cementnih cijevi.

Procijenjena vrijednost projekta iznosi: 142.410.000,00€. Ova vrijednost je preuzeta iz Projektnih identifikacionih formulara (PIF), ali u skladu sa trenutnim cijenama materijala i energenata na tržištu, ova vrijednost će biti značajno uvećana, što će biti poznato nakon izrade Studije izvodljivosti sa Cost-benefit analizom.

Nosioci aktivnosti: Fond za zaštitu životne sredine i PROCON

Budžet: 30.000,00€

U izvještajnom periodu realizovane su aktivnosti koje su podrazumijevale sljedeće:

Potpisan Ugovor o pružanju usluga između Fonda za zaštitu životne sredine (Eko-fond) i PROCON-a.

Izvještaji o realizovanim aktivnostima se dostavljaju na mjesečnom nivou nakon čega izvršni direktor donosi odluku o isplati sredstava u iznosu od 2.500,00€.

Formirana radna grupa

Usaglašavanje kriterijuma sa članovima radne grupe

Definisanje strategije systemske zamjene za svaku opštinu na teritoriji Crne Gore

Projekat pretvaranje biogasa u električnu energiju na regionalnoj sanitarnoj deponiji „Možura“ d.o.o. – Bar

Predmet i cilj projekta: Postrojenje za energetska iskorišćenje komunalnog otpada i deponijskog gasa je kogeneracionog tipa i namijenjeno je za proizvodnju električne i toplotne energije iz komunalnog otpada i deponijskog gasa koji nastaje iz tijela deponije komunalnog otpada „Možura“. Proizvedena toplotna energija će se

koristiti za sistem daljinskog grijanja u postojećem sistemu, dok će električna energija biti isporučena u postojeći elektrodistributivni sistem.

Nosioci aktivnosti: Fond za zaštitu životne sredine i regionalna deponija „Možura” DOO.

Budžet: 50.000,00€

Finansijsko učešće Eko-fonda u projektu: Projekat se u cjelosti finansira sredstvima Eko-fonda

U izvještajnom periodu realizovane su aktivnosti koje su podrazumijevale sljedeće:

Potpisan memorandum o saradnji sa izvršnim direktorom regionalne sanitarne deponije „Možura “DOO - Bar DOO Možura dostavila dokumentaciju vezanu za izradu Glavnog projekta izgradnje energane na Možuri koja se odnosi na tendersku dokumentaciju, odabir projektanta za izradu Glavnog projekta i revidenta projekta.

Prihvatište za životinje

Predmet i cilj projekta: Projekat izgradnje prihvatilišta za životinje na teritoriji Glavnog grada Podgorice, u značajnoj mjeri dopriniće smanjenju broja pasa lualica, kao i drugih životinja, na ulicama, i predstavljaće mjesto za prihvatanje životinja koje su predmet ilegalne trgovine. Takođe, izgradnjom prihvatilišta sa pripadajućom komunalnom infrastrukturom smanjiće se i količina životinjskog otpada, doći će do smanjenja broja životinjskih leševa po ulicama i smanjenja potencijalnih izvora zaraze. Agencija za zaštitu životne sredine dobila je urbanističko tehničke uslove od Sekretarijata za komunalne poslove Glavnog grada, a kojima se bliže opisuju uslovi izgradnje navedenog prihvatilišta. Radi se o privremenom objektu u Zoni VI, KO Doljani, sa sanitarnim blokom, priključkom na kanalizacionu infrastrukturu i lokacijom za pokopavanje uginulih životinja.

Nosioci aktivnosti: Fond za zaštitu životne sredine i Agencija za zaštitu životne sredine

Budžet: 4.500.000,00€ - 5.000.000,00€

Iznos subvencije projekta: 500.000,00€

U izvještajnom periodu realizovane su aktivnosti koje su podrazumijevale sljedeće:

Potpisan memorandum o saradnji sa Agencijom za zaštitu životne sredine o zajedničkom finansiranju projekta.

Dostavljen zahtjev za finansiranje sa Idejnim rješenjem.

Poslat dopis Agenciji za zaštitu životne sredine sa traženim jasno definisanim aktivnostima: pribavljena saglasnost glavnog državnog arhitekta na idejno rješenje arhitektonskog projekta privremenog objekta; ukupna vrijednost projekta; planirani početak i završetak radova; način finansiranja i da li su obezbijedena sredstva potrebna za izgradnju prihvatilišta; kako će se finansirati funkcionisanje i održavanje prihvatilišta nakon njegovog uspostavljanja;

Nedostaju projektne aktivnosti od nosioca projekta.

Podrška Kliničkom centru Crne Gore za upravljanje medicinskim otpadom

U cilju smanjenja troškova za zbrinjavanje medicinskog otpada, Odjeljenje za bolničku epidemiologiju Kliničkog centra Crne Gore planira da angažuje zdravstveno- sanitarnog i ekološkog inspektora koji će nadgledati process zbrinjavanja i tretmana medicinskog otpada. Pored smanjenja sopstvenih troškova, KCCG planira da, u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom, usluge tretmana medicinskog otpada ponudi i drugim zdravstvenim institucijama čime bi se eventualno stekli uslovi za dalja ulaganja u infrastrukturu. Procijenjeno je da će nabavkom opreme KCCG na trogodišnjem nivou uštedjeti oko 1.518.332,00€, obzirom da trenutno izdvajaju oko 680.360,00€ godišnje, a posjedovanjem opreme za tretman otpada, godišnji troškovi bi iznosili oko 12.730,97€. Takođe, kontinuiranom edukacijom zaposlenih i pravilnim odlaganjem otpada obezbijedilo bi se i značajno smanjenje količina medicinskog otpada. Pored stručnog kadra koji bi bio obezbijeden iz Instituta za javno zdravlje, neophodno je obezbijediti sredstva za nabavku opreme za tretman medicinskog otpada.

Nosioci aktivnosti: Fond za zaštitu životne sredine i KCCG

Budžet: 475.192,00€

Iznos subvencije projekta: 200.000,00€

U izvještajnom periodu realizovane su aktivnosti koje su podrazumijevale sljedeće:

Potpisan Memorandum o saradnji sa direktoricom KCCG

Posjeta kliničkom centru u Tirani, kako bi iz konkretnog primjera, slijedili primjer dobre prakse.

KCCG dostavili zahtjev za rezervaciju finansijskih sredstava za narednu godinu.

Eko-fond odobrio zahtjev za korišćenje opredijeljenih sredstava u narednom periodu, s tim što je neophodno da dostave projektni zadatak, idejno rješenje i sl. u cilju praćenja i vrednovanja učinka projekta.

Projekat finansijske podrške Opštini Zeta za izradu Lokalnog plana zaštite životne sredine i Lokalnog energetskog plana

Lokalni plan zaštite životne sredine predstavlja jedan od polaznih dokumenata u procesu definisanja strateškog razvoja Opštine Zeta i zasniva se na sistematizovanju činjenica i zvaničnih informacija o stanju životne sredine i utvrđivanju prioriteta za rješavanje najznačajnijih problema u svrhu poboljšanja kvaliteta životnog ambijenta. Shodno Zakonu o životnoj sredini lokalne samouprave su u obavezi da donesu Lokalni plan zaštite životne sredine kojim se uspostavljaju ciljevi i zadaci od značaja za zaštitu životne sredine i održivi razvoj u skladu sa lokalnim specifičnostima i lokalnim problemima. Imajući u vidu da je Zeta najmlađa crnogorska opština, još uvijek ne posjeduje potrebnu dokumentaciju kako bi se realizovale značajne investicije u oblasti zaštite životne sredine, a izrada Lokalnog plana zaštite životne sredine bi predstavljao osnov za definisanje pravaca budućeg razvoja i samim tim neophodnih investicija za ostavriavanje kratkoročnih i dugoročnih ciljeve zaštite životne sredine. Takođe, shodno članu 37 stav 5 Zakona o životnoj propisana je obaveza da je organ lokalne uprave nadležan za poslove životne sredine dužan da Agenciji za zaštitu životne sredine dostavi Plan u roku od mjesec dana od dana donošenja Plana. Imajući u vidu navedeno, Eko-fond će sufinansirati izrade ovih dokumenta u cilju stvaranja osnova za ispunjavanje mjera zaštite životne sredine, kao i mjera prilagođavanja na negativne uticaje klimatskih promjena u opštini Zeta.

Nosioci aktivnosti: Fond za zaštitu životne sredine i Opština Zeta.

Budžet: 10.000,00€

Finansijsko učešće Eko-fonda u projektu: Projekat se u cjelosti finansira sredstvima Eko-fonda.

U izvještajnom periodu realizovane su aktivnosti koje su podrazumijevale sljedeće:

Potpisan Memorandum o saradnji sa predsjednikom Opštine Zeta

Formirana radna grupa koja je otpočela sa radom.

Izrađen nacrt Projektnog zadatka, odobren od Radne grupe.

Za potrebe izrade Lokalnog plana zaštite životne sredine Opština Zeta je potpisala Ugovor sa firmom Honeycomb doo Podgorica. U planu je održavanje sastanka radne grupe sa izabranim konsultantom koji će pripremiti koncept Plana u svrhu konsultovanja radne grupe.

Projekat finansijske podrške Opštini Plav za projekat revitalizacije i zaštite Plavskog jezera

Predmet i cilj projekta: Plavsko jezero predstavlja najveće ledničko jezero u Crnoj Gori i jedan je od najznačajnijih resursa Opštine Plav. Usljed nebrige i različitih antropogenih faktora, jezero je u velikoj mjeri ugroženo pa postoji mogućnost da u narednih nekoliko godina postane močvara, a što bi se moglo smatrati ekološkom katastrofom. Zato je država u Kapitalnom budžetu za tekuću godinu predvidjela sredstva za izradu Glavnog projekta revitalizacije Plavskog jezera, a za šta je neophodno pripremiti Projektni zadatak. Kako je Opština Plav limitirana u pogledu stručnog kadra koji može pripremiti kvalitetan Projektni zadatak, neophodno je angažovati konsultanta koji će pripremiti Projektni zadatak za izradu Glavnog projekta zaštite i revitalizacije plavskog jezera. Opština Plav izdala je urbanističko tehničke uslove, pa je preostali korak angažman konsultanta, a za šta je neophodno obezbijediti sredstva u iznosu od 10.000,00€.

Nosioci aktivnosti: Fond za zaštitu životne sredine i Opština Plav

Budžet: 10.000,00€

U izvještajnom periodu realizovane su aktivnosti koje su podrazumijevale sljedeće:

Potpisan Memorandum o saradnji sa Predsjednikom opštine Plav.

Opština Plav radi na kompletiranju neophodne dokumentacije za realizaciju projektnih aktivnosti

Opština Ulcinj-Port Milena, čišćenje i sanacija

Predmet i cilj projekta: Port Milena je sa okolnim močvarama prirodni i biološki nerazdvojni dio Skadarskog jezera i rijeke-delte Bojane koja figurira kao mogući prekogranični rezervat biosfere pod zaštitom UNESCO-a, program „Čovjek i biosfera”, što je najveći stepen zaštite. Decenijama je predstavljala sigurno utočište za brodove i najveće mrijestilište ribe na Mediteranu, a danas sa svojim kalimerama (jedinstvenim kućicama sa mrežama sa izlov ribe) svjedoči o jednom prošlom vremenu. Obale Port Milene su uzurpirane nasipanjem šuta, zemlje, ispuštanjem otpadnih komunalnih voda iz okolnih objekata i na taj način je kanal-laguna postala velika septička jama. Cilj je čišćenje i sanacija kanala Port Milene. Nosioci aktivnosti: Fond za zaštitu životne sredine i Opština Ulcinj

Budžet: 200.000,00€

Finansijsko učešće Eko-fonda u projektu: Projekat se u cjelosti finansira sredstvima Eko-fonda

U izvještajnom periodu realizovane su aktivnosti koje su podrazumijevale sljedeće:

Potpisan memorandum o saradnji sa predsjednikom Opštine Ulcinj

Služba je u izvještajnom periodu realizovala i aktivnosti koje su podrazumijevale sprovođenje ekološko-edukativnih radionica.

U periodu od 05-08 juna 2023. godine Fond za zaštitu životne sredine je u saradnji sa JPU Đinom Vrbicom realizovao ekološko-edukativne radionice povodom Svjetskog dana zaštite životne sredine. Radionice su održane u tri vaspitne jedinice vrtića Đina Vrbica, a djeca su bila u prilici da se kroz interaktivno predavanje upoznaju sa ekološkom terminologijom i na zanimljiv način kroz različite aktivnosti saznaju više o značaju i važnosti reciklaže i odvojenog sakupljanja otpada, klimatskim promjenama i biodiverzitetu.

Služba za razvoj i implementaciju međunarodnih i partnerskih projekata

Saradnja sa Zelenim klimatskim fondom

I Projekat: – „Poboljšanje kapaciteta Nacionalne kontakt osobe (NFP) u Crnoj Gori za aranžman sa ZKF-om i jačanje strateških planova projekata pri podršci sprovođenja ažuriranog Nacionalnog određenog doprinosa NDC2”

II Projekat: „Nisko-karbonski i klimatski otporan autobuski prevoz za grad Podgoricu i susjedne gradove”

Nosioci projekta: UNDP Crna Gora u saradnji sa Ministarstvom kapitalnih investicija, IRF-om, Elektroprivredom Crne Gore (učešće zavisi od modela finansiranja koji će biti izabran, a predložen je concept notom) Eko-fondom i Gradskom upravom Glavnog grada Podgorica;

Početak implementacije projekta nije definisan ni u toku 2023. godine. Tek po dobijanju instrukcija od strane glavnih nosioca projekta moguće je krenuti sa konsultacijama i konkretnijim aktivnostima.

Saradnja sa Svjetskom bankom

I Energetska efikasnost u Crnoj Gori – druga faza (MEEP 2)

Konsultantska kuća Aspiro potpisala ugovor sa MKI u februaru 2023. godine. Konsultant je poslao prvu verziju Inception report-a na koju su poslali komentari od strane Eko-fonda.

Nakon zajedničkih konsultacija sa Tamarom B. predstavnicom Svjetske Banke na Balkanu i zajedničkog uvida, odlučeno je da odabrani konsultanti moraju detaljnije pristupiti projektu. Održan je zajednički sastanak sa Aspirom i utvrđene su buduće aktivnosti. 06.09.2023. godine usvojena je finalna verzija Inception report-a. 30.11.2023 -

Usvojena finalna verzija Operativnog priručnika, nakon čega su održani treninzi od strane konsultanta za upotrebu istog.

II Projekat: Plan podrške spremnosti za određivanje cijene ugljenika na tržištu (Carbon Pricing)

Crnoj Gori su odobrena sredstva Svjetske banke u iznosu od 150.000,00\$ za podršku u cilju izrade projektnog predloga za odobravanje granta od 2.000.000,00\$ posredstvom programa Partnerstva za implementaciju tržišta (PMI).

Aktivnosti na realizaciji projekata su započele tokom 2023. godine. U okviru projekta je u decembru 2023. godine održana radionica na kojoj su konsultanti Svjetske banke predstavili analizu i implikacije određivanja cijena ugljenika, procjenu uticaja cijena ugljenika na energetske sektor u Crnoj Gori, kao i mehanizme kompenzacije (offset mechanisms) ugljenika u sektoru šumarstva.

IPA

Interreg Dunavski transnacionalni program (DTP)

I Projekat: „Osnaživanje zainteresovanih strana u implementaciji Direktive o promociji korišćenja energije iz obnovljivih izvora u smislu skladišta energije i stabilnosti energetskih mreža”

Nosioci projekta: Konzorcijum partnera iz država koje pripadaju Dunavskom regionu (Hrvatska, BiH, Slovenija, Austrija, Njemačka, Mađarska, Slovačka, Bugarska, Rumunija, Srbija, Crna Gora i Ukrajina) sa vodećim partnerom Lokalnom energetske agencijom za Pomurje prijavio je učešće na Dunavskog programu sa navedenim projektom u okviru prioriteta – „Podržavanje ozelenjavanja energetskog i transportnog sektora u Dunavskom regionu jačanjem integracije OIE “. Eko-fond je jedan od partnera na projektu.

Vodeći partner Lokalna energetska agencija za Pomurje obavijestila Eko-fond 23.10.2023 godine da je prihvaćen projekat za finansiranje i da je visoko ocijenjen po kvalitetu teme i prijave. Aktivnosti na projektu počinju 01.01.2024. godine.

II Projekat: „Moć narodu”

Nosioci projekta: Konzorcijum partnera iz država koje pripadaju Dunavskom regionu (Hrvatska, BiH, Rumunija i Crna Gora) sa vodećim partnerom NVO Eko Kvarner Hrvatska prijavio je učešće na Dunavskom programu sa projektom „Moć narodu “u okviru prioriteta – „Podržavanje ozelenjavanja energetskog i transportnog sektora u Dunavskom regionu jačanjem integracije OIE “. Eko-fond je jedan od partnera na projektu. Projekat nije prošao prvu fazu evaluacije u mjesecu julu 2023. godine.

Interreg program Euro MED

I Projekat: „Sljedeća generacija zelenih ekosistema malih i srednjih preduzeća u MED području”

Nosilac projekta: Privredna komora Crne Gore je prijavila svoje učešće na navedenom programu kao partner iz Crne Gore sa navedenim projektom u okviru prioriteta Zeleniji Mediteran.

Privredna komora Crne Gore je pozvala Eko-fond da preuzme ulogu pridruženog partnera na pomenutom projektu, imajući u vidu da je Eko-fond zainteresovan da prati najnovije trendove u razvoju i implementaciji cirkularne ekonomije u MED regionu. Pridruženo partnerstvo podrazumijeva da Eko-fond neće imati finansijsko učešće, već će učestvovati kao podrška i posmatrač procesa, kao i učesnik na sastancima, relevantnim konferencijama i studijskim putovanjima shodno izabranom prioritetu. Projekat nije prošao prvu fazu evaluacije.

II Projekat: „Mjere energetske efikasnosti u javnoj rasvjeti i razmjena ekonomskih/ekoloških praksi ulaganja u održivu energiju u ciljanom prekograničnom regionu”

Opština Tuzi je prijavila svoje učešće na Interreg Euro-MED programu kao Glavni partner sa projektnim predlogom „Mjere energetske efikasnosti u javnoj rasvjeti i razmjena ekonomskih/ekoloških praksi ulaganja u održivu energiju u ciljanom prekograničnom regionu”. Projekat je dio prioriteta Zeleniji Mediteran.

Opština Tuzi je pozvala Eko-fond da preuzme ulogu pridruženog partnera na pomenutom projektu, imajući u vidu da je projektna djelatnost Eko-fonda orijentisana na energetska efikasnost (EE) i obnovljive izvore energije (OIE). Pridruženo partnerstvo podrazumijeva da Eko-fond neće imati finansijsko učešće, već da će učestvovati kao podrška i posmatrač procesa, kao i učesnik na sastancima, relevantnim konferencijama i studijskim putovanjima shodno izabranom prioritetu.

Eko-fond primio informaciju 22.11.2023 godine da je projekat odobren za finansiranje i da je Opština Tuzi jedini vodeći partner iz zemalja kandidata za članstvo u EU. Početkom 2024. godine očekuje se početak aktivnosti na implementaciji projekta.

Pregled programa IPA prekogranične i transnacionalne saradnje u kojima je Eko-fond tokom 2023. godine aplicirao (dodatne aktivnosti nakon usvojenog Plana i programa rada)

Interreg Dunavski transnacionalni program (DTP)

I Projekat: Bio(G)local

Projekat se odnosi na poboljšanje turističke ponude kroz osnivanje habova usmjerenih na kreiranje novih proizvoda zasnovanih na bio i kulturnom nasljeđu. Saradnja sa Opštinom Tuzi.

Eko-fond je na projektu pridruženi partner. Pridruženo partnerstvo podrazumijeva da Eko-fond neće imati finansijsko učešće, već da će učestvovati kao podrška i posmatrač procesa, kao i učesnik na sastancima, relevantnim konferencijama i studijskim putovanjima shodno izabranom prioritetu. Projekat nije prošao evaluaciju.

II Projekat: Green Finance Solutions advancing Renewable Energy (GREENFO)

Projekat se odnosi na fosilna goriva i obnovljivu energiju.

Eko-fond je na projektu pridruženi partner. Pridruženo partnerstvo podrazumijeva da Eko-fond neće imati finansijsko učešće, već da će učestvovati kao podrška i posmatrač procesa, kao i učesnik na sastancima, relevantnim konferencijama i studijskim putovanjima shodno izabranom prioritetu. Saradnja sa Privrednom komorom Crne Gore. Projekat je prošao sve faze evaluacije. U narednom periodu se očekuje konkretizacija aktivnosti vezanih za početak sprovođenja projekta.

Adrion

I Projekat „SAME SEA “

Na projektu je vodeći partner Francesca Cassaro, European Policies & Social Innovation Consultant (Italija). Projekat se odnosi na zaštitu mora i uticaja ljudskog faktora na zagađenost i morski eko sistem.

Eko-fond je na projektu pridruženi partner. Pridruženo partnerstvo podrazumijeva da Eko-fond neće imati finansijsko učešće, već da će učestvovati kao podrška i posmatrač procesa, kao i učesnik na sastancima, relevantnim konferencijama i studijskim putovanjima shodno izabranom prioritetu. Projekat je u procesu evaluacije.

Interreg Hrvatska-Bosna i Hercegovina-Crna Gora

I Projekat „Eco-Vista “

Projekat se odnosi na mapiranje rječnih staništa i unapređenje zelene infrastrukture. Na projektu je vodeći partner Eco Team Crna Gora. Eko-fond je na projektu jedan od partnera. Dobijeno obavještenje da projekat nije prošao evaluaciju.

Prekogranični program Bosna i Hercegovina-Crna Gora

I Projekat: “Turizam bez granica”

Vodeći partner na projektu je NVO FORS (Crna Gora). Projekat će se sprovoditi u saradnji sa lokalnim upravama iz ciljnih opština, lokalnim turističkim organizacijama, kulturo-umjetničkim organizacijama, turističkim radnicima itd. Cilj projekta je unapređivanje održivog turizma u ciljnoj oblasti. Eko-fond je na projektu jedan od partnera. Projekat je u procesu evaluacije.

Prekogranični program Albanija-Crna Gora

I Projekat: “Jezero”

Projekat ima za cilj doprinos razvoju održivog turizma u prekograničnoj oblasti kroz unapređivanje turističkih usluga i jačanje prekogranične saradnje u očuvanju i promovisanju prirodnog i kulturnog nasljeđa. Eko-fond je na projektu jedan od partnera. Projekat je u procesu evaluacije.

Horizon

I Projekat: CROSS REIS (Projekat regenerativne ekonomije)

Partneri: Ekonomski fakultet CG i konzorcijum brojnih drugih fakulteta iz EU (SLO, HR, ES, IT, itd). Eko-fond je na projektu pridruženi partner. Pridruženo partnerstvo podrazumijeva da Eko-fond neće imati finansijsko učešće, već da će učestvovati kao podrška i posmatrač procesa, kao i učesnik na sastancima, relevantnim konferencijama i studijskim putovanjima shodno izabranom prioritetu. Projekat je odobren i očekuje se početak aktivnosti u januaru 2024. godine.

Bulgarian Embassy Call for proposals (BDA Financing)

Ambasada Bugarske u Crnoj Gori je, u sklopu Bugarske razvojne pomoći, objavila poziv za dostavljanje predloga projekata, koji se jednim dijelom odnosi i na projekte koji za cilj imaju zaštitu životne sredine.

U cilju učešća Eko fonda na navedenom pozivu, razrađena je projektna ideja koja podrazumjeva unapređenje kapaciteta stanovnika Opštine Zeta u domenu inovacija i novih standarda u poljoprivrednom sektoru, kao i uticaja klimatskih promjena na navedeni sektor. Druga komponenta projekta se odnosi na promociju prirodnih i kulturnih potencijala Opštine Zeta kroz izradu kratkog filma. Cilj je pružanje podrške novosonovanoj Opštini u pogledu bolje prezentacije razvojnih potencijala, turističke ponude i jačanja svijesti o prirodnom nasljeđu koje navedena Opština posjeduje. Primljena informacija u decembru 2023. godine da projekat nije odobren.

Saradnja sa Centrom za međunarodnu i razvojnu saradnju Slovenije (CMSR)

Projekat: „Pretvaranje biogasa u električnu energiju na sanitarnoj deponiji „Možura”

Nosilac projekta: Regionalna deponija „Možura” DOO u saradnji sa sufinansijerima - Centrom za međunarodnu i razvojnu saradnju Republike Slovenije (CMSR) i Eko-fondom.

Eko-fond je 20.09.2023. godine tokom studijske posjete Sloveniji bio u posjeti CMSR-u cilju predstavljanja aktivnosti Eko-fonda i ostvarivanja potencijalne saradnje i mogućnosti ponovnog apliciranja na novi konkurs CMSR-a koji se očekuje krajem 2023. godine. Proces odobravanja u toku.

Saradnja sa Javnim fondom za životnu sredinu Slovenije

Eko-fond je 21.09.2023. godine tokom studijske posjete Sloveniji bio u posjeti Eko skladu u cilju predstavljanja aktivnosti Eko-fonda i ostvarivanja potencijalne saradnje. U toku ove studijske posjete Eko-fond je imao priliku da posjeti i Ambasadu Crne Gore u Sloveniji i da inicira dobijanje povratne informacije u vezi donacije za pružanje podrške radu Eko-fonda. Ambasada je u međuvremenu kontaktirala Ministarstvo životne sredine, klime i energije Republike Slovenije.

Državni sekretar, Uroš Vajgl, je uzvratio povratnu informaciju da na osnovu usvojene Uredbe o korišćenju sredstava Eko sklada u periodu 2023-2026. godine, i u okviru mjere Međunarodno klimatsko finansiranje, jesu obezbjeđena sredstva za sufinansiranje programa Eko-fonda Crne Gore, kao što je bilo prethodno i dogovoreno. Zamolili su za što hitniju dostavu kontakt podataka nadležnih lica u Ministarstvu turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera kako bi se pristupilo koordinaciji ugovora o sufinansiranju i ostalim administrativnim obavezama.

Primljena informacija u decembru 2023. godine da će novac biti usmjeren ka Eko-fondu u periodu od 2024.-2026. godine posredstvom CMSR-a.

Usaglašeno je da sredstva predviđena za Eko-fond mogu biti opredijeljena isključivo za finansiranje javnih konkursa iz oblasti EE i OIE. Dogovoreno da Eko-fond preda projektni predlog kroz konkurs za predaju projekata otvorenom na sajtu CMSR-s, preko kod će sredstva i biti distribuirana. Projektni predlog predat u predviđenom roku do 19.01.2024. godine.

Saradnja sa EPCG - Projekat "Solari 3000+ za domaćinstva i Solari 500+ za fizička i pravna lica"

Predmet i cilj projekta: Projekat se realizuje u skladu sa potpisanim Sporazumom o zajedničkom finansiranju i realizaciji projekta „Solari 3000+ i Solari 500+” između Elektroprivrede Crne Gore (EPCG) i Eko-fonda, potpisanim u skladu sa usvojenom informacijom o projektu i zaključcima Vlade 04-4365/2 od 23.09.2021. godine.

Obezbjeđena finansijska sredstva za realizaciju projekta. Sredstva dobijena uplatom emisionih kredita koja će biti isplaćena u 7 mjesečnih rata počev od juna 2023. zaključno sa decembrom 2023. EPCG je zaključno sa 31.09.2023. instalirala oko 3000 korisnika, takođe je potpisan približno isti broj ugovora. EPCG je u procesu izdavanje faktura korisnicima za izvršene radove na osnovu kojih bi se vršio obračun iznosa subvencija Eko-fonda. Započeta priprema dokumentacije i ugovora od strane Eko-fonda 21.12.2023. godine.

Zeleni klimatski fond

Zeleni klimatski fond (ZKF) je jedinstvena globalna platforma za reagovanje na klimatske promjene ulaganjem u niskokarbonski i klimatski otporni razvoj. ZKF su osnovale 194 vlade kako bi ograničile ili smanjile emisiju gasova sa efektom staklene bašte (GHG) u zemljama u razvoju, kao i da bi pomogle ugroženim društvima da se prilagode neizbježnim uticajima klimatskih promjena.

Vlada Crne Gore je u aprilu 2021. godine usvojila Nacionalni program prioriternih aktivnosti u oblasti ublažavanja i prilagođavanja klimatskih promjena u okviru saradnje sa Zelenim klimatskim fondom 2021–2023 (Državni programski dokument). Kroz ovu podršku Crna Gora je uspostavila nacionalni okvir za saradnju sa ZKF-om u svim relevantnim aspektima. Neki od ključnih rezultata postignutih kroz ovaj proces su: (i) pozicioniranje mehanizma koordinacije ZKF-a u vladinoj organizacionoj hijerarhiji; (ii) uvođenje ZKF pravila i procedura koje treba poštovati u svim pitanjima relevantnim za ZKF (uključujući postupak bez prigovora); (iii) obezbjeđivanje nacionalne procjene za srednjeročno finansiranje i potrebe podrške klimi kroz razvoj niza prioriternih projekata klimatske adaptacije i ublažavanja. Međutim, Program za zemlju (Country Programme) nije bio odobren u prvom krugu od strane Komiteta za klimatske investicije GCF-a. Takođe, ažurirani NDC 2 je odobrila Vlada 3. juna 2021. i podniet je UNFCCC-u. U vezi sa ovim okolnostima, i dalje postoji potreba da se finalizira razvoj CP i osigura bolja usklađenost sa novo ažuriranim NDC-ovima.

Osim toga, zbog reorganizacije u nadležnom organu, odnosno Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma (bivše Ministarstvo održivog razvoja i turizma) u aprilu 2021. godine imenovan je novi ZKF-NDA. Dok su početni kapaciteti bivšeg NDA unapređeni u okviru prvog projekta podrške spremnosti, nisu uspostavljeni sistemi upravljanja znanjem, što je stvorilo izazov za novi NDA u smislu pristupa resursima za obuku i informacijama za podršku implementaciji njegove osnovne funkcije i angažmana sa ZKF-om.

Vlada Crne Gore je 2018. godine formirala Fond za zaštitu životne sredine (Eko-Fond) kao centralnu instituciju sa mandatom za finansiranje i pružanje tehničke podrške projektima/programima iz oblasti životne sredine, klimatskih promjena i energetike. Kao nedavno osnovana institucija, Eko-fondu nedostaje određeno znanje i vizija o tome kako bi se pitanja finansiranja klime mogla konceptualizirati u okviru svog poslovanja. Stoga, ustanovljeno je da je Eko-fondu potrebna tehnička pomoć za podršku formulisanju i implementaciji svoje klimatske finansijske i investicione strategije u cilju poboljšanja pristupa različitim izvorima klimatskog finansiranja i pružanja bolje podrške za implementaciju NDC2.

Kroz prijedlog projekta fokus će biti koncipiran ka postizanju sljedećih ciljeva:

- Ojačani i održivi institucionalni kapaciteti NDA i mehanizma koordinacije (CM), odnosno Radne grupe Nacionalnog savjeta za održivi razvoj, klimatske promjene i integrisano upravljanje obalnim područjem za ublažavanje i prilagođavanje klimatskim promjenama (NCSDDCCICZM);
- Stvoreni sistemi znanja za kontinuirano učenje o programiranju finansiranja klime i angažman sa ZKF-om;
- Podrška planiranju investicija za NDC 2;
- Unapređenje CP Crne Gore za angažman sa ZKF-om u skladu sa NDC 2; i
- Podrška razvoju i implementaciji NDC 2 kroz izgradnju kapaciteta Eko-fonda.

U saradnji sa Kancelarijom za održivi razvoj pokrenuta je i inicijativa prema ZKF-u za dobijanje finansijske procjene (akreditacije) koja će Eko-fondu omogućiti pristup ka ovom međunarodnom fondu i implementaciji projekata u oblastima ublažavanja i prilagođavanja na klimatske promjene koji će se dijelom finansirati iz ZKF-a.

Realizovane aktivnosti

- Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, odnosno Direktorat za klimatske promjene i mediteranske poslove koji ima ulogu NDA, dostavilo je prvi prijedlog projekta za Readiness program u junu 2021.godine;
- Eko-fond dostavio FMCA aplikaciju, i na taj način otpočeli pregovori za dobijanje akreditacije u septembru 2021. godine; Rok za dostavljanje povratnih informacija je naznačen u aplikaciji - 8 nedelja;
- Regionalni službenik odeljenja za programiranje za istočnu Evropu i centralnu Aziju, dostavio resornom ministarstvu komentare na prijedlog projekta (52 komentara) u mjesecu oktobru 2021. godine sa zahtjevom da u roku od 10 dana dostave revidiranu verziju prijedloga projekta;
- Uslijed manjka kadrovskog kapaciteta da se odgovori zahtjevima ZKF-a u datom roku, rok za dostavljanje revidirane verzije je odložen za mjesec jun 2022.godine;
- Potpisan ugovor o pružanju konsultantskih usluga između Eko-fonda i lokalnog konsultanta koji će da završi izradu prijedloga projekta;
- Dostavljena je ažurirana verzija Prijedloga projekta ZKF-u od strane NDA;
- Dostavljena je ažurirana verzija FMCA aplikacije – (Support Documents Checklist) od strane Eko-Fonda;
- Dostavljena je ažurirana verzija FMCA aplikacije – (Self-assesment) od strane Eko-fonda.
- FMCA aplikacija - prihvaćena od strane UNOPS-a;
- Utvrđen je način finansiranja pomenutog projekta koji će ići kroz 3 tranše;
- Sazvana Radna grupa ZKF-a u mjesecu oktobru 2022. koja je odobrila Rediness Project proposal;
- Zvanično primljena informacija u februaru 2023. godine o prihvatanju da se finansira projekat od strane ZKF-a, i da će se uskoro poslati na uvid predlog ugovora;

- Primljena dokumentacija od strane UNOPS-a zajedno sa predlogom ugovora 12.04.2023 godine sa rokom od 14 dana za uzvraćanje iste i za pružanjem saglasnosti ili komentara na primljeni predlog ugovora; Predložena vrijednost ugovora – USD 299,514,00 sa isplatom u tri tranše: Tranša 1: USD 150.000,00 (Stopedeset hiljada američkih dolara), nakon potpisivanja Ugovora; Tranša 2: USD 120.000,00 (Stodvadeset hiljada američkih dolara), biti će prenesena samo nakon potvrde od strane UNOPS-a o prijemu i prihvatanju: (a) privremenog izvještaja o napretku – uključujući priloge i (b) privremeni certifikovani finansijski izvještaj (uključujući izvode iz banke i izvještaje o pomirenju) ukazujući da je najmanje 70% prve uplate potrošeno ili preuzeto na osnovu odobrenog prijedloga ZKF-a. 3. tranša: USD 29.514,00 (Dvadesetdevet hiljada petstočetnaest američkih dolara), nakon potvrde od strane UNOPS-a o prijemu i prihvatanju: (a) izvještaja o završetku projekta – uključujući priloge ili hiperveze do neposrednih isporuka i (b) konačni finansijski revidirani izvještaj (uključujući revidiranu izjavu o rashodima);
- Dokumentacija pripremljena i poslata UNOPS-u 25.04.2023. godine na odobrenje;
- UNOPS uzvratio odobrenje i potpis na ugovor u skladu sa datumom odgovora na 25.05.2023. godine;
- Eko-fond započeo pripreme aktivnosti i čeka uplatu prve tranše jer se datum slanja prve tranše smatra danom početka implementacije projekta;

Unapređenje kapaciteta Nacionalne kontakt osobe u Crnoj Gori za angažovanje sa GCF-om i jačanje državnog strateškog plana projekata za podršku implementaciji ažuriranog nacionalno određenog doprinosa (NDC2)

U periodu od 25.05.2023. do 01.07.2023 godine – Potpisan je Ugovor o bespovratnoj podršci za implementaciju projekta „Unapređenje kapaciteta Nacionalne kontakt osobe u Crnoj Gori za angažovanje sa ZKF-om i jačanje državnog strateškog plana projekata za podršku implementaciji ažuriranog nacionalno određenog doprinosa (NDC2)“ između Kancelarije Ujedinjenih nacija za projektne usluge („UNOPS“ – Regionalna kancelarija u Beču) i Fonda za zaštitu životne sredine Crne Gore – Eko-fond. UNOPS je angažovan od strane Zelenog klimatskog fonda (“ZKF”) za podršku u upravljanju grantovima ZKF-a i Programa spremnosti i pripreme podrške (RPSP) i Instrumenta za pripremu projekata (PPF), te da pruži bespovratnu podršku korisniku granta Eko-fondu u kontekstu implementacije aktivnosti. Poslata je prva tranša Eko-fondu od strane UNOPS-a, primljen je oficijalni mejl od kontakt osobe nadležne ispred UNOPS-a za komunikaciju sa Eko-fondom - Moez Rahmouni da je poslata prva tranša i da se datumom početka projekata smatra 08.06.2023. godine. Eko-fond dobija potvrdu od strane MVP-a da je ugovor evidentiran i da se „oslobađa plaćanja taksi, carina i drugih dažbina za materijal, opremu i usluge namijenjene realizaciji projekta“ što omogućava da se nakon primanja tranše počne sa procesom javnih nabavki.

Javne nabavke

Prema ugovoru predviđeno je da se u sklopu implementacije projekta obavi 10 javnih nabavki, i to 3 koje se tiču nekonsultantskih usluga i 7 konsultantskih usluga. U izvještajnom periodu realizovane su sledeće javne nabavke: Lokalni konsultant za klimatske promjene i finansije, Lokalni konsultant za klimatske promjene, jačanje kapaciteta institucije, Internacionalni konsultant za klimatske promjene, jačanje kapaciteta institucije i finansijsko upravljanje, Projektni menadžer – Lokalni konsultant, Internacionalna kompanija sa iskustvom u investicijama i EE, OIE, održivom transportu i održivom otpadu, Internacionalni konsultant za izradnju klimatskih kapaciteta, Lokalni konsultant za izradnju klimatskih kapaciteta kao i Organizacija, transport i smještaj za max. 5 učesnika za studijsku posjetu regionalnoj-srodnoj instituciji.

Ukupna vrijednost javnih nabavki: 240.625,78€

II FINANSIJSKO POSLOVANJE EKO-FONDA

2.1. Pravni osnov za realizaciju Finansijskog Plana

Način finansiranja Eko-fonda, propisan je članom 76 Zakona o životnoj sredini (u daljem tekstu Zakon), pri čemu se stavom 3 utvrđuje da se sredstva za rad Eko-fonda obezbjeđuju iz: budžeta Crne Gore; sredstava eko-naknada; kredita, donacija i pomoći; instrumenata, programa i fondova Evropske unije, Ujedinjenih nacija i međunarodnih

organizacija; stranih ulaganja namijenjenih zaštiti životne sredine i drugih izvora u skladu sa zakonom. U skladu sa članom 6 stav 2 Odluke o osnivanju Fonda za zaštitu životne sredine, sredstva se utvrđuju i koriste u skladu sa finansijskim planom Eko-fonda, dok je članom 8 stav 1 alineja 4 Odluke utvrđeno da Vlada Crne Gore (Osnivač) daje saglasnost na finansijski plan Društva.

Na osnovu člana 77 stav 2 alineja 3 Zakona o životnoj sredini, člana 7 Uredbe o visini naknada, načinu obračuna i plaćanja naknada zbog zagađivanja životne sredine i člana 18 Zakona o upravnom postupku, Agencija za zaštitu životne sredine donosi rješenja po osnovu kojih obveznici plaćaju eko-naknade, i to:

Naknadu za uvoz supstanci koje oštećuju ozonski omotač;

Naknadu za ispuštanje zagađujućih materija u vazduh;

Naknadu za stvaranje i deponovanje opasnog otpada.

Shodno Uredbi o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte, Eko-fond ostvaruje prihode od naknada po osnovu prenosa emisionih kredita u iznosu od 0,1% minimalne cijene emisionog kredita koja iznosi 24€/tCO₂. Takođe, Uredbom je data mogućnost sprovođenja Javne aukcije i po tom osnovu su planirani prihodi u 2023. godini u iznosu od **9.255.776,00€** i zaključno sa 31.12.2023. uplaćen je celokupan iznos.

Sredstva prikupljena od emisionih kredita u skladu sa članom 3 Uredbe o aktivnostima odnosno djelatnosti koji emituju gasove sa efektom staklene bašte uplaćuju na žiro račun Fonda za zaštitu životne sredine i mogu se koristiti za:

-Zaštitu i unapređenje životne sredine

-Podsticanje izgradnje obnovljivih izvora energije

-Podsticanje inovacija u skladu sa Strategijom pametne specijalizacije Crne Gore

Alokaciju sredstava prikupljenih u prethodnoj godini vrši Vlada do kraja I kvartala tekuće godine.

Realizacija finansijskog plana za 2023. godinu **u periodu od 01.01.2023- 31.12.2023.**

Naziv pozicije		UKUPNO			Razlika R-P
		Planirano	Realizovano	Indeks R/P	
RASHODI					
1.	INVESTICIONA ULAGANJA I TEKUĆE ODRŽAVANJE	80400	999	1	-79,401
1.1.	Nabavka osnovnih sredstava	78000	212	0	-77,788
1.1.1.	Nabavka računarske opreme za nove zaposlene	4,500	0	0	-4,500
1.1.2.	Nabavka fotokopir aparata	500	0	0	-500
1.1.3.	Nabavka ostale opreme za zaposlene	500	212	42	-288
1.1.4.	Nabavka električnog vozila	50,000	0	0	-50,000
1.1.5.	Licence	2,500	0	0	-2,500
1.1.6.	Nabavka kancelarijske opreme	20,000	0	0	-20,000
1.2.	Tekuće održavanje	2400	787	33	-1,613
1.2.1.	Tekuće održavanje tehničke opreme	2400	787	33	-1,613
2	RASHODI TEKUĆEG POSLOVANJA	8,720,155	790,905	9	-7,929,250
2.1.	Troškovi materijala	12,400	7,067	57	-5,333
2.1.1.	Troškovi kancelarijskog materijala	5,000	2,297	46	-2,703
2.1.2.	Troškovi materijala za održavanje higijene	1,200	628	52	-572
2.1.3.	Troškovi goriva	3,000	2,312	77	-688
2.1.4.	Troškovi električne energije	2,200	1,133	52	-1,067
2.1.5.	Ostali troškovi materijala	1,000	697	70	-303
2.2.	Troškovi zarada i naknada zarada	396,000	311,595	79	-84,405
2.2.1.	Troškovi neto zarada	240,000	195,737	82	-44,263
2.2.2.	Troškovi poreza i doprinosa na teret zaposlenog	70,800	55,515	78	-15,285
2.2.3.	Troškovi doprinosa na teret poslodavca	24,000	19,219	80	-4,781
2.2.4.	Troškovi naknada po ugovoru o djelu	20,000	25,078	125	5,078
2.2.5.	Troškovi naknada članovima odbora direktora	28,200	15,048	53	-13,152
2.2.6.	Naknade troškova zaposlenima na službenom putu	10,000	548	5	-9,452
2.2.7.	Pomoći i ostale isplate zaposlenima po Kolektivnom Ugovoru	3,000	450	15	-2,550
2.3.	Troškovi proizvodnih usluga	8,193,455	432,914	5	-7,760,541
2.3.1.	Troškovi PTT usluga	5,000	3,795	76	-1,205
2.3.2.	Troškovi za usluge održavanja nematerijalne imovine	500	415	83	-85
2.3.3.	Troškovi za usluge održavanja opreme	2,500	2,822	113	322
2.3.4.	Troškovi zakupnina poslovnih prostorija	30,100	13,310	44	-16,790
2.3.5.	Troškovi marketinga	10,000	9,509	95	-491
2.3.6.	Rashodi za realizaciju projekata	8,145,355	403,063	5	-7,742,292
2.4.	Nematerijalni troskovi	91,800	36,073	39	-55,727
2.4.1.	Troškovi neproizvodnih usluga- notarske, advokatske usluge, revizije FI, usluge angažo	60,000	22,747	38	-37,253
2.4.2.	Troškovi stručnog obrazovanja zaposlenih	2,000	250	13	-1,750
2.4.3.	Troškovi stručnih publikacija	1,000	466	47	-534
2.4.4.	Ostale neproizvodne usluge	3,000	2,986	100	-14
2.4.5.	Troškovi reprezentacije	8,000	3,956	49	-4,044
2.4.6.	Premije osiguranja, nekretnine, postrojenja i oprema	1,500	1,276	85	-224
2.4.7.	Premije za obavezno osiguranje zaposlenih	300	150	50	-150
2.4.8.	Troškovi platnog prometa (provizije i dr.)	5,000	1,090	22	-3,910
2.4.9.	PDV na usluge ino lica	1,000	424	42	-576
2.4.10.	Ostale usluge	10,000	2,728	27	-7,272
2.5.	Rashodi kamata	1,500	556	37	-944
2.5.1.	Rashodi kamata po finansijskom lizingu	1,500	556	37	-944

2.6. Ostali rashodi	25,000	2,700	11	-22,300
2.6.1. Sponzorstva	10,000	1,700	17	-8,300
2.6.2. Donacije	15,000	1,000	7	-14,000
3. OBAVEZE IZ PRETHODNE POSLOVNE GODINE	121,503	70,337	58	-51,166
3.1. Ostale obaveze iz poslovanja	73,103	64,273	88	-8,014
3.2. Rezervisana sredstva povodom sudskih sporova	41,300	0	0	-41,300
3.3. Obaveze za porez na dobit za 2021. godinu	7,100	6,064	85	-1,036
UKUPNI RASHODI	8,922,058	862,241	10	-8,059,817
PRIHODI				
1.1. Prihodi po osnovu eko-naknda	687,417	745,097	108	57,680
1.2. Prihodi po osnovu javne aukcije za prodaju emisionih kredita	9,255,776	9,255,778	100	2,00
UKUPNI PRIHODI	9,943,193	10,000,875	101	57,682
1.3. Grantovi zelenog klimatskog fonda	277,945	135,546	49	-142,399

Prikaz realizacije finansijskog plana u odnosu na planirano

Obrazloženje realizovanih rashoda

Investiciona ulaganja i tekuće održavanje

Finansijskim planom za 2023. godinu za investiciona ulaganja predviđena su sredstva u iznosu od 80.400,00€. U toku godine realizovana je nabavka za potrebe Eko-fonda u iznosu od 212,49€ kod dobavljača Tankom DOO

Za tekuće održavanje opreme utrošeno je 786,50€. Sredstva su utrošena za održavanje opreme u kancelarijama.

Rashodi tekućeg poslovanja

Troškovi materijala planirani su u iznosu od 12.400,00€, dok je u datom periodu utrošeno 7.067,00€. Realizovani troškovi za nabavku kancelarijskog materijala iznose 2.297,00€, troškovi materijala za održavanje higijene u službenim prostorijama 628,00€, troškovi goriva za službeno vozilo 2.312,00€, troškovi električne energije 1.133,00€ i ostali troškovi materijala 697,00€.

Troškovi zarada i naknada zarada planirani su iznosu od 396.000,00€. Realizovani troškovi zarada zaključno sa 31.12.2023. iznose 311.595,00€. Troškovi za neto zarade iznose 195.737,00€, troškovi poreza i doprinosa na teret zaposlenog iznose 55.515,00€, troškovi doprinosa na teret poslodavca iznose 19.219,00€, troškovi naknada po ugovoru o djelu iznose 25.078,00€, (kada iznos prekoračenja od 5.078,00€ dodamo na ukupan iznos opredijeljen za zarade dobijemo Index R/P 84. što dovodi do zaključka da u ukupnoj sumi ne postoji odstupanje, već suficit u ukupnom iznosu od cca 39.000,00€ za rashod na pozicijama zarada i naknada),

Troškovi naknada članovima odbora direktora iznose 15.048,00€, naknade troškova zaposlenima na službenom putu iznose 548,00€ i pomoći i ostale isplate zaposlenima po Kolektivnom ugovoru iznose 450,00€.

Troškovi proizvodnih usluga planirani su iznosu od 8.193.455,00€. Ukupno realizovani troškovi proizvodnih usluga iznose 432.914,00€, od čega je za troškove PTT usluga utrošeno 3.795,00€, troškovi za održavanje nematerijalne imovine iznose 415,00€, troškovi održavanja opreme iznose 2.822,00€ (na kontra strani imamo neplanirani prihod po osnovu naknade štete u iznosu od 1.406,03€, pa je samim tim trosak po ovoj poziciji 1.415,97€ a Index R/P 57), troškovi zakupa poslovnih prostorija iznose 13.310,00€, dok troškovi za marketing iznose 9.509,00€.

Rashodi za realizaciju projekata iznose 403.063,00€.

Na osnovu raspisanog Javnog konkursa za dodjelu subvencija privredi, fizičkim licima, privrednicima i preduzetnicima za kupovinu električnih i hibridnih vozila za 2023. godinu isplaćeno je 206.345,86€. Sredstva opredijeljena ovim Javnim konkursom su isplaćena u potpunosti korisnicima. Za projekat Unapređenje katastra zagađivača životne sredine i integracija IS i razvoj djelatnosti Eko fonda utrošen je iznos od 74.224,87€, projekat AC cijevi Procon iznos od 15.000,00€. Na osnovu sredstava koja su dobijena iz Zelenog klimatskog fonda utrošeno je 16.410,78€. Za Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) za

nabavku energetski efikasnih vozila za javni sektor isplaćeno je 56.000,00€. Preko Javnog konkursa za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) za nabavku i zamjenu energetski efikasnih uređaja u domaćinstvu isplaćen je fizičkim licima iznos od 23.400,00€ kao i obaveze prema državi u iznosu od 4.770,50€. Za Projekat podrške pri kupovini i ugradnji foto-naponskih panela snage do 10kW za domaćinstva i foto-naponskih panela snage do 30kW za pravna lica - Projekat Solari 3000+ i Solari 500+ isplaćen je iznos 6.911,30€. Nematerijalni troškovi planirani su u iznosu od 91.800,00€. Ukupno realizovani nematerijalni troškovi iznose 36.073,00€.

Troškovi neproizvodnih usluga iznose 22.747,00€, a obuhvataju troškove usluga revizije finansijskih iskaza 1.815,00€, troškove advokatskih usluga 13.794,00€, troškove notarskih usluga 36,91€, troškove usluga prevodioca 180,60€, troškove konsultantskih usluga 2.808,91€, troškove skladištenja i čuvanja stvari 1.389,32€ i troškove za izradu web sajta 2.722,50€.

Troškovi stručnog obrazovanja zaposlenih iznose 250,00€, troškovi stručnih publikacija 466,00€, dok su troškovi ostalih neproizvodnih usluga 2.986,00€.

Troškovi reprezentacije iznose 3.956,00€, Premije osiguranje, nekretnine postrojenja i oprema iznose 1.276,00€, Premije za obavezno osiguranje zaposlenih iznose 150,00€, troškovi platnog prometa 1.090,00€, troškovi PDV-a na usluge ino lica 424,00€ i troškovi ostalih usluga koji obuhvataju takse i monitoring u iznosu od 2.660,07€ i nedokumentovane troškove u iznosu od 66,48€.

Rashodi kamata planirani su u iznosu od 1.500,00€. Realizovani rashodi kamata po osnovu finansijskog lizinga po osnovu kojeg je nabavljeno službeno vozilo u 2020. godini iznose 556,00€.

Ostali rashodi planirani su u iznosu od 25.000,00€. Realizovan je iznos od 300,00€ po osnovu sklopljenog ugovora o sponzorstvu sa Nedom Bošković, NVO Odred izvidjača "Sunčev zrak" iznos od 200,00€, NVU Civilni centar CG iznos od 200,00€, Vaterpolo i plivački klub AQUATIC VERDE iznos od 1.000,00, kao i I donacija u iznosu od 1.000,00€ po osnovu sklopljenog ugovora sa Ekonomskim fakultetom Podgorica.

Obaveze iz prethodne poslovne godine

Ostale obaveze iz prethodne poslovne godine planirane su u iznosu od 121.503,00€, dok je realizovan iznos od 70.337,00€.

Javni konkurs za dodjelu subvencija javnom sektoru, privredi, fizičkim licima, privrednicima i preduzetnicima za kupovinu električnih i hibridnih vozila je raspisan u 2022. godini. Rezervisana sredstva za realizaciju projekta javnom sektoru iznosila su 10.000,00€, za realizaciju privredi, fizičkim licima, privrednicima i preduzetnicima za kupovinu električnih i hibridnih vozila 50.000,00€ i ta sredstva u iznosu od 60.000,00€ su isplaćena korisnicima u toku 2023. godine.

Sredstva u iznosu od 4.273,61€ utrošena su za plaćanje rata S leasing-a.

Rezervisanja po osnovu sudskih sporova nijesu realizovana do 31.12.2023. godine.

Obaveza za porez na dobit iz 2022. godine plaćena je u martu 2023. godine u iznosu od 6.064,00€.

Obrazloženje realizovanih prihoda

Prihodi

Prihodi po osnovu eko-naknada planirani su u iznosu od 687.417,00€. Zaključno sa 12/2023. uplaćen je iznos od 745.096,87€, dok je izdato 130 rješenja. (dugovanje na kraju 2023. iznosi 323.714,41€).

Planirani prihodi po osnovu Javne aukcije za prodaju emisionih kredita iznose 9,255,776.00€ i uplaćen je cjelokupan iznos.

Planirani prihodi po osnovu Granta Zelenog klimatskog fonda u iznosu od 277.945,00€ uplaćeni su u iznosu od 135,546.00€

III IZAZOVI U POSLOVANJU

U periodu od 01.01.2023 do 31.12.2023 godine Eko-fond je stabilno poslovao zahvaljujući sprovedenoj Javnoj aukciji i prilivu novčanih sredstava neophodnih za realizaciju projektnih aktivnosti.

Međutim, ističemo da je neophodno obijezbijediti stabilan izvor prihoda Eko-fonda s obzirom da je trenutno shodno zakonskim rješenjima osnovni izvor finansiranja Eko-fonda:

Sredstva eko naknada:

- Naknada za ispuštanje zagađujućih materija u vazduh
- Naknada za stvaranje i deponovanje opasnog otpada
- Naknada za izvor supstanci koje oštećuju ozonski omotač
- Emisija CO2 (emisionih kredita)- javna aukcija i naknada za vođenje registra

Sredstva prikupljena od emisionih kredita u skladu sa članom 3 Uredbe o aktivnostima odnosno djelatnostima koji emituju gasove sa efektom staklene baste uplaćuju na žiro račun Eko-fonda i mogu se koristiti za:

- Zaštitu i unapređenje životne sredine
- Podsticanje izgradnje obnovljivih izvora energije
- Podsticanje inovacija u skladu sa Strategijom pametne specijalizacije Crne Gore

Mišljenja smo da je neophodno raditi na unaprjeđenju postojećeg normativnog okvira kao i prepoznavanja mogućih novih izvora prihoda Eko-fonda zasnovanih na principu “zagađivač plaća” što ujedno podrazumjeva jako složen proces koji zahtijeva multidisciplinarni pristup s obzirom na uticaj na privredu i standard građana.

Takođe, treba raditi na regulisanju zakonske regulative i omogućiti sticanje potencijalnih naknada shodno Zakonu o putevima (naknada eksternih troškova za sprečavanje zagađenja vazduha i negativnog uticaja buke drumskog saobraćaja na stanovništvo) kao i shodno novom Zakonu o upravljanju otpadom (naknada za korišćenje lakih plastičnih kesa za nošenje, naknada za privremeno skladištenje komunalnog otpada i naknada za prijevremeno skladištenje neopasnog građevinskog otpada.)

Radi se na donošenju Zakona o obnovljivim izvorima energije kojim bi se definisala naknada za korišćenje prirodnih resursa po principu “korisnik plaća” koju bi plaćali proizvođači OIE, a sredstva bi se uplaćivala na račun Eko-fonda i namjenski koristila za realizaciju projekata iz oblasti energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije kao i zaštite životne sredine i klimatskih promjena. Ovdje bismo istakli i značaj donošenja Zakona o Fondu čime bismo omogućili nesmetano poslovanje institucije i na taj način omogućili privlačenje dodatnih sredstava iz EU fondova.

IV ZAKLJUČAK

Izveštaj o poslovanju DOO Fonda za zaštitu životne sredine za period 01.01.2023- 31.12.2023. godine ima za cilj da pruži uvid u aktivnosti, procese poslovanja i finansijske rezultate Eko-fonda. Izveštaj je zasnovan na relevantnim pokazateljima poslovanja urađenim u skladu sa Zakonom o računovodstvu („Sl. list CG”, br.145/21, 152/22). Strukturiran je tako da obezbjeđuje jasnu sliku ispunjavanja finansijskog plana kojim se ostvaruju značajni ciljevi Društva, i potpunu i preciznu elaboraciju načina finansiranja, usmjeravanja sredstava i ostvarenih efekata po tom osnovu, uz uvažavanje svih okolnosti u kojima se odvijao rad Eko-fonda.

Suština postojanja Fonda je jednostavna, a svodi se na smisao da se prihodovana sredstva kroz projekte vraćaju oblastima po osnovu kojih su dobijena.

Iz tog razloga, za nesmetano funkcionisanje rada Eko-fonda potrebno je:

- Kreirati povoljan ambijent za usvajanje Zakona o fondu, kojim bi se otklonile aktuelne barijere u privlačenju sredstava iz EU fondova
- Formirati komisiju za sprovođenje Javne aukcije za prodaju emisionih kredita za 2023 godinu koja predstavlja glavni izvor prihoda, za koju se vezan najveći broj projekata
- Unaprijediti informacioni sistem zaštite životne sredine koji vodi AZZZS kroz uspostavljanje integrisanog katastra zagađivača (obuhvatio bi se veći broj kategorija zagađivača)
- Predlog Zakona o otpadu da bude usvojen od strane Skupštine CG, po kome će Eko-fond prihodovati nove naknade.
- Usvojiti podzakonska akta shodno Zakonu o putevima, na osnovu kojeg je Fond prepoznat za ubiranje prihoda od dijela putarine.

- Jasnije međusektorsko (Ministarstva) prepoznavanje Eko-fonda kao jedinstvene institucije koja pokriva projekte iz oblasti: energetske efikasnosti, klimatskih promjena, obnovljivi izvori energije i zaštita životne sredine i na taj način izbjeći preklapanje projekata iz navedenih oblasti
- Izmjeniti član Zakona o porezu na dobit- Shodno Zakonu o porezu na dobit pravnih lica, tačnije čl. 14 st.1 predmetnog Zakona, između ostalih i izdaci za zaštitu životne sredine priznaju se kao rashod najviše do 3,5 % ukupnog prihoda u skladu sa st. 3 istog člana koji propisuje da se izdaci iz st. 1 priznaju kao rashod samo ako su izvršeni pravnim licima koja obavljaju poslove, odnosno djelatnosti u svrhe iz st. 1 čl. 14, u skladu sa posebnim propisima i ako se koriste isključivo u te svrhe.

**ZAVRŠNI RAČUN
DOO FONDA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE ZA 2023.
GODINU**

April, 2024. godine

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI /BILANS STANJA/

na dan 31.12.2023 godine

Popunjava lice	
Matični broj: 03304094	Šifra djelatnosti: 8412
Popunjava: Biljana Besović	

Naziv: DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU "FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE"
Sjedište: ULICA SLOBODE BR.2 , PODGORICA, CRNA GORA

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina - krajnje stanje	Prethodna godina - početno stanje
1	2	3	4	5	6	7
	A K T I V A					
00	A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	001			0	
	B. STALNA IMOVINA (003+008+016)	002		44107	65156	
01	I. NEMATERIJALNA ULAGANJA (004 do 007)	003		60	1022	
010	1. Ulaganja u razvoj	004				
011 i 014	2. Koncesije, patenti, licence i slična prava i ostala nematerijalna ulaganja	005		60	1022	
012	3. Goodwill	006				
016 i 015	4. Avansi za nematerijalna ulaganja i nematerijalna ulaganja upripremi	007				

	II. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (009+010+011+015)	008		44047	64134	
020 i 022	1. Zemljište i objekti	009			4237	
023	2. Postrojenja i oprema	010		44047	59897	
	3. Ostala ugrađena oprema, alati i oprema (012+013+014)	011				
024	3.1. Investicione nekretnine	012				
021 i 025	3.2. Biološka sredstva	013				
026 i 029	3.3. Ostala nepomenuta materijalna stalna sredstva	014				
028 i 027	4. Avansi za nekretnine, postrojenja, opremu i biološka sredstva i nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva u pripremi	015				
	III DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI I DUGOROČNA POTRAŽIVANJA (017 do 023)	016				
030, 039 (dio)	1. Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	017				
033(dio), 039(dio)	2. Dugoročni krediti matičnom i zavisnim pravnim licima	018				

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina - krajnje stanje	Prethodna godina - početno stanje
1	2	3	4	5	6	7
031(dio),032(dio),039(dio)	3. Učešća u kapitalu kod pravnih lica (sem zavisnih pravnih lica)	019				
033(dio),039(dio)	4. Dugoročni krediti pravnim licima kod kojih postoji učešće u kapitalu (sem zavisnih pravnih lica)	020				
031(dio),032(dio)	5. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	021				
032(dio),034,035,036,039(dio)	6. Dugoročna finansijska ulaganja (dati krediti i hartije od vrijednosti)	022				
038,039(dio)	7. Ostali dugoročni finansijski plasmani i potraživanja	023				
288	C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	024				
	D. OBRTNA SREDSTVA (026+031+039+043+044)	025		9807818	396322	
	I. ZALIHE (027 do 030)	026			391	
10	1. Zalihe materijala (materijal za izradu, rezervni dijelovi, sitan inventar i auto gume)	027			391	
11	2. Nedovršena proizvodnja	028				
12 i 13	3. Gotovi proizvodi i roba	029				
15	4. Dati avansi	030				
	II. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA (032 do 035)	031		357733	243626	
202,203,209(dio)	1. Potraživanja od kupaca	032				
200,209(dio)	2. Potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	033				
201,209(dio)	3. Potraživanja od ostalih povezanih lica	034				
	4. Ostala potraživanja (036+037+038)	035		357733	243626	
223	4.1. Potraživanja za više plaćen porez na dobit	036				
27	4.2. Potraživanja po osnovu poreza na dodatu vrijednost	037				
21,22,osim 223	4.3. Ostala nepomenuta potraživanja	038		357733	243626	
	III. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (040 do 042)	039				
236(dio)	1. Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica namijenjeno trgovanju	040				

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina - krajnje	Prethodna godina - početno stanje
1	2	3	4	5	6	7
237	2. Otkupljene sopstvene akcije i otkupljeni sopstveni udjeli	041				
23 osim 236(dio) i osim 237	3. Ostali kratkoročni finansijski plasmani	042				
24	IV. GOTOVINA NA RAČUNIMA I U BLAGAJNI	043		9450085	152305	
04	V. STALNA SREDSTVA NAMIJENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	044				
28 osim 288	E. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	045		8876611	864	
	F. UKUPNA AKTIVA (001+002+024+025+045)	046		18728536	462342	
	PASIVA					
	A. KAPITAL (102+103+104+105+111+116)	101		678439	312221	
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102		50000	50000	
31	II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	103				
320	III. EMISIONA PREMIJA	104				
	IV. REZERVE (106+107+108+109-110)	105				
321	1. Zakonske rezerve	106				
322(dio)	2. Statutarne rezerve	107				
322(dio)	3. Druge rezerve	108				
330 i potr.saldo rač. 331, 332, 333, 334, 335, 336 i 337	4. Pozitivne revalorizacione rezerve i nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	109				
dugov.saldo rač. 331, 332, 333, 334, 335, 336 i 337	5. Negativne revalorizacione rezerve i nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	110				
	VI. NERASPOREĐENI DOBITAK ILI GUBITAK (112+113-114-115)	111		628439	262221	
340	1. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	112		554410	554410	
341	2. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	113		366218	0	
350	3. Gubitak ranijih godina	114		292189	168905	
351	4. Gubitak tekuće godine	115			123284	
	VIII. UČEŠĆE KOJE NE OBEZBJEĐUJE KONTROLU	116				
	B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (118+122)	117		39584	45155	

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina - krajnje stanje	Prethodna godina - početno stanje
1	2	3	4	5	6	7
	I. DUGOROČNA REZERVISANJA (119 do 121)	118		34622	34622	
404(dio)	1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	119				
400(dio)	2. Rezervisanja za troškove u garantnom roku	120				
40, sem 400 i 404	3. Ostala dugoročna rezervisanja	121		34622	34622	
41	II. DUGOROČNE OBAVEZE (123+124)	122		4962	10533	
414, 415	1. Dugoročni krediti	123		4714	9620	
41 bez 414, 415	2. Ostale dugoročne obaveze	124		248	913	
498	C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	125			27055	
495(dio)	D. DUGOROČNI ODLOŽENI PRIHODI I PRIMLJENE DONACIJE	126				
	E. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (128+129)	127		8987823	77851	
467	I KRATKOROČNA REZERVISANJA	128				
	II KRATKOROČNE OBAVEZE (130 do 137)	129		8987823	77851	
422(dio), 423(dio), 424(dio), 425(dio), 426 i 429 (dio)	1. Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu kreditne institucije	130				
422(dio), 423(dio), 424(dio), 425(dio) i 429(dio)	2. Obaveze po osnovu kredita od kreditnih institucija	131		5304	4672	
430	3. Primljeni avansi, depoziti i kaucije	132			1924	
433, 434, 440-449	4. Obaveze prema dobavljačima	133		8879375	600	
439(dio)	5. Obaveze po mjenicama	134				
420 i 431	6. Obaveze prema matičnom i zavisnim pravnim licima	135				
421 i 432	7. Obaveze prema ostalim povezanim licima	136				
	8. Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze (138 do 142)	137		103144	70655	
439(dio)	8.1. Ostale obaveze iz poslovanja	138		193	64592	
45 i 46	8.2. Ostale kratkoročne obaveze	139				
47,48 osim 481	8.3. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	140				
481	8.4. Obaveze po osnovu poreza na dobit	141		102951	6063	

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina - krajnje stanje	Prethodna godina - početno stanje
1	2	3	4	5	6	7
427	8.5. Obaveze po osnovu sredstava namijenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje je obustavljeno	142				
490, 491, 494, 495 (dio), 496, 497 i 499	F. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	143		9022690	60	
	G. UKUPNA PASIVA (101+117+125+126+127+143)	144		18728536	462342	

Obrazac usklađen sa članom 4. Zakona o računovodstvu („Sl. list CG" broj 052/16) i DIREKTIVOM 2013/34/EU EVROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

U _____

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih iskaza

Odgovorno lice

Dana 03.04.2024

Biljana Besović

M.P.

Draško Boljević

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU /BILANS USPJEHA/

u periodu od 01.01.2023 do 31.12.2023 godine

Popunjava lice	
Matični broj: 03304094	Šifra djelatnosti: 8412
Popunjava: Biljana Besović	

Naziv: DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU "FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE"
Sjedište: ULICA SLOBODE BR.2 , PODGORICA, CRNA GORA

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
60 i 61	1. Prihodi od prodaje - neto prihod	201			
630 i 631	2. Promjena vrijednosti zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje	202			
62	3. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	203			
	4. Ostali prihodi iz poslovanja (205 do 207)	204		1281984	486038
64 i 65	a) Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	205		1280207	482776
67, 691 i 692	b) Ostali prihodi iz poslovanja	206		1777	3262
68, sem 683 i 685	c) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine	207			
	5. Troškovi poslovanja (209+210+210a)	208		501303	294178
50 i 51	a) Nabavna vrijednost prodate robe i troškovi materijala	209		7399	4634
53, 54(dio) i 55	b) Ostali troškovi poslovanja (rezervisanja i ostali poslovni rashodi)	210		472642	220966
540	c) Amortizacija	210a		21262	68578
	6. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (212+213)	211		309121	299553
52 (dio)	a) Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi	212		227660	219453
	b) Troškovi poreza i doprinosa (214 do 216)	213		81461	80100
52 (dio)	1/ Troškovi poreza	214		21979	17626
52 (dio)	2/ Troškovi doprinosa za penzije	215		55278	53058
52 (dio)	3/ Troškovi doprinosa	216		4204	9416
	7. Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine (osim finansijske) (218+219)	217			
580, 581, 582, 589 (dio)	a) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja stalne imovine (osim finansijske)	218			
584, 589(dio)	b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja obrtno imovine (osim finansijske)	219			

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
57, 591 i 592	8. Ostali rashodi iz poslovanja	220		2767	6871
	I. Poslovni rezultat (201+202+203+204-208-211-217-220)	221		468793	-114564
	9. Prihodi po osnovu učešća u kapitalu (223 do 225)	222			
660 (dio)	a) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	223			
661 (dio)	b) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica	224			
669 (dio)	c) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu nepovezanih pravnih lica	225			
	10. Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamate, kursne razlike i efekti ugovorene zaštite) (227 do 229)	226			
660 (dio)	a) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od matičnog i zavisnih pravnih lica	227			
661 (dio)	b) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od ostalih povezanih pravnih lica	228			
662 (dio),663 (dio),664 (dio),669 (dio)	c) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od nepovezanih pravnih lica	229			
	11. Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (231 do 233)	230		267	37
660 (dio)	a) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	231			
661 (dio)	b) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od ostalih povezanih pravnih lica	232			
662 (dio),663 (dio),664 (dio),669 (dio)	c) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od nepovezanih pravnih lica	233		267	37
	12. Vrijednosno usklađivanje kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine (235-236)	234			
683, 685	a) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine	235			
583, 585	b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine	236			
	13. Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (238 do 240)	237		555	2187
560	a) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	238			

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
561	b) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa drugim povezanim licima	239			
562, 563, 564, 569	c) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa nepovezanim licima	240		555	2187
	II. Finansijski rezultat (222+226+230+234-237)	241		-288	-2150
	III. Rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja (221+241)	242		468505	-116714
690 – 590	IV. Neto rezultat poslovanja koje je obustavljeno	243			
	V. Rezultat prije oporezivanja (242+243)	244		468505	-116714
	14. Poreski rashod perioda (246+247)	245		102287	6570
721	1. Tekući porez na dobit	246		102951	6996
722	2. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	247		-664	-426
	15. Dobitak ili gubitak nakon oporezivanja (244-245)	248		366218	-123284
	VI. Bruto rezultat drugih stavki rezultata /povezanih sa kapitalom / (250 do 257)	249			
330	1. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina, postrojenja, opreme, nematerijalnih ulaganja i bioloških sredstava	250			
331	2. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu preračuna finansijskih izvještaja inostranog poslovanja	251			
332	3. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu ulaganja u vlasničke instrumente kapitala	252			
333	4. Promjene aktuarskih dobitaka i gubitaka po osnovu planova definisanih naknada aktuarskih dobitaka (ili gubitaka) u vezi sa definisanim planovima penzionih naknada	253			
334	5. Promjene učešća u ostalom sveobuhvatnom rezultatu pridruženog društva	254			
335	6. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu instrumenata zaštite neto ulaganja u inostrano poslovanje	255			
336	7. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu hedžinga tokova gotovine	256			
337	8. Ostale promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka	257			
	VII. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda u vezi sa drugim stavkama rezultata /povezanim sa kapitalom/	258			
	VIII. Neto rezultat drugih stavki rezultata povezanih sa kapitalom/ (249-258)	259			

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	IX. Neto sveobuhvatni rezultat (248+259)	260		366218	-123284
	X. Zarada po akciji	261			
	1. Osnovna zarada po akciji	262			
	2. Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji	263			
	XI. Neto rezultat koji pripada vlasnicima matičnog pravnog lica	264			
	XII. Neto rezultat koji pripada učešćima koji ne obezbjeđuju kontrolu	265			

Obrazac usklađen sa članom 4. Zakona o računovodstvu („Sl. list CG" broj 052/16) i DIREKTIVOM 2013/34/EU EVROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

U _____

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih iskaza

Odgovorno lice

Dana 03.04.2024

Biljana Besović

M.P.

Draško Boljević

STATISTIČKI ANEKS

na dan _____ godine

Popunjava lice	
Matični broj: 03304094	Šifra djelatnosti: 8412
Popunjava: Biljana Besović	

Naziv: DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU "FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE"
Sjedište: ULICA SLOBODE BR.2 , PODGORICA, CRNA GORA

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	Prosječan broj zaposlenih (ukupan broj zaposlenih krajem svakog mjeseca podijeljen sa brojem mjeseci)	001		14	13
60	Prihodi od prodaje robe	002			
61	Prihodi od prodaje proizvoda i usluga	003			
62	Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	004			
640	Prihodi od subvencija, prihodi od dotacija i prihodi od donacija	005		16411	11654
650	Prihodi od zakupnina	006			
673	Dobici od prodaje materijala	007			
501	Nabavna vrijednost prodate robe	008			
511	Troškovi materijala za izradu	009			
512	Troškovi ostalog materijala (režijskog)	010		3954	2196
513	Troškovi goriva i energije	011		3445	2438
520	Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	012		309393	296809
529	Naknada troškova smještaja i ishrane na službenom putu, naknade troškova prevoza na službenom putu	013		2241	2745
53	Troškovi proizvodnih usluga	014		403068	193495
531 i 532	Troškovi transportnih usluga i troškovi usluga održavanja	015		8238	5861
533	Troškovi zakupnina	016		13310	
534 i 535	Troškovi sajmovi i troškovi reklame i propagande	017		9509	6241
536	Troškovi istraživanja	018			
550 i 551	Troškovi neproizvodnih usluga i troškovi reprezentacije	019		30405	23559
552 i 553	Troškovi premija osiguranja i troškovi platnog prometa	020		2515	2091
573	Gubici od prodaje materijala	021			

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
10	Zalihe materijala	022			
11	Zalihe nedovršene proizvodnje	023			
12	Zalihe gotovih proizvoda	024			
13	Zalihe roba	025			
	Analitički prikaz prihoda i izdataka vezanih za nematerijalnu imovinu				
652	Prihodi od naknada po osnovu патената	026			
652	Prihodi po osnovu autorskih prava	027			
652	Prihod od prodaje licenci	028			
010	Ulaganje u razvoj	029			
0100	Ulaganja u razvoj tržišta, sa efektom dužim od jedne godine	030			
0101	Ulaganja u razvoj tehnologije, sa efektom dužim od jedne godine	031			
0102	Ulaganja u razvoj proizvoda, sa efektom dužim od jedne godine	032			
0103	Ostali izdaci za razvoj	033			
0108	Ispravka vrijednosti ulaganja u razvoj	034			
0109	Obezvrijeđivanje vrijednosti ulaganja u razvoj	035			
011	Koncesije, patenti, licence i slična prava	036			
0110	Koncesije	037			
0111	Patenti	038			
0112	Licence	039			
0113	Pravo na industrijski uzorak, žig, model, zaštitni znak i sl.	040		3488	3488
0114	Druga slična prava	041			
0118	Ispravka vrijednosti koncesija, патената licenci i sličnih prava	042			
0119	Obezvrijeđivanje koncesija, патената licenci i sličnih prava	043			
012	Goodwill	044			
0120	Goodwill nastao po osnovu stečene (pripojene) neto imovine drugog pravnog lica	045			
0121	Goodwill nastao po osnovu kupovine akcija i udjela u drugom pravnom licu	046			
0129	Obezvrijeđivanje goodwill-a	047			
014	Ostala nematerijalna ulaganja	048			
0140	Računarski programi	049			

Grupa računa, račun	POZICIJA	Redni broj	Napomena - broj	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
0141	Pravo korišćenja gradskog građevinskog zemljišta	050			
0142	Ulaganja u lizing	051			
0145	Ostala nematerijalna ulaganja	052		3427	2465
0148	Ispravka vrijednosti ostalih nematerijalnih ulaganja	053			
0149	Obezvrijeđenje ostalih nematerijalnih ulaganja	054			
015	Nematerijalna ulaganja u pripremi	055			
0150	Ulaganja u razvoj u pripremi	056			
0151	Interno generisana nematerijalna ulaganja u pripremi	057			
0155	Druga nematerijalna ulaganja u pripremi	058			
0159	Obezvrijeđenje nematerijalnih ulaganja u pripremi	059			
016	Avansi za nematerijalna ulaganja	060			
0160	Avansi za nematerijalna ulaganja u razvoj	061			
0161	Avansi za druga nematerijalna ulaganja	062			

U _____

Dana 03.04.2024

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih iskaza

Biljana Besović

Odgovorno lice

Draško Boljević

M.P.

PRIJAVA ZA UTVRĐIVANJE POREZA NA DOBIT PRAVNIH LICA

0.1. Osnovna	*
0.2. Izmijenjena	

0.3. Rezident	*
0.4. Nerezident	

PODACI O PORESKOM OBVEZNIKU	
1. Naziv poreskog obveznika	FOND ZA ZASTITU ZIVOTNE SREDINE
PIB 03304094	
2. Adresa glavnog mjesta poslovanja	
Opština _____ Podgorica _____	
Ulica i broj _____ II crnogorskog bataljona 2C, Podgorica _____	
Broj telefona _____ +382 (0) 20 262 933 _____	
3. Poreski period	
_____ dan/mjesec/godina _____ dan/mjesec/godina _____	
_____ 01.01.2023. _____ 31.12.2023. _____	
od do	
4. Bankovni računi	
Naziv banke	Broj računa
Erste banka	540-000000001111280
Podaci o poreskom konsolidovanju	
5. Odobrena finansijska konsolidacija	
6. Broj rješenja kojim je odobrena finansijska konsolidacija	
7. Datum rješenja sa rednog broja 6	
8. Naziv poreskog obveznika na kojeg se prenosi poreska obaveza po rješenju sa rednog broja 6	
9. PIB poreskog obveznika na kojeg se prenosi poreska obaveza po rješenju sa rednog broja 6	

UTVRĐIVANJE PORESKE OBAVEZE

Redni broj	O P I S	IZNOS u €
1	2	3
	A. Poslovna dobit i gubici	
	<i>I. Finasijski rezultat iz bilansa uspjeha</i>	
1	Dobit poslovne godine	468504,30

2	Gubitak poslovne godine	
	II. Kapitalni dobiti i gubici	
3	Kapitalni dobiti	
4	Kapitalni gubici	
	III. Usklađivanje rashoda	
5	Troškovi amortizacije iskazani u bilansu uspjeha	21262,29
6	Troškovi amortizacije koji se priznaju u poreske svrhe	9974,06
7	Troškovi koji nijesu nastali u svrhu obavljanja poslovnih aktivnosti	0,00
8	Troškovi koji se ne mogu dokumentovati	66,48
9	Kamata za neblagovremeno plaćene poreze i doprinose	0,00
10	Kamata plaćena nerezidentima po stopi većoj od uobičajene komercijalne stope	
11	Administrativni troškovi plaćeni od strane stalne poslovne jedinice nerezidentnoj centrali	
12	Primanja zaposlenih ili drugih lica po osnovu raspodjele dobiti	
13	Novčane kazne i penali	
14	Ispravka vrijednosti pojedinačnih potraživanja od lica kojima se istovremeno duguje	
15	Prilozi dati političkim organizacijama	
16	Troškovi zarada, troškovi otpremnina prilikom odlaska u penziju, troškovi usljed tehnološkog viška i ostalih isplata naknada prilikom prestanka radnog odnosa, koji nijesu isplaćeni u poreskom periodu (član 11a Zakona)	
17	Troškovi materijala i nabavna vrijednost prodate robe iznad iznosa obračunatog primjenom metode prosječne cijene ili FIFO metode	
18	Iznos izdataka isplaćenih pravnim licima za zdravstvene, socijalne, obrazovne, naučne, vjerske, kulturne, sportske i humanitarne svrhe, smanjenje siromaštva, zaštitu životne sredine, zaštitu lica sa invaliditetom, društvenu brigu o djeci i mladima, pomoć starijim licima, zaštitu i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, vladavinu prava, razvoj civilnog društva i volonterizma, evroatlanske i evropske integracije Crne Gore, umjetnost, tehničku kulturu, unapređenje poljoprivrede i ruralnog razvoja, održivi razvoj, zaštitu potrošača, rodnu ravnopravnost, borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala i borbu protiv bolesti zavisnosti iznad 3,5% ukupnog prihoda, uvećan za ukupan iznos ovih izdataka isplaćenih fizičkim licima	403067,71
19	Troškovi reprezentacije iznad 1% ukupnog prihoda	0,00
20	Članarine komorama, savezima i udruženjima iznad 0,1% ukupnog prihoda	
21	Otpisana sumnjiva potraživanja koja se ne priznaju u poreske svrhe	
22	Rezervisanja koja se ne priznaju u poreske svrhe	
23	Obračunate kamate i pripadajući troškovi plaćeni povezanim licima koje prelaze troškove kamata koje su u skladu sa principom „van dohvata ruke“	
24	Rashodi po osnovu obezvređivanja imovine koji se ne priznaju u poreske svrhe (član 18a Zakona)	
	IV. Korekcija rashoda po osnovu transfernih cijena između povezanih lica	
25	Obračunati troškovi primjenom transfernih cijena	
26	Obračunati troškovi primjenom cijena koje su u skladu sa principom „van dohvata ruke“	
27	Razlika obračunatih troškova (red.br. 25 - 26>0)	0,00
	V. Usklađivanje prihoda	
28	Iznos poreza po odbitku na dividende i udjele u dobiti koji je platila nerezidentna filijala rezidentnog poreskog obveznika	
29	Obračunate kamate i pripadajući troškovi prema povezanim licima koje su manje od prihoda po osnovu kamata koje su u skladu sa principom „van dohvata ruke“	

	VI. Korekcija prihoda po osnovu transfernih cijena između povezanih lica	
30	Obračunati prihodi primjenom transfernih cijena	

31	Obračunati prihodi primjenom cijena koje su u skladu sa principom „van donvata ruke“	
32	Razlika obračunatih prihoda (red.br. 31 - 30) > 0	0,00
	<i>VII. Ostale korekcije</i>	
33	Prihod od naplaćenih sumnjivih potraživanja ostvaren u poreskom periodu, a koji u ranijem poreskom periodu (godina _____) nijesu priznata kao rashod u poreske svrhe	
34	Rashodi koji po osnovu obezvređivanja imovine u ranijem poreskom periodu nijesu priznati u poreske svrhe (godina _____) za imovinu koja je otuđena u poreskom periodu, odnosno oštećena usljed više sile (član 18a Zakona)	
35	Troškovi zarada, troškovi otpremnina prilikom odlaska u penziju, troškovi usljed tehnološkog viška i ostalih isplata naknada prilikom prestanka radnog odnosa, koji nijesu bili priznati u poreske svrhe u prethodnim poreskim periodima (godina _____)	0,00
	<i>VIII. Oporeziva dobit</i>	
36	Oporeziva dobit (1-3+4+5-6+7 do 24+27+28+29+32-33-34-35) > 0	882926,72
37	Gubitak (2+3-4-5+6-7 do 24-27-28-29-32+33+34+35) > 0	0,00
38	Iznos gubitka u poreskoj prijavi iz prethodnih godina, do visine oporezive dobiti	
40	Ostatak oporezive dobiti (red. br.36-38) > 0	882926,72
	B. Kapitalni dobiti i gubici	
41	Ukupni kapitalni dobiti tekuće godine (redni broj 3)	0,00
41	Ukupni kapitalni gubici tekuće godine (redni broj 4)	0,00
42	Kapitalni dobiti (red. br.40-41) > 0	0,00
43	Kapitalni gubici (red. br.41-40) > 0	0,00
44	Prenijeti kapitalni gubici iz ranijih godina do visne iznosa pod rednim brojem	
45	Ostatak kapitalnog dobitka (red. br. 42-44) ≥ 0	0,00
	C. Poreska osnovica	
46	Poreska osnovica (red. br.39+100% od red.br. 45) > 0	882926,72
	Umanjenje poreske osnovice	
47	Prihodi po osnovu dividendi i udjela u dobiti rezidentnih pravnih lica	
48	Umanjena poreska osnovica (red. br. 46-47)	882926,72
	Iznos poreza:	
49	a) 9% za oporezivu dobit do 100.000,00€	9000,00
	b) 2% za oporezivu dobit koja prelazi 100.000,00€	93951,21
	c) 15% za oporezivu dobit koja prelazi 1.500.000,00€	0,00
50	Ukupan iznos poreza (49a+49b+49c)	102951,21
	Umanjenje poreza	
51	Iznos poreza na dobit ostvarenog u nedovoljno razvijenim opštinama	
52	Iznos poreza na dobit koju pravno lice reinvestira u svoje naučnoistraživačke ili inovativne projekte, inovativne programe subjekata inovacione infrastrukture, odnosno program rada Fonda za inovacije Crne Gore	
	Iznos sredstava koji je uložen u	

DODATAK PG 2 : PRENOS KAPITALNIH GUBITAKA

Redni broj	O P I S	IZNOS U €
1	Iznos kapitalnog dobitka iskazan pod rednim brojem 42 poreske prijave	0
2	Iznos kapitalnog gubitka iz prethodnih pet godina: _____ god. _____ € _____ god. _____ € _____ god. _____ € _____ god. _____ € _____ god. _____ €	_____
3	Iznos gubitka za pokriće (upisuje se manji od iznosa pod rednim brojem 1 ili 2)	

**FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE DOO PODGORICA
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
ZA GODINU KOJA SE ZAVRŠAVA 31.12.2023. GODINE**

SADRŽAJ

1. OSNOVNE INFORMACIJE O DRUŠTVU	3
1.1. <i>Djelatnost Eko-fonda.....</i>	3
1.2. <i>Sjedište Društva</i>	3
1.3. <i>Organi Društva.....</i>	3
1.4. <i>Organizacija i kadrovska struktura Društva</i>	4
1.5. <i>Slobodan pristup informacijama.....</i>	4
1.6. <i>Misija i Vizija Eko-fonda</i>	4
2. OKVIR ZA FINANSIJSKO IZVJEŠTAVANJE I KONCEPT NASTAVKA POSLOVANJA	5
2.1. <i>Okvir za finansijsko izvještavanje i uslovi za njegovu primjenu</i>	5
2.2. <i>Uporedni podaci.....</i>	5
2.3. <i>Korišćenje procjena</i>	6
2.4. <i>Primjena pretpostavke stalnosti poslovanja</i>	6
3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA	6
3.1. <i>Nematerijalna ulaganja</i>	6
3.2. <i>Nekretnine, postrojenja i oprema</i>	7
3.3. <i>Obezvredenje vrijednosti imovine.....</i>	8
3.4. <i>Alat i sitan inventar.....</i>	8
3.5. <i>Dugoročni finansijski plasmani</i>	8
3.6. <i>Zalihe.....</i>	9
3.7. <i>Kratkoročna potraživanja i plasmani</i>	9
3.8. <i>Vremenska razgraničenja</i>	10
3.9. <i>Neraspoređeni dobitak.....</i>	10
3.10. <i>Obaveze.....</i>	10
3.11. <i>Dugoročna rezervisanja.....</i>	11
3.12. <i>Uslovljene donacije- Grantovi.....</i>	12
3.13. <i>Prihodi i rashodi</i>	12
3.14. <i>Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja.....</i>	13
3.15. <i>Događaji nakon datuma Bilansa stanja</i>	13
3.16. <i>Naknadno ustanovljene greške</i>	13
3.17. <i>Funkcionalna valuta i valuta prikazivanja.....</i>	13
4. POJEDINAČNA OBJELODANJIVANJA.....	14

4.1. Neuplaćeni upisani kapital	14
4.2. Nematerijalna imovina.....	14
4.3. Nekretnine, postrojenja i oprema	15
4.4. Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica.....	15
4.5. Učešća u kapitalu pridruženih pravnih lica.....	15
4.6. Ostali dugoročni finansijski plasmani	15
4.7. Zalihe	15
4.8. Kratkoročna potraživanja i plasmani.....	16
4.9. Gotovina i gotovinski ekvivalenti	16
4.10. Unaprijed plaćeni troškovi.....	16
4.11. Osnovni kapital i otkupljene sopstvene akcije.....	17
4.12. Rezerve.....	17
4.13. Revalorizacione rezerve i nerealizovani dobiti i gubici	17
4.14. Rezervisanja	17
4.15. Dugoročne obaveze	18
4.16. Kratkoročne obaveze	18
4.17. Tekući i odloženi porez na dobit.....	19
4.18. Odloženi prihodi i primljene donacije.....	19
4.19. Ostali prihodi iz poslovanja	19
4.20. Poslovni rashodi.....	20
<i>U okviru pozicije ostali troškovi, na kontu 539, prikazi su troškovi po osnovu realizacije projekata. U narednoj tabeli prikazana je analitička evidencija po realizovanim projektima.</i>	20
4.21. Ostali poslovni rashodi.....	21
4.22. Finansijski prihodi i rashodi i prihodi i rashodi od usklađivanja vrijednosti finansijske imovine i obaveza.....	21
4.23. Izloženost deviznom riziku.....	22
4.24. Izloženost kreditnom riziku.....	22
5. OSTALA OBJELODANJIVANJA	22
5.1. Potencijalne obaveze i potencijalna sredstva.....	22
5.2. Događaji nakon izvještajnog perioda	22

1. OSNOVNE INFORMACIJE O DRUŠTVU

Odluka Vlade Crne Gore o osnivanju Fonda za zaštitu životne sredine (Eko-fonda) donijeta je 22. novembra 2018. godine. Osnivanje Eko-fonda je predviđeno članom 76 Zakona o životnoj sredini ("Sl. list Crne Gore", br. 073/19 od 27.12.2019. godine), sa ciljem osiguravanja sredstava za finansiranje projekata iz oblasti zaštite životne sredine.

Na osnovu člana 68 i 77 Zakona o privrednim društvima ("Sl. list RCG", br. 6/02 i "Sl. list CG", br. 17/07, 80/08 i 36/11) i člana 8 Odluke o osnivanju DOO Fonda za zaštitu životne sredine ("Sl. list CG", broj 81/18, 5/20), Vlada Crne Gore, na sjednici od 10.10.2019. godine, donijela je Statut DOO Fonda za zaštitu životne sredine kao jednočlanog društva sa ograničenom odgovornošću.

1.1. Djelatnost Eko-fonda

Društvo sa ograničenom odgovornošću „Fond za zaštitu životne sredine”, (u daljem tekstu „Društva“) sa skraćenim nazivom društva DOO „Eko-fond“, sa sjedištem u Podgorici, je pravno lice registrovano u Centralnom registru privrednih subjekata Crne Gore.

Djelatnost Društva propisana je članom 13 Statuta i članom 4 Odluke o osnivanju Eko-fonda i predstavlja finansiranje pripreme, sprovođenja i razvoja programa, projekata i sličnih aktivnosti u oblasti očuvanja, održivog korišćenja, zaštite i unapređivanja životne sredine, energetske efikasnosti i korišćenja obnovljivih izvora energije na državnom i lokalnom nivou, i to kroz:

- sprovođenje nacionalnih strateško – planskih dokumenata iz područja zaštite životne sredine, održivog razvoja i energetske efikasnosti;
- posredovanje u vezi sa finansiranjem zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije iz sredstava obezbijeđenih iz kredita, donacija i pomoći, instrumenata, programa i fondova Evropske unije, Ujedinjenih nacija i međunarodnih organizacija, stranih ulaganja namijenjenih zaštiti životne sredine, od stranih država, finansijskih institucija i domaćih i stranih pravnih i fizičkih lica;
- vođenje baze podataka o programima, projektima i sličnim aktivnostima u području zaštite životne sredine i energetske efikasnosti, potrebnim i raspoloživim finansijskim sredstvima za njihovo ostvarivanje;
- uspostavljanje i ostvarivanje saradnje sa međunarodnim i domaćim finansijskim institucijama i drugim pravnim i fizičkim licima, radi finansiranja zaštite životne sredine i energetske efikasnosti, u skladu sa nacionalnim strateško-planskim dokumentima iz oblasti zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije;
- druge poslove koji se odnose na finansiranje zaštite životne sredine i energetske efikasnosti.

1.2. Sjedište Društva

Sjedište Društva je u Podgorici, Ulica II crnogorskog bataljona 2c.
E-mail adresa Društva je info@eko-fond.co.me.

1.3. Organi Društva

Organi Društva su: Odbor direktora i Izvršni direktor.

Odbor direktora je organ upravljanja Društva. Odbor direktora ima pet članova, koje na prijedlog organa državne uprave nadležnog za poslove zaštite životne sredine (u daljem tekstu:

Ministarstvo), imenuje i razrješava Osnivač. Odbor direktora, shodno ovlaštenjima utvrđenim Statutom i drugim aktima društva, kontinuirano nadzire vođenje poslovanja Društva. Izvršni direktor Društva kao organ rukovođenja, organizuje i vodi poslovanje Društva, zastupa i predstavlja Društvo, odgovara za zakonitost rada Društva, sprovodi odluke Odbora direktora i odlučuje o drugim pitanjima vezanim za tekući rad i poslovanje Društva utvrđene zakonom i statutom Društva. Izvršnog direktora imenuje Vlada na osnovu sprovedenog javnog konkursa i razrješava, a mandat mu traje četiri godine uz mogućnost ponovnog imenovanja.

1.4. Organizacija i kadrovska struktura Društva

Organizacionu strukturu Društva shodno novom Pravilniku o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta koji je stupio na snagu 10. januara 2022. godine čine 5 (pet) Službi i to:

Služba za projekte energetske efikasnosti i obnovljive izvore energije (6 izvršilaca)
Služba za projekte zaštite životne sredine i klimatske promjene (6 izvršilaca)
Služba za implementaciju i razvoj međunarodnih i partnerskih projekata (6 izvršilaca)
Služba za finansije i računovodstvo (5 izvršilaca)
Služba za pravne i opšte poslove (8 izvršilaca)

1.5. Slobodan pristup informacijama

U Društvu se redovno obavljaju poslovi shodno odredbama Zakona o slobodnom pristupu informacijama („Sl. list CG“, broj 030/17) i vodi se računa o transparentnosti organa upravljanja i proaktivnom objavljivanju informacija. S tim u vezi, imenovano je ovlašćeno lice za postupanje po zahtjevima za slobodan pristup informacijama, kao i javno istaknuta dokumenta na sajtu društva i to: Vodič za slobodan pristup informacijama, Javni registri i javne evidencije, Programi i planovi rada, Spisak zaposlenih sa njihovim zvanjima, Spisak javnih funkcionera sa listom obračuna njihovih zarada, kao i informacije kojima je po zahtjevu pristup odobren.

1.6. Misija i Vizija Eko-fonda

Crna Gora aktivno radi na nacionalnom i međunarodnom nivou kako bi dala svoj doprinos u globalnoj borbi protiv klimatskih promjena i zaustavljanju degradacije životne sredine o čemu govori činjenica da je u svoj zakonodavni okvir prenijela pravnu tekovinu Evropske unije (u daljem tekstu EU) i obaveze koje proističu iz ratifikovanih međunarodnih konvencija i sporazuma. Visok stepen zaštite životne sredine predstavlja jedan od osnovnih ciljeva koji su utkani u EU zakonodavstvo, zajedno sa načelima održivog razvoja i integracije zaštite životne sredine u sve politike.

Pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji zahtijeva aktivnu ulogu svih segmenata društva, te će Eko-fond imati značajno učešće u procesu integracija i ostvarivanja daljeg napretka u implementaciji pravne tekovine EU posebno u okviru Poglavlja 27 - životna sredina i klimatske promjene kao ključni mehanizam za prikupljanje i ulaganje finansijskih sredstava u izgradnju održivog društva u Crnoj Gori, koji će se temeljiti na efikasnom korišćenju svih prirodnih resursa i niskokarbonskom razvoju.

U tom kontekstu, osnovna misija i vizija Eko-fonda biće usmjerene na finansiranje aktivnosti očuvanje svih komponenti životne sredine i racionalno korišćenje prirodnih resursa kao osnovnih uslova za održivi razvoj, što je jasno definisano osnivačkim aktima Društva:

Misija Eko-fonda je prikupljanje i ulaganje finansijskih sredstava u izgradnju održivog društva u Crnoj Gori, koji će se temeljiti na efikasnom korišćenju svih prirodnih resursa i niskokarbonskom razvoju.

Sufinansiranjem projekata u oblasti zaštite životne sredine i klimatsko-energetske oblasti, Eko-fond djeluje i kao jedan od pokretača privrednog i infrastrukturnog razvoja Crne Gore, sve uz uvažavanje najviših standarda zaštite životne sredine.

Uspostavljanjem i djelovanjem Eko-fonda osigurava se dugoročna finansijska perspektiva za ostvarenje nacionalnih prioriteta, uz transparentnost i efikasnost u procedurama nabavke, upravljanja i namjenskog korišćenja sredstava.

Vizija Eko-fonda je da se pozicionira kao vodeća stručno-finansijska institucija u oblasti zaštite životne sredine i održivog razvoja u Crnoj Gori.

2. OKVIR ZA FINANSIJSKO IZVJEŠTAVANJE I KONCEPT NASTAVKA POSLOVANJA

2.1. Okvir za finansijsko izvještavanje i uslovi za njegovu primjenu

Finansijski izvještaji za 2023. godinu sastavljeni su u skladu sa Zakonom o računovodstvu. Ovaj Zakon zahtijeva da finansijski izvještaji Društva za godinu završenu na dan 31. decembra 2023. godine budu sastavljeni u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) i relevantnom podzakonskom regulativom.

Društvo primjenjuje sledeća podzakonska akta koja čine sastavni dio okvira za finansijsko izvještavanje:

- Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica ("Službeni list Crne Gore", br. 011/20 od 06.03.2020, 139/21 od 29.12.2021, 013/22 od 04.02.2022, 139/22 od 16.12.2022),
- Pravilnik o Kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za privredna društva, zadruge i preduzetnike ("Službeni list Crne Gore", br. 011/20 od 06.03.2020) i
- Pravilnik o načinu i rokovima za vršenje popisa imovine i obaveza pravnog lica ("Službeni list Crne Gore", br. 126/22 od 18.11.2022).

Finansijski izvještaji su u svim svojim djelovima usklađeni sa svim relevantnim odredbama Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i relevantnim zahtjevima zakonske i podzakonske regulative.

Pri sastavljanju i prikazivanju finansijskih izvještaja korišćeni su Međunarodni računovodstveni standardi i Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja usklađeni sa Obavještenjem Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore.

2.2. Uporedni podaci

U finansijskim izvještajima za 2023. godinu kao minimum prikazani su uporedni podaci za 2022. godinu.

2.3. Korišćenje procjena

Sastavljanje finansijskih izvještaja zahtijevalo je od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje na datum bilansa imaju efekta na prikazane vrijednosti sredstava, obaveza i na objelodanjivanje potencijalnih sredstava i obaveza, kao i na prikazane vrijednosti prihoda i rashoda izvještajnog perioda. Procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim do datuma odobrenja finansijskih izvještaja za njihovo objelodanjivanje. Stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena.

2.4. Primjena pretpostavke stalnosti poslovanja

Finansijski izvještaji su sastavljeni pod pretpostavkom stalnosti poslovanja Društva, tj. pod pretpostavkom da će ono nastaviti da posluje tokom neograničenog vremenskog perioda u predvidljivoj budućnosti. Navedena pretpostavka bazirana je na sledećim činjenicama: Društvo je u proteklim izvještajnim periodima ostvarivalo pozitivne rezultate i imalo je solidnu likvidnost. U narednim izvještajnim periodima rukovodstvo Društva ne očekuju značajnije promjene u poslovanju.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja su sredstva koja se mogu identifikovati kao nematerijalna i bez materijalnog obilježja, a mogu biti pribavljena i interno generisana u skladu sa smjernicama MRS 38.

Kao nematerijalna ulaganja priznaju se i podliježu amortizaciji nematerijalna ulaganja koja ispunjavaju uslove propisane MRS 38 Nematerijalna ulaganja, imaju korisni vijek trajanja duži od godinu dana, s tim što će se korekcija iznosa vršiti u skladu sa promjenama u računovodstvenoj regulativi.

Kao nematerijalna ulaganja priznaju se i interno generisana nematerijalna ulaganja (interno stvoreni softveri i s1), za koja, u zavisnosti od vrste, može da postoji amortizacija, kroz proporcionalni metod. Ovo pitanje je regulisano paragrafima 8,13, 54 -66 MRS 38.

Ukoliko nematerijalno ulaganje ne ispunjava uslove is stava 2 i 3 ovog člana, priznaje se na teret rashoda perioda u kome je nastalo.

Početno mjerenje nematerijalnih ulaganja vrši se po nabavnoj vrijednosti i cijeni koštanja.

Naknadno mjerenje nakon početnog priznavanja nematerijalnih ulaganja vrši se po troškovnom modelu iz MRS 38 Nematerijalna ulaganja, odnosno po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja, umanjenom za ispravke vrijednosti po osnovu kumulirane amortizacije i obezvrijeđenja.

Amortizacija nematerijalnih ulaganja koja podliježu amortizaciji vrši se primjenom proporcionalnog metoda u roku od pet godina, osim ulaganja čije je vrijeme predviđeno ugovorom, kada se otpisivanje vrši u rokovima koji proističu iz ugovora.

Za nematerijalna ulaganja sa neograničenim vijekom trajanja ne obračunava se amortizacija.

Osnovicu za obračun amortizacije nematerijalnih ulaganja čini nabavna vrijednost ili cijena koštanja.

Naknadni izdatak koji se odnosi na nematerijalno ulaganje nakon njegove nabavke ili završetka, uvećava vrijednost nematerijalnog ulaganja ako ispunjava uslov da se prizna kao stalno sredstvo,

tj. ako je vijek trajanja duži od godinu dana. Naknadni izdatak koji ne zadovoljava navedene uslove iskazuje se kao trošak poslovanja u periodu u kome je nastao.

Za naknadni izdatak koji uvećava vrijednost nematerijalnog ulaganja koriguje se nabavna vrijednost.

3.2. Nekretnine, postrojenja i oprema

Kao nekretnine, postrojenja i oprema priznaju se i podliježu amortizaciji materijalna sredstva koja ispunjavaju uslove propisane MRS 16 nekretnine, postrojenja i oprema i čiji je korisni vijek trajanja duži od godinu dana, čija pojedinačna vrijednost iznosi više od 200,00 EUR-a.

Ukoliko materijalno sredstvo ne ispunjava uslove is stava 2 ovog člana priznaje se na teret rashoda perioda u kome je nastalo.

Početno mjerenje nekretnina, postrojenja i opreme koji ispunjavaju uslove za priznanje kao osnovno sredstvo, vrši se po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja.

U nabavnu vrijednost, odnosno cijenu koštanja nekretnina, postrojenja i opreme uključuju se i troškovi kamata koji su nastali po osnovu izgradnje ili nabavke tih sredstava ako su ispunjeni uslovi za primjenu MRS 23. Troškovi pozajmljivanja iz člana 32 ovog Pravilnika.

Ako entiteti nabavku sredstava nekretnine, postrojenja i oprema vrše putem finansijskog lizinga sredstvo se priznaje u poslovnim evidencijama (korisnika finansijskog lizinga) po neto sadašnjoj vrijednosti budućih plaćanja, ili u iznosu fer vrijednosti koji iznos ne obuhvata iznos kamata koje ce se plaćati u toku amortizacionog plana otplate duga.

Na sredstva nabavljena u finansijskom lizingu korisnik lizinga plaća kamatu i eventualno osiguranje od rizika a plaćanja imaju karakter rashoda i priznaju se u bilansu uspjeha perioda u kojem su obračunate, odnosno plaćene.

Sredstva nekretnine, postrojenja i oprema nabavljena u finansijskom lizingu ostaju u formalnom vlasništvu davaoca lizinga, ali ih korisnik lizinga priznaje kao vlastitu imovinu i obračunava amortizaciju sredstava lizinga, a za amortizacioni period se uzima kraći do dva perioda – vijek upotrebe sredstva, ili period otplate duga.

Ukoliko se sredstva nabavljaju po osnovu državnih davanja, ili donacije sredstva se mogu priznati u iznosu nastalih troškova (amortizacije), ili po fer vrijednosti, u kom slučaju se na javne donacije primjenjuju smjernice MRS 20 Računovodstvo državnih davanja i objelodanjivanje državnih pomoći.

Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme vrši se primjenom proporcionalne metode.

Prilikom obračuna amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme koristiće se procijenjeni korisni vijek trajanja i stope amortizacije.

Amortizacija osnovnih sredstava obračunava se na nabavnu vrijednost, odnosno nabavnu vrijednost umanjenu za procijenjeni iznos rezidualne vrijednosti, proporcionalnom metodom, primjenom stopa koje se utvrđuju na osnovu procijenjenog korisnog vijeka upotrebe sredstava.

Procijenjeni korisni vijek upotrebe pojedinih grupa osnovnih sredstava, koji služi za obračun amortizacije i primijenjene stope su sljedeće:

Grupa osnovnih sredstava	Procijenjeni korisni vijek (godina)	Stopa amortizacije %
Građevinski objekti	40	2,5
Automobili	10	10
Računarska oprema	3,33	30
Softveri, licence	3,33	30

Telefonski aparati	5	20
Mobilni telefoni	5	20
Ostala oprema	5	20

Vrijednost sredstava putem amortizacije raspoređuje na rashode tokom korisnog vijeka trajanja. Obračun amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme vrši se od momenta kad je sredstvo spremno za upotrebu.

Osnovica za obračun amortizacije nekretnina, postrojenja je nabavna vrijednost ili cijena koštanja.

3.3. Obezvredenje vrijednosti imovine

Društvo na dan bilansa stanja procjenjuje da li postoje bilo kakve indicije da je vrijednost nekog sredstva umanjena. U slučaju da postoje takve indicije, procjenjuje se nadoknativa vrijednost imovine za takvo sredstvo, kako bi se utvrdio iznos obezvređenja. Gubitak zbog umanjena vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknativne vrijednosti. Nadoknativa vrijednost je fer vrijednost umanjena za troškove prodaje ili upotrebna vrijednost, zavisno od toga koja je od te dvije vrijednosti veća. Obezvređenje se priznaje kao rashod tekućeg perioda, osim kada se sredstvo vodi po revalorizovanoj vrijednosti, kada se umanjene vrijednosti tretira kao smanjenje revalorizacione rezerve. Ako se kasnije poništi obezvređenje, knjigovodstvena vrijednost sredstva se povećava do promijenjene procjene nadoknativnog iznosa, ali ne iznad knjigovodstvenog iznosa koji bi bio utvrđen da gubitak od umanjena vrijednosti nije bio priznat u ranijim godinama. Poništenje obezvređenja se prikazuje kao prihod tekućeg perioda, ukoliko sredstvo nije prikazano po revalorizovanoj vrijednosti, kada se poništenje obezvređenja tretira kao povećanje revalorizacione rezerve.

3.4. Alat i sitan inventar

Kao stalno sredstvo priznaju se i podliježu amortizaciji sredstva alata i sitnog inventara čiji je korisni vijek trajanja duži od godinu dana, i čija nabavna vrijednost prelazi 200,00 EUR-a. Sredstva alata i inventara koja ne zadovoljavaju uslove iz stava 1 ovog člana iskazuju se kao obrtna sredstva (zalihe) i otpisuju se u cjelosti stavljanjem u upotrebu.

3.5. Dugoročni finansijski plasmani

U okviru dugoročnih finansijskih plasmana iskazuju se učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica, učešća u kapitalu povezanih pravnih lica i učešća u kapitalu drugih pravnih lica i dugoročne hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju. U okviru dugoročnih finansijskih plasmana iskazuju se dugoročni kredit i, hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeća i ostali dugoročni plasmani.

Plasmani iz stava 1 ovog člana predstavljaju finansijska sredstva koja se prilikom početnog priznavanja mjere po njihovoj nabavnoj vrijednosti, koja predstavlja poštnu vrijednost nadoknade koja je data za njih. Transakcioni troškovi uključuju se u početno mjerenje svih finansijskih sredstava.

U posebnim finansijskim izvještajima matičnog ISRCG, ulaganja u zavisna društva koja se obuhvataju u konsolidovanim finansijskim izvještajima iskazuju se po metodu nabavne vrijednosti ili u skladu sa MRS 39.

3.6. Zalihe

Zalihe robe mjere se po nabavnoj vrijednosti ili po neto prodajnoj vrijednosti, ako je niža.

Nabavna vrijednost uključuje vrijednost po fakturi dobavljača, uvozne dažbine i druge poreze (osim onih koje privredno društvo može naknadno da povрати od poreskih institucija kao što je PDV koji se može odbiti kao prethodni porez, troškove prevoza, manipulativne troškove i druge troškove koji se mogu direktno pripisati nabavci materijala. Popusti, rabati i druge slične stavke oduzimaju se pri utvrđivanju troškova nabavke.

Neto prodajna vrijednost predstavlja procijenjenu prodajnu vrijednost umanjenu za procijenjene troškove prodaje.

Utvrđivanje neto prodajne vrijednosti vrši se za svaku stavku zaliha robe posebno.

Obračun izlaza zaliha robe vrši se po metodi prosječne ponderisane cijene.

Smanjenje vrijednosti zaliha vrši se u slučaju djelimičnog gubljenja kvaliteta svojstva zaliha, na bazi predloga komisije koja je izvršila popis i konstatovala činjenično stanje, kao i u slučaju kada je neto prodajna cijena manja od cijene koštanja ili nabavne cijene zaliha. Zalihe se računovodstveno obuhvataju u skladu sa MRS 2 Zalihe.

3.7. Kratkoročna potraživanja i plasmani

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja od :

- zaposlenih,
- članova,
- kupaca,
- ostala potraživanja formirana po osnovu rešenja nadležnog organa
- po osnovu datih akontacija, prodaje robe i usluga.

U okviru ostalih potraživanja evidentiraju se potraživanja nastala po osnovu rješenja izdatih od strane Agencije za zaštitu prirode shodno Uredbi o visini naknada, načinu obračuna i plaćanja naknada zbog zagađivanja životne sredine ("Sl. list RCG", br. 26/97, 9/00, 52/00, "Sl. list CG", br. 33/08 od 27.05.2008, 05/09 od 27.01.2009, 64/09 od 22.09.2009, 40/11 od 08.08.2011, 49/11 od 14.10.2011). Shodno Uredbi, obveznici eko naknade uplaćuju na uplatni račun javnih prihoda, a zatim se sredstva preusmjeravaju na račun Fonda za zaštitu životne sredine. Kontrolu naplate po osnovu izdatih rješenja vrši organ uprave u skladu sa propisima kojima se uređuje poreska administracija.

Takođe, u okviru ostalih potraživanja evidentiraju se potraživanja nastala shodno Uredbi o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte, kao i eventualna potraživanja u slučaju donošenja zakonskih rješenja kojima će Eko-fond biti prepoznat i ostvarivati prihode.

Kratkoročni plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrijednosti i ostale kratkoročne plasmane sa rokom dospijeca, odnosno prodaje do godinu dana od dana bilansa.

Rok naplate potraživanja od kupaca do 30 dana, od dana nastanka dužničko-povjerilačkog odnosa. Kratkoročna potraživanja od kupaca mjere se po vrijednosti iz originalne fakture. Indirektan otpis, odnosno ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca na teret rashoda perioda preko računa ispravke vrijednosti vrši se kod potraživanja od kupaca kod kojih je od roka za naplatu prošlo 12 mjeseca.

Odluku o indirektnom otpisu, odnosno ispravci vrijednosti potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrijednosti, na predlog Komisije za popis, donosi Odbor direktora društva sa stanjem na 31.decembar.

Direktan otpis potraživanja od kupaca na teret rashoda perioda vrši ukoliko je nenaplativost izvjesna i dokumentovana, društvo nije uspjelo sudskim putem da izvrši njihovu naplatu i potraživanje je prethodno bilo uključeno u prihode društva.

Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca na predlog Komisije za popis donosi Odbor direktora društva sa stanjem na 31.decembar.

Direktan otpis preko 36 mjeseci je obavezan, zbog zastarjelosti potraživanja od kupaca.

Direktan otpis preko 60 mjeseci je obavezan, zbog zastarjelosti potraživanja nastala po osnovu izdatih rešenja od nadležnog organa.

3.8. Vremenska razgraničenja

Postoje dvije vrste vremenskih razgraničenja:

1. Aktivna vremenska razgraničenja
 - Unaprijed plaćeni rashodi
 - Obračunati a nenaplaćeni prihodi
2. Pasivna vremenska razgraničenja
 - Obračunati a nenaplaćeni rashodi
 - Unaprijed naplaćeni prihodi

Evidencija na kontima aktivnih vremenskih razgraničenja, se vrši tako što se uvijek knjiže na strani Duguje, dok se na računima pasivnih vremenskih razgraničenja, knjiženja vrše na strani Potražuje. Aktivna vremenska razgraničenja se unose na stranu aktive, a pasivna vremenska razgraničenja na stranu pasive. U napomenama uz finansijske iskaze Organ upravljanja društva treba da objavi sadržaj i ostale bitne informacije o svim bilansnoj pozicijama na početku perioda, promet u izvještajnom periodu i konačno stanje na dan sastavljanja bilansa stanja.

Ove bilansne pozicije se procjenjuju i priznaju u Bilansu stanja po nominalnoj vrijednosti.

3.9. Neraspoređeni dobitak

Na ovoj bilansnoj poziciji obuhvataju se računi na kojima se evidentiraju podaci o kumulativnom poslovnom rezultatu, odnosno o kumulativnom neraspoređenom dobitku na dan bilansiranja, a koji iznos se sastoji od kumulativnog iznosa poslovnog rezultata iz ranijih perioda i poslovnog rezultata iz izvještajne godine.

Eko-fond nije osnovan sa ciljem ostvarivanja dobiti, odnosno glavna djelatnost nema komercijalni karakter. Neraspoređena dobit se može javiti u situaciji kad su prihodi u tekućoj godini veći od realizovanih rashoda, što se dešava uslijed nemogućnosti realizacije planiranih projekata do kraja tekuće godine. U toj situaciji, Osnivač će na predlog Odbora direktora donijeti Odluku o raspodjeli dobiti.

3.10. Obaveze

Obavezama se smatraju dugoročne obaveze, kratkoročne finansijske obaveze, kratkoročne obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze.

Kratkoročnim obavezama smatraju se obaveze koje dospijevaju u roku od godinu dana od dana sastavljanja finansijskih izvještaja.

Obaveza je svaka obaveza koja predstavlja ugovorenu obavezu:

- predaje gotovine ili drugog finansijskog sredstva drugom pravnom licu, ili
- razmjene finansijskih instrumenata sa drugim pravnim licem pod potencijalno nepovoljnim uslovima.

Dugoročnim obavezama smatraju se obaveze koje dospijevaju za plaćanje u periodu dužem od godine dana od dana sastavljanja finansijskih izvještaja.

Dio dugoročnih obaveza koji dopijeva za plaćanje u periodu kraćem od godinu dana od dana sastavljanja finansijskih izvještaja iskazuju se kao kratkoročne obaveze.

Prilikom početnog priznavanja Eko-fond mjeri finansijsku obavezu po njenoj nabavnoj vrijednosti koja predstavlja poštnu vrijednost nadoknade koja je primljena za nju. Transakcioni troškovi se uključuju u početno mjerenje svih finansijskih obaveza.

Obaveze u stranoj valuti, kao i obaveze sa valutnom klauzulom procjenjuju se na dan sastavljanja finansijskih izvještaja po srednjem kursu strane valute na dan sastavljanja finansijskih izvještaja. Razlike koje se tom prilikom obračunaju obuhvataju se kao rashodi perioda.

Smanjenje obaveza po osnovu zakona, vanparničnog poravnjanja sl. vrči se direktnim otpisivanjem.

3.11. Dugoročna rezervisanja

Dugoročno rezervisanje priznaje se kada:

- Eko-fond ima obavezu (pravnu ili stvarnu) koja je nastala kao rezultat prošlog događaja,
- Ostala rezervisanja - u skladu sa MRS 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina i računovodstvenom politikom, rezervisanja za sudske sporove u toku, rezervisanja za izdate garancije i druga jemstva i ostala rezervisanja.

Ukoliko nijesu ispunjeni ovi uslovi rezervisanje se ne priznaje.

Dugoročna rezervisanja obuhvataju rezervisanja za troškove u garantnom roku, rezervisanja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava, rezervisanja za zadržane kaucije i depozite, rezervisanja za troškove restrukturiranja preduzeća, rezervisanja za penzije i ostala dugoročna rezervisanja za pokriće obaveza (pravnih ili stvarnih), nastalih kao rezultat prošlih događaja, za koje je vjerovatno da će izazvati odliv resursa koji sadrži ekonomske koristi, radi njihovog izmirenja i koji se mogu pouzdano procijeniti (npr. sporovi u toku), kao i rezervisanje za izdate garancije i druga jemstva.

Dugoročna rezervisanja za troškove i rizike prate se po vrstama, a njihovo smanjenje, odnosno ukidanje vrši se u korist prihoda.

Rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Mjerenje rezervisanja vrši se u iznosu koji je priznat kao rezervisanje i on predstavlja najbolju procjenu izdatka koji je potreban za izmirenje sadašnje obaveze na dan bilansa stanja.

Rezervisanja se ispituju na dan svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procjenu. Ako više nije vjerovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti potreban za izmirenje obaveze, rezervisanje se ukida.

Ukoliko je učinak vremenske vrijednosti novca značajan, iznos rezervisanja predstavlja sadašnju vrijednost izdataka za koje se očekuje da će biti potreban za izmirenje obaveze.

Zbog vremenske vrijednosti novca, rezervisanja u vezi sa odlivima koji nastaju odmah posle dana bilansa stanja štetnija su od onih gdje odlivi gotovine u istom iznosu nastaju kasnije. Rezervisanja se, dakle, diskontuju, tamo gdje je učinak značajan.

Diskontna stopa je stopa prije oporezivanja koja odražava tekuće tržišne procjene vremenske vrijednosti novca i rizika specifičnih za obavezu. Diskontna stopa ne odražava rizike za koje su procjene budućih tokova gotovine korigovane.

Kad nastane izdatak po osnovu obaveza za koje je izvršeno rezervisanje, stvarni izdaci se ne priznaju kao rashod, već se vrši ukidanje prethodno izvršenog rezervisanja. Ako više nije vjerovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi potreban za izmirenje obaveza, rezervisanje se ukida.

S obzirom na djelatnost Eko-fonda, posebno treba istaći da se u okviru Dugoročnih rezervisanja vrše rezervisanja sredstava po osnovu objavljenih javnih poziva. Naime, Odbor direktora uz saglasnost osnivača donosi Program rada i finansijski plan, kao i Plan raspisivanja javnih

konkursa. Nakon donošenja Plana raspisivanja javnih konkursa a u momentu objave Javnog poziva, nadležna služba će sprovesti knjiženje rezervisanja sredstava u skladu sa Planom. Ovo je posebno bitno, u slučaju kad se javni konkursi ne realizuju u cjelosti u godini na koju se odnose (kalendarska i poslovna godina) već se prenose na narednu godinu, kad će se i realizovati odliv novčanih sredstava i završiti projekti.

3.12. Uslovljene donacije- Grantovi

Jedan od izvora finansiranja Eko-fonda je finansiranje iz sredstava Međunarodnih fondova i organizacija. Sredstva dobijena kroz ovaj vid uslovljenih donacija- grantova se namjenski troše u skladu sa potpisanim sporazumom. S obzirom da sredstva dobijena za realizaciju projekta ne predstavljaju prihode odnosno rashode Eko-fonda, već ih Eko-fond transferiše do krajnjih korisnika, evidencija primljenih sredstava uticaće na povećanje Obaveza po osnovu primljenih donacija, dok će se namjensko trošenje sredstava evidentirati kao smanjenje Obaveza po osnovu primljenih donacija.

3.13. Prihodi i rashodi

U okviru ostalih prihoda iz poslovanja, evidentiraju se prihodi ostvareni po osnovu naknada koje Eko-fond ostvaruje u skladu sa zakonom, s obzirom da ovi prihodi nijesu nastali kao rezultat pružanja usluga odnosno prometa robe. Na osnovu člana 77 stav 2 alineja 3 Zakona o zaštiti životne sredine, člana 5 Uredbe o visini naknada, načinu obračuna i plaćanja naknada zbog zagađivanja životne sredine i člana 18 Zakona o upravnom postupku, Agencija za zaštitu životne sredine donosi rješenja na osnovu kojih nastaju prihodi, analitički evidentirani po vrsti naknada: naknada za uvoz supstanci koje uništavaju ozonski omotač, naknada za ispuštanje zagađujućih materija u vazduh, naknada za stvaranje i deponovanje opasnog otpada.

Takođe, u okviru ostalih prihoda iz poslovanja evidentiraju se prihodi ostvareni po osnovu Uredbe o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte, naknada za prenos emisionih kredita u iznosu od 0,1% minimalne cijene emisionog kredita koja iznosi 24€/tCO₂.

Prihodi obuhvataju prihode od poslovnih, finansijskih i ostalih aktivnosti Eko Fonda, robe, proizvoda i usluga, prihodi od aktiviranja učinaka, prihodi od subvencija, donacija, regresa, kompenzacija i povraćaja dažbina po osnovu prodaje robe, proizvoda i usluga, prihodi od naknada i drugi prihodi koji su obračunati u knjigovodstvenoj ispravi, nezavisno od vremena naplate.

Dobici predstavljaju druge stavke koje zadovoljavaju definiciju prihoda i mogu, ali ne moraju da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti društva. Dobici predstavljaju povećanja ekonomskih koristi i kao takvi po prirodi nijesu različiti od prihoda. Dobici uključuju dobitke proistekle iz prodaje dugoročnih sredstava, nerealizovane dobitke (na pr. one sto proističu iz revalorizacije vrijednosnih papira). Dobici se prikazuju na neto osnovi, nakon umanjenja za odgovarajuće rashode.

Rashodi obuhvataju troškove koji proističu iz uobičajenih aktivnosti društva i gubitke. Troškovi koji proističu iz uobičajenih aktivnosti društva uključuju rashode direktnog materijala i robe i druge poslovne rashode (troškovi ostalog materijala, proizvodne usluge, rezervisanja, amortizacija, nematerijalni troškovi, porezi i doprinosi pravnog lica nezavisni od rezultata, bruto zarade i ostali lični rashodi), nezavisno od momenta plaćanja.

S obzirom na djelatnost Eko-fonda, definisanu osnivačkim aktima, posebno treba istaći da rashodi nastali po osnovu vršenja osnovne djelatnosti- realizacije projekata iz oblasti zaštite životne sredine i energetske efikasnosti, u skladu sa Programom rada i Finansijskim planom društva,

evidentiraće se u okviru konta Troškovi ostalih usluga, pri čemu će se voditi analitička evidencija po projektima.

Gubici predstavljaju druge stavke koje zadovoljavaju definicije rashoda i mogu, ali ne moraju, da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti društva. Gubici predstavljaju smanjenja ekonomskih koristi i kao takvi nijesu po svojoj prirodi drugačiji od drugih rashoda.

Gubici uključuju, na primjer, one koji su posledica katastrofa, kao što su požar i poplava, ali i one koji su proizašli iz prodaje dugoročnih sredstava. Definicija rashoda, takođe, uključuje nerealizovane gubitke, na primjer, one proizašle iz efekata porasta kurseva strane valute u vezi sa zaduživanjem društva u toj valuti. Kada se gubici priznaju u bilansu uspjeha, prikazuju se posebno, zbog toga što je saznanje o njima korisno za donošenje ekonomskih odluka. Gubici se obično prikazuju na neto osnovi, nakon umanjenja za odgovarajuće prihode.

3.14. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja

Kamata i ostali troškovi pozajmljivanja u skladu sa MRS 23 Troškovi pozajmljivanja, priznaju se kao rashod perioda u kome su nastali, osim u mjeri u kojoj su kapitalizovani. Kamata i ostali troškovi pozajmljivanja direktno pripisani sticanju, izgradnji ili izradi sredstva koje se kvalifikuje (sredstvo kojim je potreban značajan vremenski period da bi bilo spremno za upotrebu), kapitalizuju se kao dio nabavne vrijednosti ili cijene koštanja tog sredstva.

Kapitalizacija kamate i drugih troškova pozajmljivanja vrši se u skladu sa MRS 23 Troškovi pozajmljivanja. Samo troškovi pozajmljivanja koji su nastali u periodu od početka ulaganja u sredstvo koje se kvalifikuje do završetka svih aktivnosti potrebnih za njegovu upotrebu ili prodaju, mogu da se uključe u nabavnu vrijednost tog sredstva. Troškovi pozajmljivanja nastali prije i posle perioda kapitalizacije priznaju se kao rashod perioda u kome su nastali.

3.15. Događaji nakon datuma Bilansa stanja

Eko-fond vrši objelodanjivanje i prilagođavanje godišnjeg finansijskog iskaza događajima koji nastaju u periodu od datuma Bilansa stanja do datuma odobravanja objelodanjenog finansijskog izvještaja. Događaji se odnose na:

- pravosnažna sudska rješenja prema potraživanjima i obavezama;
- greške otkrivene kod priznatih iznosa u finansijskim izvještajima i sl.

Objelodanjivanje se vrši u finansijskim iskazima koji se usvajaju na Odboru direktora, a u skladu sa Statutom Eko-fonda.

3.16. Naknadno ustanovljene greške

Ispravka naknadno ustanovljenih materijalno značajnih grešaka vrši se preko računa neraspoređene dobiti iz ranijih godina, odnosno nepokrivenog gubitka ranijih godina, na način utvrđen MRS 8 Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške.

Materijalno značajnom greškom smatra se greška koja je u pojedinačnom iznosu ili u kumulativnom iznosu sa ostalim greškama veća od 2% ukupnih prihoda.

Naknadno ustanovljene greške koje nijesu materijalno značajne ispravljaju se na teret rashoda, odnosno u korist prihoda perioda u kome su identifikovane.

3.17. Funkcionalna valuta i valuta prikazivanja

Funkcionalna valuta i valuta prikazivanja privrednog društva u skladu sa MRS 21 Efekti promjena deviznih kurseva je EURO.

4. POJEDINAČNA OBJELODANJIVANJA

4.1. Neuplaćeni upisani kapital

Neuplaćeni upisani kapital podrazumijeva potraživanje koje proizilazi iz ugovora o vlasničkim odnosima, a koje bi trebalo da se realizuje u roku i na način utvrđen ugovorom. Knjigovodstveno stanje upisanog a neuplaćenog kapitala predstavlja razliku između ukupno upisanog kapitala i uplaćenog kapitala.

Statutom Društva definisan je osnivački kapital koje je uplaćen u cjelosti u trenutku osnivanja.

4.2. Nematerijalna imovina

U toku 2023. godine promjene na nematerijalnim ulaganjima Društva su:

Vrijednosti i promjene	Patenti	Računarski softver	Ostala nematerijalna imovina	Ukupno
I Stanje na dan 31.12.2022. godine		1.022,48		1.022,48
Nabavna vrijednost				
1. Stanje 01.01.2023. godine		3.487,79		3,487.79
2. Povećanja (a + b + c)				
a) Nove nabavke kupovinom				
b) Interno stvorena sredstva				
c) Revalorizacija				
3. Smanjenje				
a) Rashodovanje				
b) Prodaja				
II Stanje na dan 31.12.2023. godine (1 + 2 - 3)		3.487,79		3.487,79
Ispravka vrijednosti				
1. Stanje 01.01.2023. godine		2.465,31		2.465,31
2. Povećanja (a+b+c+d)		962,00		962,00
a) Amortizacija		962,00		962,00
b) Nove nabavke kupovinom				
c) Interno stvorena sredstva				
d) Revalorizacija				
3. Smanjenje (a+b)				
a) Rashodovanje				
b) Prodaja				
III Stanje na dan 31.12.2023. godine (1 + 2 - 3)		3.427,31		60,48
IV Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2023. godine (II - III)				

4.3. Nekretnine, postrojenja i oprema

U toku 2021. izvršena je procjena trajanja Ugovora o zakupu poslovnog prostora na 5 godina (Primjena MSFI 16). U toku 2022. izvršena je ponovna procjena s obzirom da je bilo evidentno da Ugovor o zakupu poslovnog prostora neće biti produžen nakon isteka 2 godine, odnosno nakon januara 2023. godine. U toku 2023. godine izvršena je ispravka vrijednosti imovine sa pravom korišćenja u preostalom iznosu od 4.237,47€ i u ovoj godini nije primijenjen MSFI 16 s obzirom da nije planirano da se zadržimo u privremenim prostorijama duže od 10 mjeseci. Fond za zaštitu životne sredine čeka završetak radova na zgradi koja je predviđena za korišćenje u dužem vremenskom periodu.

U 2023. godini izvršena je kupovina opreme u vrijednosti od 212,49€, od čega rešo u vrijednosti od 67,50€ i frižider u vrijednosti od 144,99€. Sadašnja vrijednost opreme na dan 31.12.2023. godine iznosi 44.046,61€.

4.4. Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica

Društvo nema učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica.

4.5. Učešća u kapitalu pridruženih pravnih lica

Društvo nema učešća u kapitalu pridruženih pravnih lica.

4.6. Ostali dugoročni finansijski plasmani

Društvo raspolaže ne raspolaže ostalim dugoročnim finansijskim plasmanima.

4.7. Zalihe

Društvo raspolaže sa sledećim zalihama:

Red. br.	Vrsta zaliha	2023. godina	2022. godina
1.	Materijal za izradu		
2.	Trgovačka roba		
3.	Gorivo		
4.	Rezervni djelovi	524,99	330,31
5.	Gotovi proizvodi		
Ukupno		524,99	330,31

Društvo ne posjeduje zalihe, što je prihvatljivo s obzirom na djelatnost koju obavlja. U okviru pozicije rezervni djelovi prikazane su Auto-gume za službeno vozilo.

U okviru klase 1 evidentirani su i Avansi dati dobavljačima u zemlji koji iznose 59,91€.

4.8. Kratkoročna potraživanja i plasmani

Društvo na *datume bilansa* ima sledeća kratkoročna potraživanja i plasmane:

Red. br.	Vrsta zaliha	2023. godina	2022.godina
1.	Potraživanja od kupaca	0,00	0,00
2.	Kratkoročni finansijski plasmani	0,00	0,00
3.	Ostala kratkoročna potraživanja	357.733,00	243.626,58
4.	Ukupno	357.733,00	243.626,58
5.	Ispravka potraživanja	0,00	0,00
6.	Svega	357.733,00	243.626,58

Ostala potraživanja odnose se na Potraživanja po osnovu refundacija od Fonda za zdravstveno osiguranje i Centra za socijalni rad u iznosu od 34.015,27€, i na Potraživanja po osnovu rješenja koja izdaje Agencija za zaštitu životne sredine u iznosu od 323.714,41€.

Prihodi po osnovu eko-naknada planirani su u iznosu od 687.417,00€. Zaključno sa 12/2023. uplaćen je iznos od 745.096,87€, dok je izdato 130 rješenja. (Dugovanje na kraju 2023. iznosi 323.714,41€).

Planirani prihodi po osnovu Javne aukcije za prodaju emisijih kredita iznose 9.255.776,00€ i uplaćen je cjelokupan iznos.

4.9. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Društvo na *datume bilansa* ima sledeće stanje gotovine:

Red. br.	Vrsta sredstva	2023. godina	2022.godina
1.	Blagajna		0,00
2.	Devizna blagajna		0,00
3.	Tekući (poslovni) računi	9.354.523,25	152.294,78
4.	Devizni računi	95.561,37	10,00
Ukupno		9.450.084,62	152.304,78

4.10. Unaprijed plaćeni troškovi

Red. br.	Unaprijed plaćeni troškovi	2023. godina	2022.godina
1.	Unaprijed plaćena premija osiguranja za vozilo	0,00	490,98
2.	Unaprijed plaćeni troškovi za stručne publikacije	232,71	232,71
3.	Unaprijed plaćeno održavanje nematerijalne imovine	156,13	140,50

Ukupno	388,84	864,19
---------------	---------------	---------------

4.11. Osnovni kapital i otkupljene sopstvene akcije

Udjeli Društva iznose 50.000,00€ i uplaćeni su u momentu osnivanja.

4.12. Rezerve

Društvo nema formiranih rezervi na dan 31.12.2023. godine.

4.13. Revalorizacione rezerve i nerealizovani dobiti i gubici

U toku izvještajnog perioda Društvo nema formirane revalorizacione rezerve.

	Neraspoređena dobit 2020.	Gubitak 2021.	Gubitak 2022.	Dobitak 2023.	Ukupno
Početno stanje	554.409,78	-169.893,90	-123.284,37	366.218,00	
Ispravka početnog stanja		56,87			
Umanjenje poreske obaveze		932,35			
Ukupno	554.409,78	-168.904,68	-123.284,37	366.218,00	628.438,73

4.14. Rezervisanja

Stanje i promjene rezervisanja su bili:

Vrsta rezervisanja	Iznos na početku perioda	Dodatna rezervisanja	Iskorišćeni iznos	Ukinuta rezervisanja	Povećanja proizašla iz diskontovanja	Stanje na kraju perioda
1	2	3	4	5	6	7 (2+3-4-5+6)
2021. godina						0,00
Dug. rezervisanja po osnovu sudskih sporova	0,00	33.622,20	0,00	0,00	0,00	33.622,20
Stanje na dan 31.12.2021. godine						0,00
2022. godina						0,00
Dug. rezervisanja po osnovu sudskih sporova	33.622,20	1.000,00	0,00	0,00	0,00	34.622,20
Stanje na dan 31.12.2022. godine						0,00
Stanje na dan 31.12.2023. godine						0,00

Rezervisanja po osnovu sudskih sporova formirana u 2022. godini nijesu iskorišćena u toku 2023. godine uslijed neokončanja sudskog spora (P.br. 3438/21 koji se vodi kod Osnovnog suda u

Podgorici). Rezervisanja povodom sudskih sporova po osnovu prestanka radnog odnosa nijesu realizovana zaključno sa 31.12.2023. godine.

4.15. Dugoročne obaveze

Stanje i promjene dugoročnih obaveza su bili:

Vrsta obaveze	Iznos na početku perioda	Obaveze nastale u toku godine	Izmirene obaveze	Prenos na kratkoročne obaveze	Ponovna procjena	Stanje na kraju perioda
1	2	3	4	5	6	7 (2+3-4-5+6)
2022. godina						0,00
Dugoročne obaveze po kreditima	14.291,98		4.671,70			9.620,28
Ostale dugoročne obaveze- zakup						
Stanje na dan 31.12.2022. godine						0,00
2023. godina						
Ostale dugoročne obaveze	9.620,28		4.905,81			4.714,47
Stanje na dan 31.12.2023. godine						

U ovoj godini nije primijenjen MSFI 16 s obzirom da nije planirano da se zadržimo u privremenim prostorijama duže od 10 mjeseci.

4.16. Kratkoročne obaveze

Stanje i promjene kratkoročnih obaveza su bili:

Vrsta obaveze	Iznos na početku perioda	Obaveze nastale u toku godine	Izmirene obaveze	Prenos sa dugoročnih obaveza	Kursne razlike	Stanje na kraju perioda
1	2	3	4	5	6	7 (2+3-4-5+6)
2022. godina						
Kratkoročne finansijske obaveze	4.448,74		4.448,74	4.671,70	0,00	4.671,70
Obaveze iz poslovanja	6.225,76	97.809,00	101.510,35			2.524,41
Ostale kratkoročne obaveze	277.548,63	65.990,18	283.382,81	4.436,10		64.592,10
Stanje na dan 31.12.2022. godine						71.788,21
2023. godina						
Kratkoročne finansijske obaveze	77.851,00					8.987.823,00
Obaveze iz poslovanja	64.592,00					193,00
Ostale kratkoročne obaveze	0,00					0,00
Stanje na dan 31.12.2023. godine						18.728.536,00

Kratkoročne finansijske obaveze obuhvataju obaveze po osnovu Ugovora o lizingu koje dospijevaju za plaćanje u narednoj godini.

Obaveze iz poslovanja obuhvataju primljene avanse i obaveze prema dobavljačima.

Ostale kratkoročne obaveze obuhvataju ostale obaveze iz poslovanja.

4.17. Tekući i odloženi porez na dobit

U izvještajnim periodima nastali su sledeći tekući i odloženi poreski rashodi:

Red. br.	Stavka	2023. godina	2022. godina
1	Tekući poreski rashod	102.951,21	6.996,00
2	Priznavanje odložene poreske obaveze	664,34	- 426,00
3	Odloženo poresko sredstvo po osnovu investiranja u sopstvena osnovna sredstva		-
4	Poreski rashod/prihod	102.286,87	6.571,00

Društvo ima odložena poreska sredstva u iznosu od 248,43€. Odložena poreska obaveza je iznos poreza na dobit koji će preduzeće platiti u budućem vremenskom periodu, a koji nastaje po osnovu privremene razlike.

Rukovodstvo Društva smatra da su poreske obaveze pravilno izračunate i uključene u finansijske izvještaje.

4.18. Odloženi prihodi i primljene donacije

Društvo primljene donacije u opremi umanjuje za iznos godišnje amortizacije opreme, odnosno za isti iznos priznaje prihod. U narednoj tabeli prikazan je iznos primljenih donacija na kraju 2022. odnosno 2023. godine.

Red. br.	Stavka	2023. godina	2022. godina
1	Primljena donacija u opremi	27.055,37	27.055,37

4.19. Ostali prihodi iz poslovanja

Društvo je u izvještajnim periodima ostvarilo sledeće ostale prihode iz poslovanja:

Red. br.	Vrsta prihoda	2023. godina	2022. godina
1	Prihodi po osnovu eko-naknada	745.096,87	458.508,42
2	Prihodi po osnovu prenosa emisijonih kredita	9.255.778,00	0,00

3	Prihodi po osnovu donacija	16.410,78	11.653,88
4	Prihodi po osnovu refundacija	47.224,00	12.614,41
5	Dobitak od raskida Ugovora prije procijenog roka	0,00	2.949,11
6	Prihod po osnovu granta ZKF (Zeleni klimatski fond)	135.546,17	0,00
7	Viškovi	0,00	313,34
Ukupno		10.200.055,80	486.039,16

Planirani prihodi po osnovu Granta Zelenog klimatskog fonda u iznosu od 277.945,00€ uplaćeni su u iznosu od 135.546,17€.

4.20. Poslovni rashodi

Društvo je u izvještajnim periodima ostvarilo sledeće poslovne rashode:

Red. br.	Vrsta rashoda	2023. godina	2022. godina
1	Troškovi ostalog materijala	3.953,94	2.195,90
2	Troškovi goriva i energije	3.444,81	2.437,89
3	Troškovi zarada	266.758,22	248.970,73
4	Troškovi naknada zarada i ostali lični rashodi	42.362,64	50.583,53
5	Troškovi amortizacije	21.262,29	68.578,43
6	Troškovi rezervisanja	00,00	1.000,00
7	Troškovi transportnih usluga	4.216,49	4.418,34
8	Troškovi održavanja	4.021,12	1.442,86
9	Troškovi reklame i propagande	9.508,92	6.240,68
10	Ostali troškovi	403.067,71	181.393,55
11	Troškovi zakupa	13.310,00	
12	Nematerijalni troškovi	41.284,35	26.471,02
Ukupno		813.190,49	593.732,93

U okviru pozicije ostali troškovi, na kontu 539, prikazi su troškovi po osnovu realizacije projekata. U narednoj tabeli prikazana je analitička evidencija po realizovanim projektima.

	Ostali troškovi	
1	Troškovi projekta- el. i hibri. vozila- fizička i pravna lica	206.345,86
2	Troškovi projekta- el. i hibri. vozila- javni sektor	56.000,00
3	Troškovi projekta- Razvoj djelatnosti i unapređenje katastra zagađivača	74.229,27
4	Troškovi projekta-AC cijevi-procon	15.000,00
5	Troškovi projekta-Zeleni klimatski fond	16,410,78
6	Troškovi projekta-Nabavka i zamjena energetski efikasnih uređaja u domaćinstvu	28.170,50
7	Troškovi projekta- Solari 3000+ 500+	6.911,30
	Ukupno	403.067,71

Na osnovu raspisanog Javnog konkursa za dodjelu subvencija privredi, fizičkim licima, privrednicima i preduzetnicima za kupovinu električnih i hibridnih vozila za 2023. godinu isplaćeno je 206.345,86€. Sredstva opredijeljena ovim Javnim konkursom su isplaćena u potpunosti korisnicima. Za projekat Unapređenje katastra zagađivača životne sredine i integracija IS i razvoj djelatnosti Eko-fonda utrošen je iznos od 74.229,27€, projekat AC cijevi Procon iznos od 15.000,00€. Na osnovu sredstava koja su dobijena iz Zelenog klimatskog fonda utrošeno je 16.410,78€. Za Javni konkurs za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) za nabavku energetske efikasne vozila za javni sektor isplaćeno je 56.000,00€. Preko Javnog konkursa za dodjelu bespovratnih sredstava (subvencija) za nabavku i zamjenu energetske efikasne uređaja u domaćinstvu isplaćen je fizičkim licima iznos od 23.400,00€ kao i obaveze prema državi u iznosu od 4.770,50€. Za Projekat podrške pri kupovini i ugradnji foto-naponskih panela snage do 10kW za domaćinstva i foto-naponskih panela snage do 30kW za pravna lica - Projekat Solari 3000+ i Solari 500+ isplaćen je iznos 6.911,30€.

4.21. Ostali poslovni rashodi

Red. br.	Vrsta prihoda i rashoda	2023. godina	2022. godina
1	Rashodi po osnovu kazni	0,00	0,00
2	Gubici po osnovu obezvređenja stalnih sredstava	0,00	0,00
3	Ostali poslovni rashodi	2.767,00	6.870,79
Ukupno ostali poslovni rashodi		2.767,00	6.870,79

Ostali poslovni rashodi odnose se na manjkove, donacije i sponzorstva.

4.22. Finansijski prihodi i rashodi i prihodi i rashodi od usklađivanja vrijednosti finansijske imovine i obaveza

Društvo je u izvještajnim periodima ostvarilo sledeće finansijske prihode i rashode i prihodi i rashode od usklađivanja vrijednosti finansijske imovine i obaveza:

Red. br.	Vrsta prihoda i rashoda	2023. godina	2022. godina
1.	Prihodi od kamata	267,00	37,00
2.	Pozitivne kursne razlike	0,00	0,00
3.	Prihodi po osnovu dividendi	0,00	0,00
4.	Prihodi po osnovu usklađivanja vrijednosti finansijskih instrumenata	0,00	0,00
Ukupno		267,00	37,00
5.	Rashodi kamata	555,00	2.186,51
6.	Negativne kursne razlike	0,00	0,00
7.	Rashodi po osnovu usklađivanja vrijednosti finansijskih instrumenata	0,00	0,00
Ukupno		555,00	2.186,51

4.23. Izloženost deviznom riziku

U prethodnim izvještajnim periodima društvo nije bilo izloženo deviznom riziku.

4.24. Izloženost kreditnom riziku

U prethodnim izvještajnim periodima društvo nije bilo izloženo kreditnom riziku.

5. OSTALA OBJELODANJIVANJA

5.1. Potencijalne obaveze i potencijalna sredstva

Društvo nema preuzetih, niti identifikovanih potencijalnih sredstava i obaveza.

5.2. Događaji nakon izvještajnog perioda

Društvo nema značajnih događaja nastalih poslije izvještajnog perioda.

U Podgorici, dana 09.04.2024. godine

(Potpis)